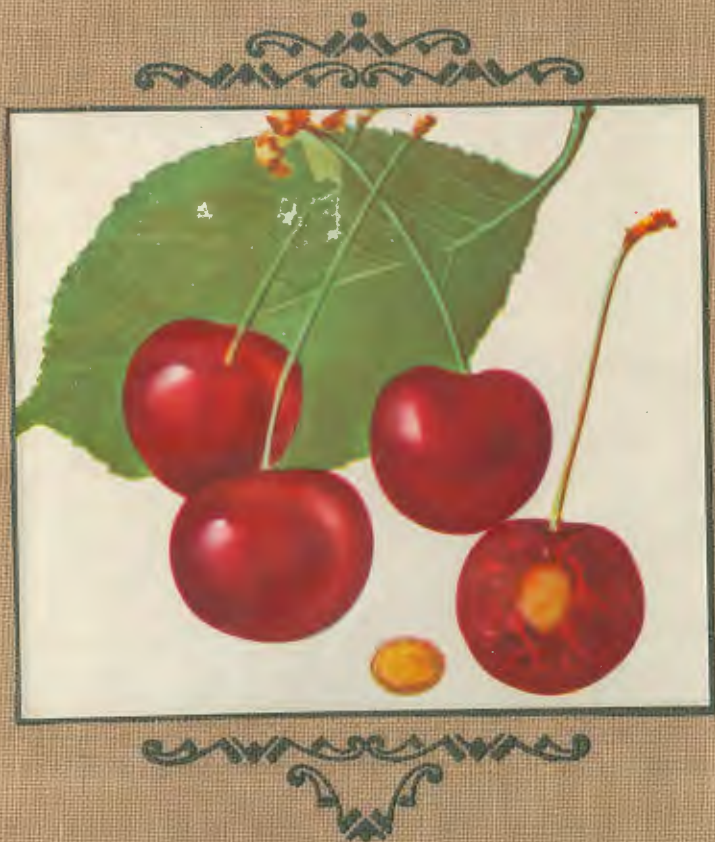

Vaněk:

LIDOVÁ POMOLOGIE IV.

100 TŘEŠNÍ A VIŠNÍ.

JOSEF VANĚK:

LIDOVÁ POMOLOGIE

Vyjde 9, případně více dílů v úpravě podle
I., II., III. a tohoto IV. dílu.

I. díl:

100 odrůd jablečných, v barvách a s popisy.

*

II. díl:

100 odrůd hruškových, v barvách a s popisy.

*

III. díl:

100 peckovic (švestky, slívy, renklody, mirabelky), v barvách a s popisy.

*

IV. díl:

100 třešní a višní, v barvách a s popisy.

*

V. díl:

100 meruněk a broskví, v barvách a s popisy.

*

VI. díl:

Nejdůležitější choroby a škůdci, vyobrazení
v barvách, se stručnými popisy a s udáním
ochranných prostředků.

*

VII. díl:

100 bobulových odrůd (angrešt, rybíz, maliny,
ostružiny, jahody, réva), v barvách a s popisy.

*

VIII. díl:

100 odrůd ořechů vlašských a liskových,
v barvách a s popisy.

*

IX. díl:

100 odrůd révy vinné, v barvách a s popisy.

*

Každý díl možno koupiti samostatně.

LIDOVÁ POMOLOGIE

IV. DÍL:

TŘEŠNĚ A VIŠNĚ

100 NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH ODRŮD

SESTAVIL

JOSEF VANĚK,

zahrad. architekt, šéfredaktor „Zahrady“,
stálý přísedící soudní znalec.

*

100 barvotisků.

*

1938.

Nakladatelství zahradnické literatury (Jos. Vaněk),
Chrudim.

P ř e d m l u v a .

Předkládám IV. díl naší Lidové pomologie, která se stala tak oblíbenou, že pravděpodobně budeme v brzkou tisknouti I. dílu II. vydání. Všichni zájemci hodnotí u této edice hlavně cenovou přístupnost či láci, neboť za 58 Kč obdrží 100 barevných vyobrazení nejdůležitějších odrůd se stručnými, ale velmi výstižnými a přehlednými popisy plodů a stromů, jejich požadavků, dobrých a špatných vlastností, užití a t. d. Dosud v žádné světové literatuře nebylo tolik třešní a višní v barvách vyobrazeno a popsáno a práce ta nebyla snadná. Jest zde uvedeno značné množství našich lokálních, namnoze velmi významných odrůd.

Úkolem této Pomologie však není, vše uvedené doporučovati k vysazování. Naopak; u každé odrůdy jsou uvedeny nestranně také špatné vlastnosti, aby každý měl možnost podle těchto popisů si vybrati vhodné odrůdy pro svoje půdní a klimatické poměry a tak se uchrániti před ztrátou a nezdarem. V cenících čteme obyčejně jen chválu nebo lákavá jména a tu se dá leckdo snadno svést k výsadbě, později však ke své škodě sezná, že to chválené se pro jeho poměry nehodí. V tom vězí hlavní cena naší Pomologie. Avšak na druhé straně máme mnoho velmi cenných lokálních odrůd — dosud neznámých, které mají větší cenu, než celá řada cizích — vychvalovaných odrůd.

Celkem jest v této Pomologii popsáno a vyobrazeno 35 známých i neznámých československých odrůd, což jest jistě účtyhodné číslo a doufejme, že tato Pomologie přispěje k tomu, abychom mohli všechny cizí odrůdy vyřaditi a pěstovati jen naše — s cizími jistě rovnocenné.

Mrazovou katastrofou v r. 1929 utrpěly třešně nejvíce a jest nezbytné nutno, aby nové výsadby se děly s rozmyslem, aby v dohledné době se mohla obnoviti evropská popularita našich třešní.

Tam, kde byly vysazovány třešně bez rozmyslu — jen proto, že byly stromky levné, nastalo namnoze velké zklamání nad nezdarem a tu možno provésti přeroubování odrůdami podle výběru z této Pomologie. Bylo by velkou chybou, kdybychom stále kupovali a doporučovali jen cizí — u nás nevyzkoušené odrůdy,

když máme takové množství skvostných a cenných domácích odrůd — u nás osvědčených.

Při této velmi obtížné práci byl opět p. Fr. Zeman hlavním spolupracovníkem, jemuž zde zvláště děkuji. Dále vřele děkuji všem, kteří mi přispěli ať zasláním lokálních odrůd ze svého kraje nebo sdělením svých zkušeností. Jsou to pánové: Ing. Dr. Herles z Čisté a jeho vrchní zahradník p. Janeček, V. Maruška, pomolog, Svijany, insp. J. Rublič, Libochovice, insp. V. Buchta, Bratislava, V. Černý, říd. uč. Chválkovice, V. Špaček, okres. pomolog, Rychnov n. Kn., F. Kabrhel, statkář, Ostřešany, V. Komárek, stat. v Topoli, Fr. Štěpánek, stat. v Kočí, V. Kares, stat., Ostroměř, Jos. Novák, stat., Mžany, J. Zíkl, sadař, Libčany, A. Veselý, zahradník, Heř. Městec, V. Kučera, vrch. zahr., Chrast, V. Tondl, učitel, Znojmo, St. Souček, profesor, Valtice, Vlkův štěpařský závod, Vanovice, St. ovocnářská školka, Děvínská Nová Ves, St. rolnická škola, Sabínov, Ovocniarská spol. odb. Krupina a t. d., a t. d.

Zvláště děkuji p. prof. E. Jankovskému z Varšavy za lask. sdělení synonym v polské řeči, a děkuji všem, kteří mi jakýmkoliv způsobem byli nápomocni k zpracování tohoto obtížného úkolu.

Grafické závody Freund, Brix a spol. v Pardubicích, jakož i firma B. Brix ml., tiskárna tamtéž, věnovaly této knize opět všemožnou péči.

Doufám, že i tento IV. díl naší Lidové pomologie přispěje k vyjasnění třešňové otázky a prospěje tak našemu čsl. ovocnictví.

Chrudim 1938.

JOSEF VANĚK.

Opylovací poměry u třešní.

Všecky třešně a většina višní jest cizosprašná, t. j. k oplodnění květů potřebují pyl z jiných odrůd. Při tom nutno hleděti, aby k opylení byly vždy v první řadě voleny odrůdy současně kvetoucí. Dále všechny odrůdy se navzájem nesprašují. Na připojené tabulce jest několik odrůd uvedeno s označením, s kterými odrůdami se podle E. Santea sprašují a s kterými ne. Bohužel nejsou ještě se všemi odrůdami pokusy skončeny.

U višní jsou dosud výsledky s pokusy opylovacími velmi skrovné. Podle zkušeností jest zatím jen Morela pozdní (Amarelka stinná) a Diemitzká amarelka samosprašná, a mohou se tyto bez obavy vysazovati ve velkém, bez jiných odrůd. U ostatních višní i když jsou částečně samosprašné, jest pro jistotu vždy lépe vysaditi mezi ně ještě některé jiné odrůdy.

Všeobecně lze říci, že třešně jsou dobrými opylovači pro višně, pokud současně kvetou; naproti tomu jsou višně pro třešně neschopnými opylovači. Morela pozdní se dosud ukázala jako dobrý opylovač pro všechny višně, naproti tomu Královna Hortensie se na-prosto nehodí za opylovače.

Jaká vzdálenost má býti u jednotlivých odrůd, které se mají navzájem opylovati?

V uzavřené výsadbě mohou býti vysázeny 2—3 řady jedné odrůdy; další řada má býti vysázena jiným opylovačem. V alejích má býti každý 7.—8. strom dobrým opylovačem.

Vysvětlení následující tabulky:

Na levé straně jsou odrůdy k opylování, nahoře jsou opylovači. Uspořádání jest v pořadí podle doby květenství. Odrůdy, které se mají navzájem opylovati, musí současně kvést.

Na tabulce křížky + značí, že odrůdy uvedené na levé straně a nahoře se mohou navzájem opylovati; čárka — značí nemožnost vzájemného opylení, × značí nevyzkoušené poměry.

- 1 = záhy a prostředně záhy kvetoucí,
- 2 = prostředně pozdě kvetoucí,
- 3 = pozdě kvetoucí.

K opýlení:		Opylovači:					
		1	2	2	2	2	3
		Jaboulay	Kassinova	Büttnerova	Schneiderova	Hedelfingenská	Napoleonova
Jaboulay	1	—	+	+	+	+	+
Kassinova		+	—	+	+	+	+
Büttnerova	2	+	+	—	+	+	—
Schneiderova		+	+	+	—	+	+
Hedelfingenská		+	+	+	+	—	+
Napoleonova		+	+	—	+	+	—
Frommova	3	×	+	+	+	+	—

Pomologické rozdělení třešní.

První rozdělení třešní do pomologického systému vypracoval šlechtic Chr. Truchsess, jež uveřejnil ve své knize v r. 1819. Rozdělil třešně ve 4 hlavní skupiny a tyto pak celkem ve 12 tříd:

1. černé srdcovky,
2. černé chrupky,
3. pestré srdcovky,
4. pestré chrupky,
5. žluté srdcovky,
6. žluté chrupky,
7. sladkovišně,
8. skleňovky,
9. višně,
10. amarelky,
11. stále kvetoucí červené třešně,
12. stále kvetoucí černé třešně.

Dr. E. Lucas pozměnil r. 1871 poslední 2 třídy na:

11. polotřešně,
12. polovišně.

V nejnovější době sestavil E. Sante ve své knize Das deutsche Kirschenbuch 1936 novou soustavu:

A. Sladičky:

1. světlé srdcovky,
2. tmavé srdcovky,
3. světlé chrupky,
4. tmavé chrupky.

B. Kříženci:

5. světlé ušlechtilé třešně,
6. tmavé ušlechtilé třešně.

C. Kyselky či višně:

7. světlé kyselky,
8. tmavé kyselky.

Zdali tato soustava se osvědčí, ukáže budoucnost. Zdá se, že soustava Truchsessova se změnou podle Lucas je přirozenější.

1. Annonayská srdcovka.

Původ: Francie.

Plod prostřední velikosti, as 21 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 45–50 g.

Tvar má podlouhlý, dlouze protáhlý. K temeni se o něco málo více úží než ke stopce. S obou stran jest znatelně zmáčknutý, čímž vzniká často až příliš ostré, úzké temeno, které u normálních plodů jest naopak zase dosti široké. Po jedné straně, někdy i více stlačené, táhne se sotva znatelný šev, který na temeni končí v mělké prohlubince hnědou, dosti výraznou tečkou. V příčném průřezu jest plod nepatrně zhranatělý.

Stopka, vtlačená v hlubokou, úzkou jamku, jest slabá, nesterpně dlouhá.

Slupka jest jemná, velmi se leskne, jest jasně červená, na sluneční straně tmavší, naopak zase ve stínu bledší; zde jest hustě bělavě tečkovaná a čárkovaná, celkově velmi pěkného vzhledu.

Dužnina jest jemná, bledě až jasně červená, bledšími žilkami protkaná; obsahuje dosti (ne příliš) málobarvivé šťavy, chuti jest velmi příjemné, sladké, mírně navinulé.

Pecka jest malá, dlouze eliptická.

Zraje v I. týdnu třetího, podle počasí od počátku června, dříve nebo později; patří vůbec mezi nejranější třesně, zraje několik dnů po Rychlici německé.

Kvete velmi záhy.

Strom roste zdravě, bujně, dosahuje prostřední velikosti, tvoří kulovitou, souměrnou korunu, větve se mírně sklánějí. Plodnost jest záhy po výsadbě, úroda jest vždy hojná, téměř každoroční i v létech, kdy jiné odrůdy vynechají, což dokazuje, že strom jest otužilý a květ vůči nepohodám není příliš citlivý. Rodí v chomáčích; strom pod tíhou plodů se sklání, nabývá tvaru deštníkového, pohled naň jest nádherný. Jest tak plody pokryt, že není téměř listů viděti.

Špatné vlastnosti: Při veliké úrodě drobnější plody.

Upotřeben: Jest to prvotřídní, výnosná tržní odrůda, která zasluhuje co největší péstelské pozornosti. Na Jaroměřsku a Českoskalicku jest hodně rozšířena.

Synonyma: Guigne d'Annonay, Guigne Marbrée Précocce, Májovka z Kjachty, Annonayer Herzkirsche.

1. Annonayská srdcovka.

2. Rychlice německá

2. Rychlice německá.

Původu jest neznámého.

Tmavá srdcovka, malá, většinou stejného tvaru; ojedinele mívá téměř více zašpičatělé, povrch je mírně a drobně zhrbolený. Ze stopečné jamky se táhne temná čára, která plod dělí na dvě téměř stejné polovice.

Plod jest asi 20 mm vysoký, 22 mm široký, 10 kusů váží 40—50 g.

Stopka jest as 4—5 cm dlouhá, v široké, dosti hluboké jamce a připojuje se na krátkou, kostrbatou pastopku.

Slupka jest jemná, velmi lesklá, temně červenohnědá; tuto prosvítají jemné pihy. Na trhu objevuje se již nezralá, když se »zapaluje« a jest ještě nepatrně červená.

Dužnina jest polotuhá, jemná, rudá, nemá mnoho šťávy, při plné zralosti jest velmi chutná; předčasně otrhaná jest chuti bezvýrazné.

Uzrává v první třetině června (podle stanoviště), červenati začíná počátkem června, dozrává postupně, zraje as v polou června, v I. týdnu třeshnovém.

Kvete záhy.

Strom roste dosti bujně, rozvětňuje se nepravidelně ve vysokou menší korunu, větve se mírně sklánějí. Daří se nejlépe v lehčí, hlinité, dostatečně vápenité a vlhké půdě. Zvláště prospívá na výslunných svazích. Ploditi začíná velmi záhy, úroda jest hojná a stálá. Při šlechtění jest nutný pečlivý výběr roubů.

Špatné vlastnosti: Jest náročná na půdu; nemá-li příznivé podmínky, pak strom zakrňuje, trpí klejotokem a odumírá. Při květenství jest choulostivá, při nedostatečném oplození bývá mnoho plodů špatně vyvinutých, zvláště pecky a jádra nebývají vyspělé. V deštích puká.

Upotřebení: Kde se daří, jest pro svoji ranost velice výnosnou odrůdou. Lze ji doporučiti jen tam, kde není lepších místních neb krajových odrůd.

Synonyma: Früheste der Mark, Précocé de la Marche, Marchijska (pol.). Nejranější z kraje, Raná z Marky, Kupperova raná, Pravlovka, Niemiecka wcześna a velmi mnoho jiných.

3. Karešova raná srdcovka.

Původ: Pochází z Ostroměře u Hořic v Podkrkonoší.

Plod jest nadprostřední velikosti až velký, as 24 mm vysoký, 26 mm široký, 10 plodů váží 60 g.

Tvar má tupě srdčitý, nejširší u stopky, temeno jest ploše zaokrouhlené a k jedné straně mírně skloněné. Jedna strana plodu jest vypouklá, po ní se táhne středem žlábek, který přechází as v polovině plodu v hranu. Druhá jest smáčknutá, středem dosti široce proláklá, čímž vzniká hřbítek; po jeho okraji se táhne znatelná čára, která končí na temeni v malé prohlubince rzivou tečkou. Povrch mnohých plodů bývá až nápadně zhrbolený.

Stopka jest poměrně slabá, až 5½ cm dlouhá, pružná, zelenavě hnědá, drží pevně v hluboké, široké jamce.

Slupka se leskne, v úplné zralosti jest skvěle tmavě červená až hnědě červená; velké množství bledších pih, více však čárek, místy až velmi hojně a hustě prosvítá.

Dužnina jest tuhá, ne tvrdá, obsahuje dosti bledě barvivé šťávy. V plné zralosti jest bledě červená až rudá, bledšími žilkami řídce protkaná; chuť má znamenitou, libě navinule sladkou.

Pecka jest krátká, baňatá, částečně hřbetem drží u dužniny.

Zraje v I. týdnu třešňovém, v první polovici června, protrhává se od 7. června. Má dobrou vlastnost, že i při delších deštích nepuká.

Strom roste bujně, zdravě, jest velmi úrodný, řídce se rozvětňuje, jest nápadný velikým listem. Půdu vyžaduje výhřevnou, hlinitopísčitou, v těžkých půdách bývá ovoce malé.

Upotřebení: Řadí se mezi nejlepší rané odrůdy a v době zrání nemá na trhu konkurenci, proto zasluhuje i v jiných krajích pěstitelské pozornosti.

Synonyma: Karšovka, Karšova.

3. Karešova raná srdcovka.

4.

Heřmanoměstecká májovka

4. Heřmanoměstecká májovka (srdcovka).

Původ: V okolí Heřmanova Městce, v dřívějších pověstných třešňovkách vyskytl se semenáč, který vynikal otužilostí květů vůči mrazům a hlavně časným zráním.

Plod jest malý, při průměrné úrodě střední velikosti, as 20 mm vysoký, 18 mm široký, 10 plodů váží 36—40 g.

Tvar má srdčitý s obou stran zploštělý; po jedné straně táhne se zřetelná čára, která dělí plod na dvě stejné, pravidelné polovice a končí na temeni v malinké jamce rzivou jízvou.

Stopka jest slabá, as $3\frac{1}{2}$ cm dlouhá, v pravidelné, hluboké a prostorné jamce.

Slupka jest lesklá, světle, na slunečné straně až tmavě červená; jemné, světlé čárky a pihy z ní prosvítají, které zvláště k temeni jsou hustější a dosti znatelné.

Dužnina jest dosti tuhá, rudá, bledě žilkovaná, obsahuje hojně, při tom však málo barvivé šťávy; chuti jest příjemné, jemně navinulé a sladké.

Pecka jest podlouhlá, úzká, místy lpí na dužnině a u stopky drží pevně.

Zraje v I. týdnu třešňovém, počátkem června, ponechána na stromě dlouho vydrží, čímž získává značně na chuti.

Strom roste bujně, vyniká zdravostí, celkový vzrůst upomíná na pravou ptáčnici. Daří se zvláště na výhřevných svazích, plodnost i dobrá úrodnost dostavuje se záhy po výsadbě.

Špatné vlastnosti: Ovoce jest drobné, pecka jest poměrně velká.

Upotřebení: Jako nejranější třešeň jest při dobrých vlastnostech pro tamnější kraj cennou odrůdou, zvláště v letech, kdy klimatické poměry jsou při květenství citlivějších odrůd nepříznivé.

5. Boppardská raná srdcovka.

Pochází z Německa.

Ovoce jest prostřední velikosti, as 21 mm vysoké a 24 mm široké, 10 plodů váží 50—55 g.

Tvar má zploštěle kulovitý, jest více ke stopce než k temeni zaokrouhlený; jedna strana bývá lehce proláklá, po druhé se většinou táhne čára, která dělí plod na dvě téměř stejné polovice.

Stopka bývá $5\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm dlouhá, zelená, od spodu lehce zarudlá v širší, hluboké jamce a připojuje se na krátkou kostrbatou pastopku.

Slupka jest velmi lesklá, krásně červená, v plné zralosti hnědě červená, jasnými, pronikajícími tečkami hojně posetá.

Dužnina jest velmi šťavnatá, obsahuje hojně tmavě rudé, barvivé šťávy; jest měkká, dosti hustá, rudá, bledšími žilkami protkaná, chuti dobré, příjemně navinule sladké.

Pecka u dužniny příliš nedrží.

Zraje v první polovině června, v I. týdnu třetího, česá se od 5.—12. června; úplně zralá je v polovině června, někdy o několik dnů později.

Kvete prostředně záhy.

Strom roste bujně a zdravě, rozvětňuje se v kulovitou, později rozložitou korunu, plodí velmi záhy a hojně; v půdách není náročný, avšak vyžaduje slunné polohy.

Špatné vlastnosti: Při květenství jest vůči mrazům choulostivá poměrně méně než jiné, za trvalých dešťů ovoce puká.

Upotřebení: V červeném stavu snáší velmi dobře dopravu, na trzích pro pěkný vzhled a jakost jest velmi oblíbená.

Synonyma: Rychlice Boppardská, Frühe von Boppard, Précocité de Boppard, Bopparder Frühsche.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. III.

5. Boppardská raná srdcovka.

6. Vídeňská raná srdcovka.

6. Vídeňská raná srdcovka.

Původ: Ve východních Čechách jest hojně rozšířena pod jménem »Vídeňka«. Sadaři ji velmi propagují a dobře platí. Původ není zjištěn.

Plod jest prostřední až nadprostřední velikosti, as 2 cm vysoký, 19 mm široký, 10 plodů váží 38—42 g.

Tvar jest nepravidelně kulovitý i zploštěle kulovitý, často různě smáčkutý. Po vypouklé straně táhne se od stopky šířeji a postupně zúžená jazyková, zcela mělká prohlubinka. Druhá strana jest nápadně šikmo sražená, čímž vzniká špička široce zúžená, zhranatělá. Čára k širokému temeni se nápadně zesiluje, přetíná a táhne se 3—5 mm za velkou šedou tečku, která jest v znatelné prohlubince.

Stopka jest slabá, 3—3½ cm dlouhá, zakřivená, sedí v prostorné stopečné jamce.

Slupka jest jemná, velmi lesklá, pevná; v nedozralém stavu jest tmavě červená, úplně zralá černá.

Dužnina jest jemná, rudá až tmavá, šfavnatá, sladké, mírně navinulé chuti.

Pecka jest malá, baňatá, má široce půlený hřbet.

Zraje v polovině června, v I. týdnu třeseňovém.

Strom roste spořeji než stromy většiny odrůd, tvoří menší, nižší korunu, velmi záhy plodí a jest neobyčejně úrodný.

Špatné vlastnosti: Při veliké úrodě zůstává ovoce příliš drobné.

Upotřebení: Jako raná třeseň má na trhu velice dobrý odbyt, jest více významná pouze jako odrůda krajová.

Synonyma: Wiedeńska wczesna.

7. Libějovická raná srdcovka.

Původ: Krajová česká odrůda z Netolicka v jižních Čechách.

Plod jest prostřední velikosti, as 19 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 40–45 g.

Tvar: U stopky jest širší, téměř má zaokrouhlené, jedna strana bývá stlačená, po druhé se táhne čára, která končí v malé jamce rzivou jízvou. Povrch jest celkově pravidelný.

Stopka jest slabší, zelená, u spodu zarudlá, zakřivená, v hluboké a široké jamce, as 3½ až 4 cm dlouhá.

Slupka jest jemná, velmi lesklá, tmavě šarlatová až hnědá, sluneční stranu má tmavě ožehlou a celá jest hustě poseta jemnými, bledšími, prosvítajícími pihami.

Dužnina jest měkká, rudá, bledě žilkovaná, obsahuje hojně barvivé šťávy, chuti jest velmi příjemné a lahodné, navinule sladké.

Pecka jest malá, kulatá, drží vlákny u dužniny.

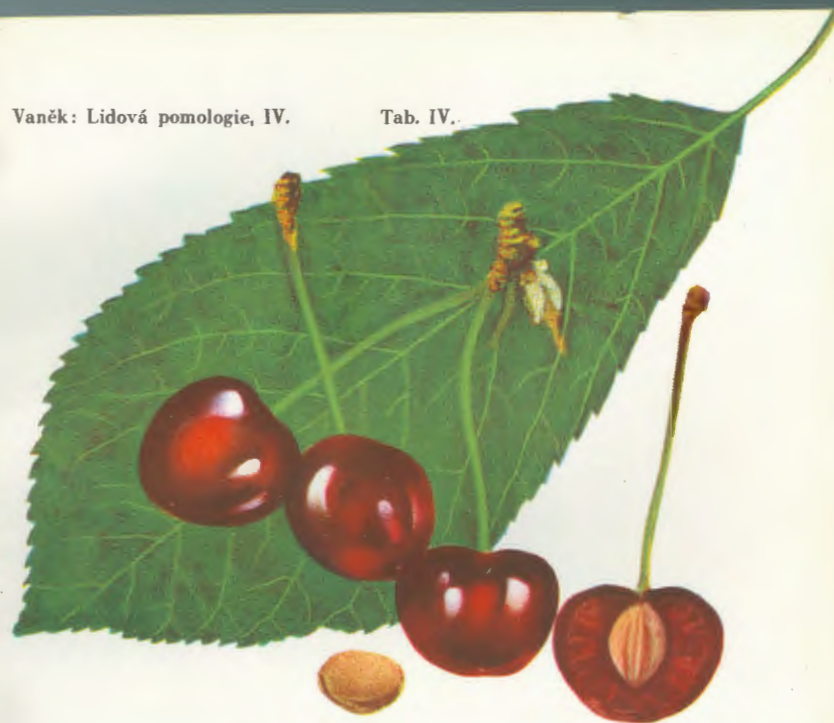
Zraje v I. týdnu třetím, v polovině června, sklízí se obvykle již v červené zralosti před polovinou června, ačkoliv v nedozralém stavu nemá pravé chuti.

Strom tvoří pěknou a jehlancovitou korunu, vyniká naprostou skromností na půdu, otužilostí a zdravým vzrůstem. Ve květu jest značně odolný. Hodí se k vysazování do úzkých stromoradií, k silnicím a cestám i do drsnějších poloh. Vyznačuje se spolehlivou plodností.

Špatné vlastnosti: V úplné zralosti nelze ji pro měkkost zasílati. Plody v deštích silně pukají.

Upotřebení: Jest jednou z nejvýnosnějších odrůd a vhodná zvláště pro místní trhy, kde jest možno ovoce nechat úplně dozrát.

Synonyma: Frühe aus Libějovice, Hátive de Libějovice, Précocé de Libějovice, Libějická.

7. Libějovická raná srdcovka.

8. Willova raná srdcovka.

8. Willova raná srdcovka.

Původ: Tmavá srdcovka, pocházející z Německa.

Plod jest dosti veliký, as 22 mm vysoký, 21 mm široký, 10 plodů váží 56 g.

Tvar většinou jest krásně srdčitý; některé plody jsou k oběma koncům zploštělé, téměř mají značně široké, takže plod na něm stojí. Jedna strana plodu jest mírně stlačená, táhne se po ní málo znatelná čára, končící ve zcela mělké prohlubince šedou, výraznou tečkou. Příční průřez jeví se zhranatělý.

Stopka as $3\frac{1}{2}$ cm dlouhá, poměrně slabá, zapadá a pevně drží v mělké, užší jamce.

Slupka je krásně lesklá, jemná, hnědě kaštanová až černá, prosvítají ji bledší tečky a čárky, což se jeví zvláště v zastíněných místech.

Dužnina jest měkká, jemná, tmavě rudá, bělavými vlákny protkaná, obsahuje hojně barvivé šťávy, chuť je dobré, příjemně sladké, s jemně navinulou příchutí.

Pecka má tvar srdčitý, je dosti velká.

Zraje v I. týdnu třešňovém, v první polovině června, postupně, v plné zralosti dá se dosti dlouho udržeti.

Strom roste zdravě, bujně, tvoří jehlancovitou, řídkou korunu s částečně převislými větvíčkami, dorůstá značných rozměrů; je velmi otužilý. Vzrůstem podobá se Rychlici německé, dozrává as 8—10 dnů po ní, předčí ji ve velikosti, také i chutí. Jest plodná, v květu značně otužilá.

Špatné vlastnosti: Za deštivého počasí puká.

Upotřebení: Pro trh jest význačná, zasluhuje pěstitelské pozornosti.

Synonyma: Will's frühe Herzkirsche, Willa wczesna.

9. Altenlanderská raná srdcovka.

Původ německý.

Plod jest nadprostřední velikosti, asi 24 mm vysoký a 20 mm široký; 10 plodů váží 45–50 g.

Tvar má tupě srdčitý, mírně zhranatělý, často i různě smáčkutý; mnohé plody podobají se tvarem plané ptácnici, jsou však větší.

Stopka jest 3½–4 cm dlouhá, poměrně slabá, váhu plodu neunesse, bývá na polovině své délky prohnutá; jest žlutavě zelená, se slunečné strany zarudlá a sedí v prostorné, nálevkovité jamce.

Slupka jest nápadně lesklá, dosti pevná, tmavě červená, v plné zralosti až černá, místy prosvítá i krvavá červeň; při pohledu z blízka jsou znatelné drobné světlejší tečky a čárky.

Dužnina jemná, jest měkká, tmavě červená, velmi šťavnatá, šťáva jest tmavě krvavé barvy; chuti jest výborné, mírně sladce nakyslé, výrazně navinulé.

Pecka jest krátce oválná, drobnější, zploštělá, u jedné strany je o něco málo rozšířená.

Zraje v prvním třetím týdnu, v prvé polovině června, několik dnů po Rychlici německé.

Strom roste bujně, vyniká zdravostí, vzrůstá v mohutné jedince, tvoří vyšší jehlancovité koruny, jest vhodný i do stromořadí. Plodí počíná velmi záhy po výsadbě, vyžaduje však živné půdy.

Špatné vlastnosti: Plodnost, jakož i velikost a jakost plodů jest závislá na půdě.

Upotřebení: Vhodná třeseň pro trh, znamenitá k jídlu, výborná do pečiva. V třetím týdnu jako raná odrůda zasluhuje pěstitelské pozornosti.

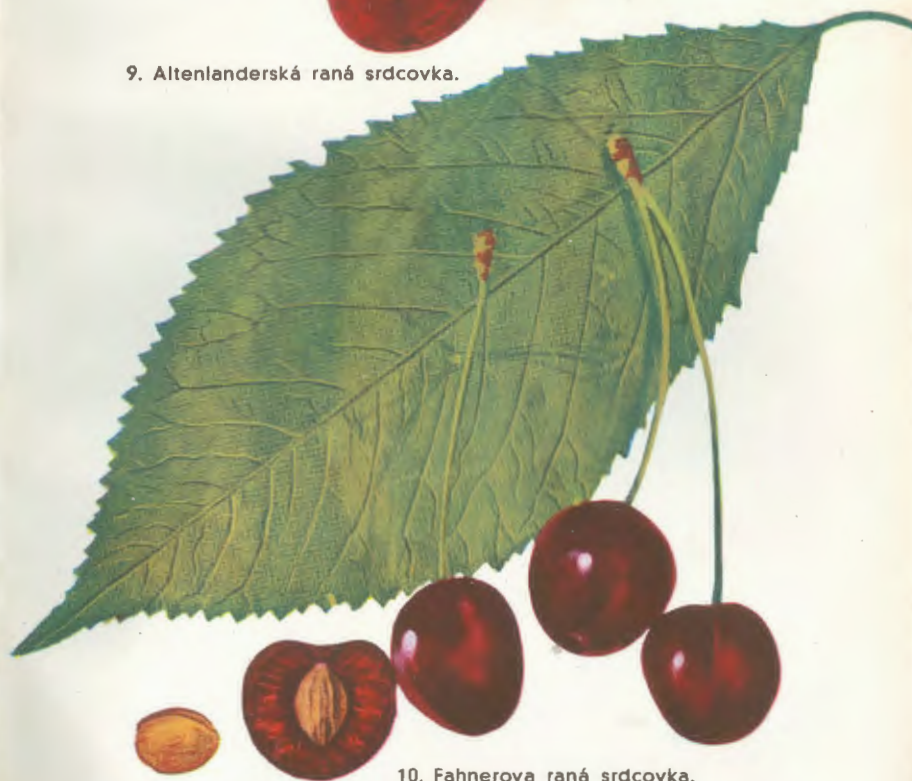
Synonyma: Altenländer Frühkirsche.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. V.

9. Altenlanderská raná srdcovka.

10. Fahnerova raná srdcovka.

10. Fahnerova raná srdcovka.

Původ německý.

Plod jest prostřední velikosti, průměrně asi 20 mm vysoký a 18 mm široký; 10 plodů váží 50 g.

Tvar má vzhledný, úzce protáhle srdčitý, s tupou špičí, celkově pravidelný, k temenu úzce smáčknutý; u některých plodů smáčknutí se jeví pravidelným zhranatěním (4—6 hran), vyskytují se i plody, po kterých hrany se táhnou po celém povrchu. Jedna strana jest středem mírně proláklá, často i zcela nepatrně, po druhé se táhne málo zratelná čára, která končí v úzké špičce bělavou tečkou.

Stopka jest dlouhá, slabá a zakřivená, vězí v hluboké, objemné jamce.

Slupka se leskne, jest tmavě červená až hnědá, v úplné zralosti téměř černá; jemné pilhy jí zcela málo prosvítají.

Dužnina jest měkká, rudá, obsahuje velmi mnoho šťávy, která silně barví, chuti jest výborné, sladké, mírně navinulé, příjemně obcerstvující.

Pecka jest přiměřené velikosti, jest dosti plochá, hřbetem pūlená na dvě nestejně poloviny, částečně drží u dužniny.

Zraje v I. týdnu třesňové zralosti, počátkem června, s nejranějšími třesněmi, vydrží na stromě dlouho po uzrání, aniž by pukala.

Strom roste zdravě, vzrůst má střední, korunu tvoří spíše rozložitou až přvislou, jest záhy a hojně plodný. Pro stromořadí se nehodí.

Upotřebení. Při svých dobrých vlastnostech řadí se mezi výnosné tržní odrůdy a zasluhuje pěstitelské pozornosti.

Synonyma: Fahner's Frühe Herzkirsche, Fahnera (pol.).

11. Kassinova raná srdcovka.

Původ: Vypěstována ve Werderu, byla pojmenována po pěstiteli.

Plod: Jest to černá srdcovka, 21 mm vysoká, 23 mm široká, 10 plodů váží 58 g.

Tvar: Plod jest velký, tupě srdčitý, u stopky zploštělý; jinak jest pěkně pravidelný, pouze s jedné strany málo stlačený. Po této straně se táhne zřetelná, hluboká rýha, plod dělí na dvě stejné polovice. Bod pestíkový jest malý, šedý sedí obyčejně zcela na povrchu.

Stopka prostředně silná, 4—5 cm dlouhá, jest v hluboké, široké, pěkně kroužené jamce.

Slupka jest lesklá, slabá, tmavočervená až hnědě černá; množství pih a čárek prosvítá více u plodů neúplně zralých.

Dužnina jest polotuhá, tmavě rudá, bělavými vlákny protkaná, obsahuje hojně velmi barvivé šťávy, chuti jest velmi dobré, sladké, příjemně zahořklé.

Pecka poměrně malá, jest krátká, baňata, hřbet má púlený, rýhovaný.

Kvete prostředně záhy, v květu jest otužilá.

Zraje v I. týdnu třešňovém, počátkem června.

Strom roste dosti silně, tvoří rozložitě, široce kuželovité koruny, jest záhy plodný a velmi úrodný. Snadno se přizpůsobuje na půdu i podnebí.

Špatné vlastnosti: Ve vlhčích půdách strom trpí klejotokem. Za dlouhou trvající dešťů puká.

Upotřebení: Jako osvědčenou ranou třešni lze ji při jejích dobrých chuťových vlastnostech doporučiti, zvláště do domácích zahrad; také i pro větší výsadby zasluhuje pěstitelské pozornosti.

Synonyma: Kassins Frühe, Kassins frühe Herzkirsche.

11. Kassinova raná srdcovka.

12. Chlumecká raná srdcovka.

12. Chlumecká raná srdcovka.

Původ: V okolí města Chlumce n. Cidl. jest odedávna tato krajová odrůda pěstována.

Srdcovka prostřední velikosti. bývá širší než vyšší, u stopky jest široká a téměř má ploše zaokrouhlené. Jedna strana jest lehce proláklá, po druhé táhne se čára, která dělí plod na dvě nestejně části. 10 plodů váží 50—52 g.

Stopka jest tenká, světle zelená, 45—50 mm dlouhá, v široké, hluboké, po okraji nerovné jamce.

Slupka u plodu úplně nedozralého jest jasně červená, hustě bledými, prosvítajícími pihami posetá, v plné zralosti stává se barva tmavší, jest hnědě šarlatová a pihy se tratí.

Dužnina úplně zralých plodů jest tmavě rudá, bělavě prokvétalá. hustá, plná barvivé šťávy, chuti dobré, navinule sladké.

Pecka jest malá, zašpičatělá.

Zraje v I. až II. týdnu třeshnovém, asi 15.—18. června; aby se lépe zpeněžila češe se za června, asi 8.—10. června.

Strom tvoří vysokou a širokou korunu, větve se sklánějí a vyznačují se brzkou, hojnou a stálou plodností. Daří se téměř všude, prospívá v každé propustné půdě. Štěrka a písek jí nesvědčí, zakrňuje a plody jsou drobné. V čas květu nejméně zmrzá.

Špatné vlastnosti: V deštích puká.

Upotřebení: Dopravu snáší ve stavu červeném dobře, pro svoji ranost jest dobře placena a proto výnosná.

Synonyma: Hátive de Chlumec, Frühe aus Chlumec, Chlumecka wczesna.

Dobré vlastnosti lze oceniti i u srdcovky

Chlumecké černé;

jest to také lokální odrůda téhož kraje, zraje mezi poloranými třeshněmi.

13. Koburská raná srdcovka.

Původ není přesně znám, tvrdí se, že pochází z Francie, jméno však tomu neodpovídá.

Tmavá srdcovka, menší, nepatrně širší než vyšší, 19 mm vysoká, 20 mm široká, u stopky o málo širší než k temeni, které bývá tupě zakončeno. Jedna strana jest lehce proláklá, po druhé táhne se od stopky čára, která končí na temeni v hlubší jamce; povrch bývá většinou pravidelný, 10 plodů váží 37–40 g.

Stopka jest tenká, nápadně dlouhá (45–60 mm), zelená, od spodu mírně zarudlá, zakřivená. Jest v užší, hlubší jamce.

Slupka jest pevná, velmi lesklá, tmavě hnědá až černá, jemná; málo zřetelné pihy prosvítají jako sklem.

Dužnina jest velmi jemná, měkká, tmavě rudá, bledými žilkami protkaná, obsahuje hojně, rudé barvivé šťávy. Chuti jest libě navinule sladké a jemně kořenité.

Pecka jest poměrně velká.

Zraje v II. týdnu třeshnovém, as v polou června, má se nechati úplně dozrati. Trhá-li se předčasně, nemá své pravé chuti.

Strom roste polobujně, pěkně do výše, rozvětňuje se v mohutnou, vysokou a kulovitou korunu. Daří se téměř všude. Ploditi začíná velmi brzo, plodí pravidelně, někdy až přílišně.

Špatné vlastnosti: Více než jiné odrůdy trpí klejotokem. V květu jest dosti choulostivá. V dešti ovoce puká.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře; jest dosti cenná a poněvadž se dá upotřebiti v kuchyni, jest i dobře placená.

Synonyma: Májovka Koburská, Koburger Mai Herzkirsche, Guigne Précocée de Coburg, Frühe schwarze Knorpelkirsche, Cerise de Mai de Cobourg a mnoho jiných. Bývá také zaměňována za Annonayskou srdcovku i mnohé jiné odrůdy.

13. Koburská raná srdcovka.

14. Knightova raná srdcovka.

14. Knightova raná srdcovka.

Původ: Anglie.

Plod: Tmavá srdcovka, prostřední velikosti, as 22 mm vysoká, 23 mm široká, 10 plodů váží 58 g.

Tvar má tupě srdčitý, nepravidelný, povrch zhranatělý; zhranatělost jeví se hlavně při přímém pohledu na temeno, nebo na příčném průřezu. Jedna strana jest více vypouklá, druhá hodně smáčknutá, v hoření části plodu jako sražená neb useknutá. Po této straně se táhne nepatrná rýžka, po druhé mírná prohlubinka ve tvaru trojúhelníku. Šedá tečka jest v nepatrné prohlubince, na široce zašpičatělém temeni.

Stopka as 3—3½ cm dlouhá, dostatečně silná, jest pružná, zelenavě hnědá, drží pevně v uží, hlubší, nálevkovité jamce.

Slupka matově lesklá, jest pevná, dosti silná, barvy tmavě červené až hnědočerné; prosvítají jí bledší pihy. Povrch jest na omak jako mastný, pokrývají jej hustě velmi jemné šedé tečky.

Dužnina jest tuhá, hrubší, hojně a znatelně vláknitá, barvy krvavě červené, kolem pecky tmavší; obsahuje hojně rudé, barvivé šťávy, chuti jest dobré, sladké, mírně navinulé, příjemně nahořklé.

Pecka jest velká, krátká a baňatá, lpí dosti na dužnině.

Zraje v II. týdnu třeshňovém, kolem 20. června.

Kvete prostředně pozdě.

Strom roste zdravě ve všech půdách i polohách, jest velmi plodný.

Upotřebení: V některých krajích (na Kyjovsku) dociluje ze všech raných třešní na trzích nejvyšší ceny, poněvadž plody bývají nejlépe vyvinuty ze všech současně zrajících. Kde se osvědčila, jest výnosnou odrůdou.

Synonyma: Knight's Frühe Herzkirsche, Knight's Frühe Schwarze, Guigne noire Hâtive, Guindoux de Gascogne, Knigha.

15. Vítovka molitorovská.

Původ: Srdcovka, českého původu, prostřední velikosti.

Plody bývají buď srdčité neb k temeni zaokrouhlené, jsou nepatrně zhrbolené, se stran mírně stlačené; jedna strana bývá proláklá, přes druhou se táhne málo znatelná čára. Jsou asi 21 mm široké, 20 mm vysoké, 10 plodů váží 50—55 g.

Stopka jest dlouhá, často až velmi dlouhá, slabá, zakřivená, v hlubší, širší jamce.

Slupka jest lesklá, u plodů déle na stromě ponechaných temně rudohnědá, kterou prosvítají bledší pihy.

Dužnina jest měkká, jemná, temně rudá, bledě žilkovaná, obsahuje plno rudě barvivé šťavy; chuti jest znamenitě, navinule sladké, občerstvující.

Zraje v II. týdnu třesňovém, ve druhé třetině června, vydrží na stromech až do 25. června i déle; v tomto čase jest nejtmavší a nejchutnější.

Strom roste bujně a zdravě, rozvětňuje se v mohutnou, vysokou a širokou korunu, větve se později sklánějí. Dosahuje značného stáří. Daří se v každé půdě pro třesně způsobilé, pouze v suché a štěrkovité přináší drobnější ovoce. Lze ji doporučit jako místní odrůdu hlavně kolem Kouřimě a tam, kde není lepší místní osvědčené odrůdy.

Špatné vlastnosti: Závadou jest přílišná plodnost, takže se často přerodí a dává ovoce drobné. V deštích puká.

Upotřebení: Pro trh se sklízí ve stavu tuhém, dopravu snáší bezvadně. Jest to výborná a výnosná odrůda.

Synonyma: Molitorover Herzkirsche, Hátime de Molitorov, Molitorowska.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. VIII.

15. Vítovka molitorovská

16. Medňanská polochrupka.

16. Medňanská polochrupka.

Původ: Tmavá polochrupka, pravděpodobně původu slovenského z Medné u Trenčína, jest hlavně v Maďarsku rozšířena. Pěstovala se před 200 léty na Pováží, v r. 1882 nalézalo se na statku v Mednom vysázených 600 kusů různého stáří (až 100letých) této odrůdy. Majitel tamějšího velkostatku, Alex. Mednyanszky, známý pomolog, ji hojně rozšiřoval. V letech 1928—29 byly mrazy silně poškozeny.

Plod jest nadprůměrní velikosti až veliký, 2½ cm v průměru.

Tvar jest zdánlivě protáhle kulovitý, většinou jest kulovitý, někdy i podlouhlý.

Stopka jest prostředně dlouhá (as 4 cm), dosti silná.

Slupka jest lesklá, barvy tmavé až černé, pro trh velmi lákavá.

Dužnina tuhá, tmavočervená, jest hojně šťavnatá, šťáva barví; chuti je výborné, sladce kořeněné.

Pecka k velikosti plodu jest poměrně malá.

Zraje v teplejších polohách v I. týdnu třetím, v první polovině června, již kolem 10., v chladnějších místech až ve druhé polovině června.

Strom po vysazení roste bujně, koruna je hustá, vzpřímená; není náročný, bohatě plodí.

Upotřebení: Pěstitelské a tržní přednosti přispívají znamenitě k jejímu šíření; snese až šestidenní dopravu, je-li balena v menším množství.

Synonyma: Emilia Mednyanszky, Medňanská čerešně, Cerise de Medne, Mjedniáska.

17. Lyonská raná srdcovka.

Původu jest neznámého.

Plod jest veliký, asi 22 mm vysoký, 26 mm široký, 10 plodů váží 70–80 g.

Tvar má tupě srdčitý, ke stopce jest nejširší, temeno ploše zaokrouhlené. Jedna strana bývá lehce proláklá a méně stlačená, druhá více, po této táhnou se dvě prolákliny, po povstalem hřebítku jde čára od stopky až po temeno a končí v nepatrné prohlubince rzivou, na stranu posunutou jízvou.

Stopka jest dlouhá, zcela málo zakřivená, zelená, sedí v hluboké jamce.

Slupka jest nápadně lesklá, krásné tmavě červené, v úplné zralosti až hnědě červené barvy, z které zvláště před úplným uzráním prosvítají žřetelnější bledší pihy a čárky.

Dužnina jest měkká, dosti hutná, jemná, červená až rudá, bledšími žilkami protkaná, obsahuje hojně bledě barvivé šťávy, chuti je navinule sladké, velmi dobré.

Pečka jest veliká, vejčitá, s vyvstalým širokým hřbetem.

Uzrává kolem 20. června, obvykle se čese před úplným dozráním, jakmile zčervená, což jest asi v polovině června, ve II. třesňovém týdnu.

Kvete záhy.

Strom roste velmi bujně, rozvětňuje se mohutně, avšak řídce, větve kladou se vodorovně, později jsou až převísle, celkový vzrůst jest značně nespořádaný, do stromořadí se nehodí. Strom v půdě není vybíravý, ve špatnějších půdách jest plodnější, nekvete však nikdy tak bohatě jako stromy jiných odrůd.

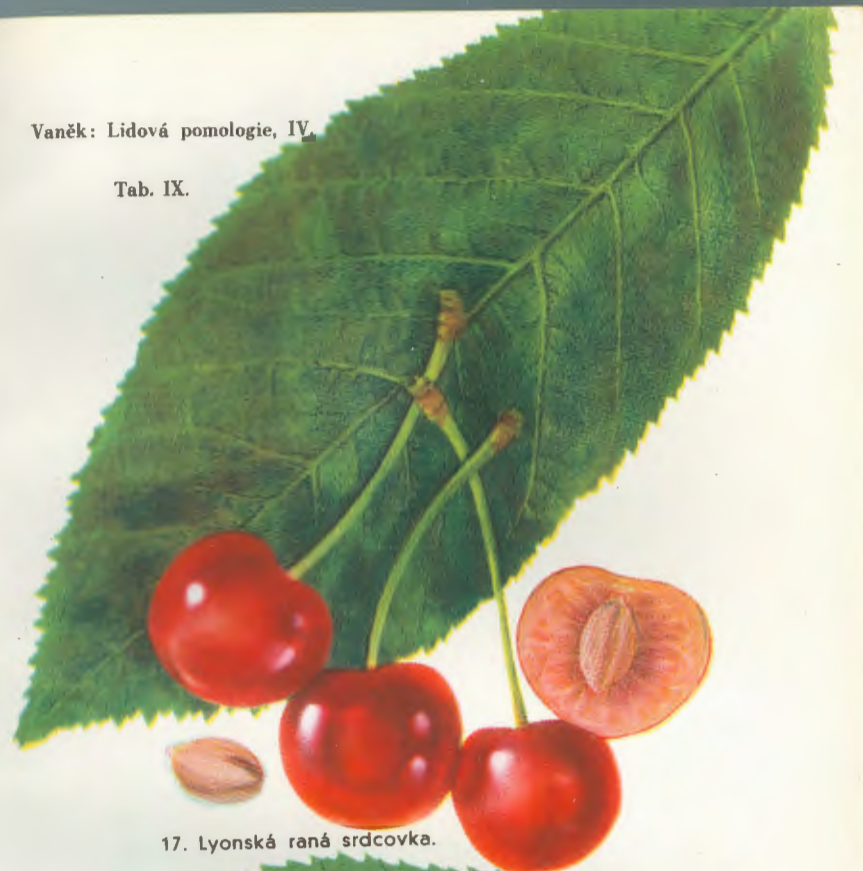
Špatné vlastnosti: Plodnost její jest nejistá, často neuspokojující; plody proti déletrvajícím deštům jsou choulostivé a pukají.

Upotřebení: V nedozrálém stavu snáší dopravu velmi dobře, pro trh jest jako raná veliká třeseň dobré jakosti velmi cenná.

Synonyma: Hátive de Lyon, Guigne Hátive de Lyons, Rose de Lyons, Early Lyons. — Mnozí pomologové tvrdí, že jest totožná s Jaboulayovou chrupkou, také i s Mezelskou chrupkou; správnost tvrzení není nikterak potvrzena.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. IX.

17. Lyonská raná srdcovka.

18. Purkmistrovka

18. Purkmistrovka. (Srdcovka.)

Původ neznámý.

Plod prostřední velikosti i větší, as 18 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 42 g.

Tvar má ploše nepravidelně zakulacený, u většiny plodů bývá nejširší uprostřed, k temeni o málo více zúžený. Obě strany jsou stlačené, jedna méně a na té vzniká mělký žlábek, který je nejvíce znatelný ve středu plodu; po druhé se táhne hlubší rýha, končící v prohlubince rzivou tečkou na mírně zakulaceném, k jedné straně mírně skoseném temeni. Na této straně vznikají dvě vypouklé polovice jako tvářičky.

Stopka jest slabá, dosti krátká, sedí v mělké, prostorné jamce.

Slupka jest lesklá, tmavě červená až hnědě černá, jemné tečky čteně prosvítají.

Dužnina jest polotuhá, měkká, rudá, obsahuje mnoho velmi barvivé šťávy, jest příjemně lahodná, převážně sladké, mírně navinulé chuti.

Pecka jest malá, kulatá, s vyvstalým hřbetem.

Zraje v první polovině června, v I. třetím týdnu.

Strom má slabší vzrůst, korunu převislou, jest úrodný, plody jsou na větvích jednotlivě.

Špatné vlastnosti: Jest prostředně úrodná.

Upotřebení: Vhodná pro všechny účely, nemá významu tam, kde jsou významnější krajové odrůdy.

Synonyma: Burmistrova.

19. Kaštánka.

Původ: Tmavá srdcovka ze středního Polabí.

Plod jest nadprůměrní velikosti, as 20 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 55–60 g.

Tvar jest ploše kulovitý, nerovně zhrbolený až zhranatělý; jedna strana jest stlačená, také i protáhlá, druhá vypouklá. Po vypouklé se táhne šev, po druhé čára, která bývá pouze do poloviny délky zřetelná. Temeno jest skosené.

Stopka prostředně silná, zakřivená, as 4–4½ cm dlouhá, jest k plodu rozšířená, sedí v hluboké, širší jamce.

Slupka se leskne, jest purpurově červená, ve zralosti tmavě červená, strana sluncem ožehlá až hnědá. Slupkou prosvítá mnoho čárkovitých pih a zcela malých tmavších skvrn.

Dužnina měkká, šťavnatá, málo barvivá, jest temně rudá, chuti výborné, sladké, mírně navinule nakyslé.

Pecka drží vlákný u dužniny, jest kulatá, hladká.

Zraje ve II. týdnu třesňovém, od 20. do konce června.

Strom má vzrůst bujný, je otužilý, zdravý, roste pěkně vzhůru, spodní větve se více rozkládají, také až sklánějí. Prospívá v dobrých půdách.

Plodí později, v květu jest značně otužilá, vyniká častou, velmi hojnou plodností. Vrtuli třesňové zrání dosti uniká.

Špatné vlastnosti: V deštivém počasí puká.

Upotřebení: Řadí se k nejcennějším odrůdám krajovým, obchodníky ovocem jest vyhledávána a jako stolní ovoce nad jiné placena; k tomu napomáhá celkový vzhled, t. j. tvar i barva.

Pro svoje výtečné vlastnosti zasluhuje pěstitelské pozornosti i tam, kde není doposud rozšířená.

20. Jaboulayova polochrupka.

(Čti: Žabuleyova polochrupka.)

Plod jest veliký, asi 18 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 65—72 g.

Tvar má buď pravidelný, tupě srdčitý, nebo oválný, jednotlivě i vejčitý, někdy více, jindy méně zhranatělý. U většiny plodů jest nejširší v prvé třetině, odkud se zúžuje ke stopce méně, k temeni více, u stopky jest nápadně zploštělý. Jedna strana jest středem prohloubená a celkově více stlačená; v tom místě zůstává barva jasně červená a uprostřed se táhne výrazná tmavší čára. Druhá strana jest stlačená mírněji, od stopky počíná širší a hlubší žlábek, který se postupně vytrácí, až úplně mizí. Temeno jest široké, k jedné straně skosené, na něm jest v malé prohlubince bělavá tečka, která jest často i se středem posunutá.

Stopka prostředně silná, jest asi $4\frac{1}{2}$ cm dlouhá a sedí v hluboké, prostorné, nápadně trojúhelníkové jamce.

Slupka jest lesklá, silná, krásně červená, v úplné zralosti tmavě červená až hnědá, jako osmahlá, některé plody vypadají jako mramorované. U plodů ne zcela zralých prosvítají červené zřetelné tečky.

Dužnina jest polotuhá, rudá až hnědě červená, obsahuje hojně intenzivně červené šťávy, chuti jest znamenité, sladké, mírně navinulé, zřídka hodně cukernaté.

Pecka jest veliká, vejčitě zaokrouhlená, baňatá.

Zraje v polovině června, ve II. týdnu třetího věku zralosti.

Strom roste zdravě, hustě se rozvětňuje v korunu, větve má velmi rozložené až převislé; jest záhy a hojně plodný. Žádá mírnou polohu a dobrou půdu.

Špatné vlastnosti: V deštivém počasí hojně puká. Pro svoji rozloženou korunu nehodí se na aleje.

Upotřebení: Jest cennou stolní odrůdou, zaslужuje v souvislých sadech pěstitelské pozornosti.

Synonyma: Bigarreau Jaboulay, Bigarreau de Jaboulay, Bigarreau Jaboulaise, Early Jaboulay, Bigarreau Gaboulais.

21. Plotišťská srdcovka.

Původ: Semenáč z Kulířových alejí na Hradecku.

Plod nadprostřední velikosti až velký, as 24 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 76 g.

Tvar má tupě srdčitý, pěkně pravidelný, po jedné straně as do poloviny plodu se táhne široká rýžka která postupně se zúžuje. Druhá jest smáčknutá, táhne se po ní výrazná čára, která plod dělí na dvě stejné polovice a končí na rovném temeni šedou tečkou v hlubší prohlubince. K temeni se plod s obou stran nápadně zúžuje, v příčném průřezu jest zhranatělý.

Stopka jest slabá, as 3½ cm dlouhá, sedí v hluboké, objemné jamce.

Slupka se velmi leskne, jest barvy hnědé, většinou až hnědočerné, světlejší pihy jí prosvítají.

Dužnina krvavě červená obsahuje hojně barvivé šťávy, jest jemná, měkká, příjemně kořeněná, sladce navinulé chuti.

Pecka jest k velikosti plodu poměrně velká, kratší a baňatá, lžbet má široce půlený, s vystalým středem, který má nápadné hranky.

Zraje v II. týdnu třešňovém, as 21. června, hromadně.

Strom má vzrůst zdravý, tvoří širokou korunu, jest záhy plodný a vždy úrodný.

Špatné vlastnosti: Pro vzdálenou dopravu se nehodí, jest příliš měkká.

Upotřebení: Jest zvláště vhodná do pečiva, na místních trzích se velmi dobře prodává.

V tamnějších rozsáhlých třešňovkách se velmi osvědčuje, jest vhodná i pro přešlechtění starších stromů a jest cennou odrůdou, mající pěstitelský význam.

Synonyma: z Pločiszca.

21. Plotišťská srdcovka.

22. Moravka (Uherka měkká).

22. Moravka.

(Uherka měkká.)

V severovýchodních Čechách jest rozšířená a oblíbená třešeň, nazývaná Moravkou.

Plod jest veliký, jednotlivě až velmi veliký, průměrně asi 18 mm vysoký a 23 mm široký, 10 plodů váží 50—60 g.

Tvarem podobá se »Koburské rané májovce«, jest tvaru srdčitého; jedna strana jest vypouklá, u špičky částečně smáčknutá, středem od stopky až k temeni mírně prohloubená, druhá asi do dvou třetin stlačená, zbývající část šikmo skosená, čímž vzniká proláklé temeno. Čára, která se po této straně táhne, jest velmi znatelná. Povrch plodu jest zvláště u stopky nápadně zvlněný.

Stopka jest silná, asi 3½ cm dlouhá, ku plodu rozšířená, dosti hluboko do plodu zapadá a pevně v něm drží.

Slupka se leskne, je barvy tmavě červené, v úplné zralosti hnědé, u špičky až černé; při pohledu zblízka jeví se pod slupkou jemné mramorování, na slunečné straně jemné tečky.

Dužnina je polotuhá, velmi šťavnatá, krvavě červená, bělavými vlákny hojně protkaná; chuti jest velmi příjemné, sladce třešňově nakyslé.

Zraje asi 15.—20. června, ve II. třešňovém týdnu, mezi Kaštánkou a Troprichterovou.

Strom roste bujně a zdravě, tvoří hustou, částečně rozkleslou korunu, vyznačuje se plodností. Roste všude, v živných půdách plodí dobře vyvinuté, krásné plody.

Špatné vlastnosti: Vyžaduje pečlivé česání, po větším tlaku huédne; při špatné dopravě vypouští šťávu.

Upotřebení: Při pečlivém balení před úplným dozráním snáší dopravu dobře a poněvadž přichází do údobí, kdy třešní jest nedostatek, stává se výnosnou tržní odrůdou, zvláště v místech, kde jest odbyť zaručen.

23. Vackova višeň.

Původ: Byla vypěstována † pomologem J. Říhou v Chlumci n. Cidl.

Plod jest střední velikosti, 20 mm vysoký, 23 mm široký, u stopky širší; jedna strana jest více stlačená a lehce proláklá, po druhé táhne se od stopky čára, která končí ržívou jízvou v malé prohlubince na mírně zakulaceném temeni. Přibližuje se tvaru »Amareleka«. 10 plodů váží 40—45 g.

Stopka jest tenká, zelená, k plodu zarudlá, v hlubší a širší jamce.

Slupka jest lesklá, krásně tmavě až hnědě červená, jemnými, málo znatelnými pilami posetá.

Dužnina jest měkká, jemná, rozplývavá, světle rudá, bledě prokvétalá; jest plna méně barvivé šťávy, chuti znamenité, kořenité, mírně kyselé.

Uzrává v II. týdnu třeshňovém, po 15. červnu, v teplých oblastech i dříve.

Strom roste bujně a zdravě, hojně se rozvětňuje, tvoří velmi pěknou kulovitou korunu. Hodí se dobře do stromořadí, také i do domácích zahrad; dobře se uplatní i jako okrasný strom. Není nikterak náročná. V době květu jest otužilá, převážně samosprašná, proto také spolehlivě a hojně úrodná. Na stromě vydrží dosti dlouho, nepuká ani nehnije, chorobami netrpí.

Špatné vlastnosti: Lze ji vytknouti, že nemá tmavé šťávy.

Upotřebení: Je způsobilá do pečiva, pro konzervaci i k výrobě šťávy. Náleží mezi nejranější, hodnotné, velice výnosné tržní odrůdy.

Synonyma: Vacek's Frühweichsel, Griotte Précoce de Vacek, Vacka.

23. Vackova višeň.

24. Turkyně

24. Turkyně. (Pestrá srdcovka.)

Původ neznámý.

Plod prostřední velikosti až veliký, bývá 20 až 25 mm vysoký a 20—22 mm široký.

Tvar má široce tupě srdčitý, nejširší jest v části spodní, odkud se pozvolna ke stopce zhranatěle zúžuje. Po vypouklé straně se táhne středem tmavý hřbítek, druhá strana jest mírně stlačená. Temeno jest zaokrouhlené, mírně proláklé, v něm jest v mělké, prostorné a souměrné jamce malá tečka.

Stopka jest 4½—5 cm dlouhá, dosti silná, zelená, na slunečné straně slabě zardělá, drží pevně u plodu a sedí v pěkně kroužené, prostorné jamce.

Slupka jest velmi slabá, dosti jemná, základní barvy žluté; tuto však z větší části zastírá krásná světlá červen, která bývá také i tmavá a zvláště na slunečné straně vyniká. Na plodech objevují se světlejší i tmavší pruhy a celkově barvou slupky proniká větší množství krátkých čárek a teček.

Dužnina jest dosti měkká, obsahuje hojně šťávy, ve vhodném stanovišti má dobrou sladkou chuť s aromatickou příchutí; barvu má bledě žlutou a jest hojně bělavými vlákny protkaná.

Pecka jest veliká, dlouze oválná, špatně pouští od dužniny.

Zraje ve II. týdnu třeshňové zralosti, koncem června.

Strom roste zdravě a bujně až do vysokého stáří, hojně se rozvětňuje v kuželovité koruny; plodí velmi záhy, dobře prospívá ve vápenitých půdách, ve kterých také přináší nejchutnější ovoce. V květu jest citlivý, úrodnost bývá stídací.

Špatné vlastnosti: Dopravu snáší pouze v nedozrálém stavu, pro konzervaci jest nevhodná.

Upotřebení: Pro blízké trhy jest velmi cenná a zvláště v Německu jest hojně rozšířená.

Synonyma: Türkine, Türkische Kirsche, La Turguine, Flamentiner, Bigarreautier Blanc Hâtif à Petit Fruit, Flämische, Różowa wielka (pol.).

25. Vlk Karel.

Původ: Světlá srdcovka, získaná výběrem z výsevu u fy Vlk ve Vanovicích v r. 1908—9, v roce 1924 byla uvedena do obchodu. Mateční strom přestál velice dobře mrazy.

Plod jest nadprůměrné velikosti až obrovský, as 25 mm v průměru, 10 plodů váží 74 g.

Tvar má krásně pravidelně srdčitý; středem se táhne žlábek, u větších plodů jest velmi znatelný, nejširší a nejhlubší jest v hoření třetině, postupně se vytrácí a končí mírnou hranou. Po druhé straně je zase čára, která bývá vyznačena také pouze barvou. S obou stran jest plod znatelně zploštělý, u mnohých plodů bývá jedna strana nápadně stlačená. Na zašpičatělém temeni jest hnědá tečka.

Stopka jest nestejně dlouhá, až 6 cm, dosti silná, mírně zakřivená, barvy hnědě zelené, sedí v hluboké, prostorné jamce.

Slupka se leskne, dá se dobře stáhnouti, jest jemná; základní barvu má bledě až sytě žlutou, z větší části jest krásně rumělkově zbarvená. Drobnější výrazné žluté čárkování červení prosvítá a plod nabývá krásného vzhledu.

Dužnina jest měkká, řídká, hustě vláknitá, barvy bělavě žluté, pod slupkou jest zarůžovělá; obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest sladké, zcela málo navinulé.

Pecka jest veliká, krátká a baňatá, značně rýhovaná, jde dosti dobře od dužniny.

Zraje v II. týdnu třeshnovém, kolem 20. června.

Kvete prostředně pozdě.

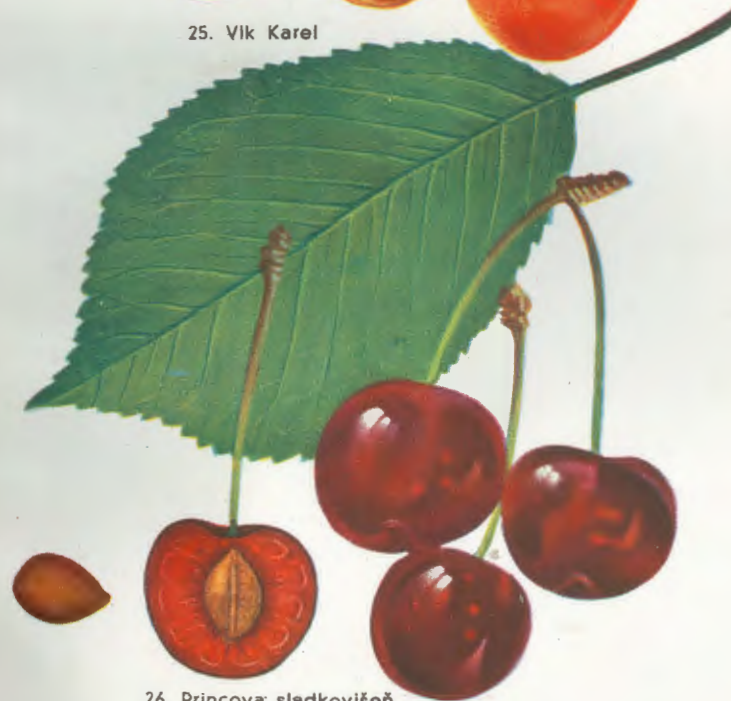
Strom roste bujně, tvoří velikou korunu, kvete v hustých chomáčích. Je dobrý opylovač.

Půdu miluje lehkou, přiměřeně vlhkou, studené a těžké půdy jí nesvědčí.

Upotřebení: Radí se mezi nejlepší tabulové odrůdy a zasluhuje pozornosti zvláště v domácích zahradách.

25. Vlk Karel

26. Princova sladkovišeň.

26. Princova sladkovišeň.

Původ francouzský.

Plod jest nadprůměrní velikosti, asi 20 mm vysoký a 24 mm široký; 10 plodů váží 36—40 g.

Tvar jest kulovitě zploštělý, obě boční strany jsou mírně stlačené; jedna strana jest stlačená více a táhne se po ní tmavá čára, která končí velkou světlou tečkou v hlubší, nápadné prohlubince, druhá jest od poloviny plodu k temeni zcela málo proláklá.

Stopka jest krátká (asi 4 cm), prostředně silná, k oběma koncům mírně rozšířená, sedí v hluboké, široké a pěkně vykroužené jamce.

Slupka jest sklovitě lesklá, pevná a dosti silná, dá se stáhnouti, barvu má tmavočervenou, hojně tečkovaných pih slupkou proniká.

Dužnina jest jemná, měkká, rudá, čteně bledě prokvétalá, obsahuje hojně slabě barvivé šťávy, chuti jest navinule sladké, příjemně nakyslé, lahodné.

Pecka jest dosti velká, široká a plochá, hřbet má široce púlený, s obou stran jsou nápadně nízko položené vyvstalé hrany. Částečně hřbetem drží u dužniny.

Zraje ve II. týdnu třešňové zralosti, v druhé polovině června.

Strom má zdravý, silný vzrůst, rozvětňuje se v kulovité koruny, jest záhy plodný a středně úrodný.

Upotřebení: Jest jednou z nejranějších sladkovišní a řadí se mezi prvotřídní stolní odrůdy.

Synonyma: Cerise de Prince.

27. Ohioská srdcovka.

Původ v Americe, ve státě Ohio.

Plod jest veliký, asi 23 mm vysoký a 23 mm široký; 10 plodů váží asi 50 g.

Tvar jest okrouhle tupě srdčitý, téměř po celém plodu stejně široký, s bočními stran stlačený. Po jedné straně se táhne mělký žlábek, po druhé více stlačená čára, končící světlou tečkou v mírné prohlubince na širokém temeni, na němž i plod stojí.

Stopka jest prostředně silná, k oběma koncům rozšířená, asi 4½ cm i více dlouhá, prohnutá a sedí v mělké, prostorné jamce; u plodu dosti špatně drží.

Slupka jest jemná, velmi lesklá, základní barvy bledě žluté; tato bývá ponejvíce pouze v zastíněných místech, zbývající část plodů jest zarůžovělá až světle červená. Ve žluté barvě bývá stříknutá červeně v podobě teček nebo čárek a plod nabývá krásného vzhledu.

Dužnina jest jemná, měkká, bělavě žlutá, kolem pecky zelenavá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest výrazně sladké.

Pecka jest prostřední velikosti, spíše menší, krátká a baňatá; široce půlený hřbet má hrany, prostřední jest nejméně znatelná.

Zraje ve II. týdnu třešňové zralosti, v první polovině června.

Strom vzrůstá v mohutné jedince, tvoří široké, rozložitě koruny, jest velmi úrodný. Vyžaduje půdy vápenité, v půdě chudé na vápno trpí klejotokem.

Špatné vlastnosti: Dopravu nesnáší, jest choulostivá na otlačení, po kterém zůstávají nápadné hnědé skvrny a tím snadno podléhá hnilobě.

Upotřebení: Jest velmi chutná, řadí se k nejlepším stolním odrůdám.

Synonyma: Krásná z Ohio, Ohájovka, Schöne von Ohio, Belle d'Orléans, Bigarreau Belle d'Orléans, Guigne Belle d'Orléans, Ohio Beauty.

28. Žalanka.

Původ: Tmavá srdcovka ze severozápadních čech.

Plod jest prostřední velikosti, při veliké úrodě až drobný; bývá asi 18½ mm vysoký, 22 mm široký, 10 kusů váží asi 40 g.

Tvar jest srdčitý, jedna strana bývá lehce proláklá, druhá více stlačená; na této jest mírné žebírko, po kterém se táhne středem čára.

Stopka jest as 40 mm dlouhá, mírně zakřivená, v úzké, mělčí jamce.

Slupka jest velmi lesklá, temně hnědá, velmi jemně tečkovaná.

Dužnina jest polotuhá, dosti jemná, temně rudá, obsahuje hojnost barvivé šťávy, chuti jest výborné.

Uzrává ve II. až III. týdnu třešňovém, postupně asi po čtrnáct dnů od konce června.

Strom roste bujně, koruna jest mohutně rozvětvená, vysoká a široká, slabší větve se sklánějí. Plodnost začíná později než u jiných třešní, potom jest až neobyčejně úrodná. V době květu jest otužilá. Pro spolehlivou sklizeň jest značně oblíbená. V půdách není vybíravá.

Špatné vlastnosti: V deštích puká. Drobné ovoce nedoporučuje ji sice jako hlavní výsadbu, avšak pro větší třešňovky jako doplněk jiných zasluhuje pozornosti.

Upotřebení: Dopravu snáší, jest hledaná zvláště k zaváření a do pečiva. Výnosná jest tam, kde jsou poblíže stálá odbytíště a její úrodnost umožňuje laci chutného ovoce na trzích.

Synonyma: Šalanka, Schallaner Herzkirsche, Guigne noire de Žalany.

29. Amarelka královská.

Původu jest neznámého.

Plod jest prostředně veliký, as $16\frac{1}{2}$ mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 36–40 g.

Tvar má kulovitě zploštělý, se stran mírně stlačený; po jedné straně se táhne čára, která končí rživou jízvou na ploše zakulaceném temeni.

Stopka jest málo zakřivená, nestejně dlouhá, zelená a poměrně silná, sedí v úzké a hluboké jamce; poněvíc bývá kratší.

Slupka jest jemná a průsvitná, barvy jasně červené, ve stínu žlutavě prokvétá a jest jemně žlutavě tečkovaná.

Dužnina jest měkká, velice jemná, mdle žlutavá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, jest výrazně, sladce navinulé, mírně a lahodně kyselé chuti.

Pecka jest poměrně malá, drží velmi pevně u stopky.

Uzrává koncem června, ve II. až III. týdnu třešňovém, na stromě vydrží velmi dlouho, aniž by pukala nebo hnila.

Strom šlechtěný na ptáčnici roste bujně, rozvětňuje se v menší řídkou a kulovitou korunu, u které slabé větve se až sklánějí. Není v půdách vybíravý; ploditi počíná velmi záhy, rodí pravidelně a hojně. Pro půdy živné jest lépe použít stromu šlechtěného na višni, na kterém jest plodnější. Kvete vždy velmi bohatě, mrazíky netrpí, spíše vlhkem. Při šlechtění vyžaduje pečlivý výběr roubbů.

Kvete prostředně pozdě. Jest částečně cizosprašná.

Špatné vlastnosti: Dá se zasílati jen ve stavu tuhém, ve zralosti dopravou velice trpí.

Upotřebení: Jest velmi výnosnou odrůdou, zvláště kde místní odbyt jest zaručen; vhodná jest do pečiva, pro konservaci i k sušení, v úplné zralosti i k jídlu.

Synonyma: Amrhele, Königliche Amarelle, Amarelle Royale Hâtive, Montmorency, Goryczka, a mnohá jiná.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XV.

29. Amarelka královská.

30. Klecanská černá srdcovka.

30. Klecanská černá srdcovka.

Původ: Krajová odrůda z okolí Klecan nad Vltavou.

Srdcovka veliká, asi 21 mm vysoká, 27 mm široká, jednotlivý plod váží až 7 g, 10 kusů 65 g. U stopky jest širší, k temeni srdčité zaokrouhlená, jedna strana bývá málo, druhá více stlačená; přes tuto táhne se jemná čára na úzce zakulacené temeno.

Stopka jest 35—45 mm dlouhá, částečně zarudlá, jest v širší, hlubší jamce, připojuje se v nestejném počtu na krátké pastopky.

Slupka jest jemná, velice lesklá, tmavě hnědá, později úplně černá, z které prosvítají velmi jemné řihy, po celém povrchu jsou roztroušeny zdánlivě vyvstálé nezřetelné tečky.

Dužnina jest měkká, dosti tuhá, tmavě rudá, má hojně barvivé šťávy; chuti jest znamenité, sladce kořenité, s navinulou příchutí.

Uzrává v II. až III. týdnu třeshnovém, koncem června a v první třetině července, za příznivého počasí vydrží velmi dlouho na stromě.

Strom roste zdravě, rozvětňuje se v mohutnou korunu, větve z mládí rostou do výše, později se rozkládají. Ploditi začíná velice záhy po výsadbě, plodnost její jest veliká a udrží se až do stáří. V květu jest vůči pozdním mrazům dosti odolná. Roste a daří se všude tam, kde stromy jiných odrůd. Vhodná pro domácí zahradu, zvláště v krajích svého vzniku.

Špatné vlastnosti: Při dlouho trvajících deštích puká; také jest ptactvem hojně vyhledávána.

Upotřebení: Její vzhled a chuť řadí ji mezi nejlepší tabulové ovoce a jelikož snáší dobře dopravu, jest to i dobrá tržní odrůda.

Synonyma: Klecaner schwarze Herzkirsche, Guigne noire de Klecany, Kleczánska.

31. Krupinská dudečka.

Původ: Chrupka, rozšířená v okolí Krupiny a Modrého Kameňa na Slovensku, odkud pochází.

Plod jest prostřední velikosti, as 23 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 46 g.

Tvar jest nepravidelně zakulacený, u stopky jest široce, téměř vodorovně jako useknutá, s obou stran obyčejně stejnoměrně stlačená, s proláklým středem. Po jedné straně se táhne rýžka, která končí žlutou malou tečkou na zakulaceném temeni.

Stopka jest prostředně silná, as 5—5½ cm dlouhá, sedí v mělké, prostorné jamce.

Slupka jest v plné zralosti tmavě červená, základní barvu má žlutavou, která místy prokvétá, plod jest jako mramorován a znatelně čárkovan.

Dužnina jest světlá, polotuhá, řídce vláknitá, šťavnatá, šťáva nebarví, jest lahodné, výrazně sladké chuti.

Pecka jde dosti dobře od dužniny, jest normální velikosti, hřbet má k jednomu koubci vystalý a široce půlený.

Zraje ve II. až III. týdnu třešňovém, koncem června, hlavní sklizeň jest až počátkem července.

Strom roste bujně, korunu má dosti rozložitou, rodí záhy a téměř každoročně velmi hojně.

Špatné vlastnosti: Mladým stromům částečně škodí velké mrazy.

Upotřebení: Dopravu snáší velmi dobře, na trhu jest oblíbená a má pěstitelský význam hlavně pro široké okolí svého výskytu.

Synonyma: Krupiner Herzkirsche, Guigne de Krupina, Krupiňska.

31.

Krupinská dudečka (chrupka).

32. Nitranská bělice

(chrupka).

32. Nitranská bělice.

Původ: Slovenská odrůda, pravděpodobně pochází z Vestnické doliny z Nitranské župy.

Plod jest prostřední velikosti až veliký, 23 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 46 g.

Tvar má protáhlý, pěkně pravidelný, stejnoměrně vypouklý, s jedné strany více smáčknutý. Tato strana jest u stopky nižší a táhne se po ní čára, často pouze harvou vyznačená, končí na zakulaceném, také i úzce plochem temeni žlutou tečkou.

Stopka as 5 cm dlouhá, silná, mírně zakřivená, jest pružná, sedí v pěkně kroužené, mělké, prostorné jamce.

Slupka pevná, jemná, dá se stáhnouti, jest barvy světle žluté; jest bledě až světle červeně stříkaná, také i zastřená, jako mramorovaná. Bledé tečky hojně prosvítají, jest však více bělavá než červená, proto má také jméno bělice.

Dužnina jest velmi tuhá, bělavě žlutá, světle žilkovaná, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, jest jakoby vodnatá, dosti dobrá, chuti nasládlé.

Pecka jest dlouhá, poměrně úzká, plochá, má široce půlený hřbet.

Zraje ve II. až III. týdnu třeshnovém, koncem června, hlavní sklizeň jest počátkem července.

Špatné vlastnosti: Dužnina není prvotřídní, jest spíše druhé jakosti.

Upotřebení: Dopravu, i velmi dalekou, snáší znamenitě, ovoce jest velmi hledané, zvláště pro konservování v domácnostech i továrnách. V krajích, kde se daří, zasluhuje pěstování ve velkém, neboť jest to prvotřídní obchodní a vývozní odrůda.

Synonyma: Nitranska bielice, Nitrza ňska.

33. Tropričterova. polochrupka.

Původ jest neznámý.

Tmavá polochrupka, nadprůměrné velikosti, tupě srdčitého tvaru; jest as 22 mm vysoká, 24 mm široká, 10 plodů váží 65—75 g. U stopky jest široká, jedna strana bývá mírně proláklá, druhá více stlačená; po této se táhne od stopky mezi dvěma plochými žebérky čára. Temeo jest pěkně zakulacené, mírně skosené.

Stopka jest silná, 35—40 mm dlouhá, v široké a hluboké jamce.

Slupka jest lesklá, temně rudá, v plné zralosti hnědě černá, velice jemně žlutavě tečková; také slupkou prosvítají bílé pihy.

Dužnina jest polotuhá, tmavě rudá, bledě prokvétalá, má plno tmavé, barvivé šťávy; jest výborné, sladce navinulé, kořenité chuti.

Pecka jest dosti veliká, na jedné straně hodně vypouklá.

Zraje ve II. až III. týdnu třeshnovém, ve druhé polovině června, podle počasí až do konce června.

Strom rozvětňuje se v mohutnou, vysokou a širokou korunu, u které se spodní větve sklánějí. Ploditi začíná velmi brzo a plodností předčí téměř všechny ostatní odrůdy. Daří se v půdě jakékoliv, nejlepší plody dává za dobrých, příznivých poměrů. Hodí se k výsadbě větších třeshnovek, ale také i do domácích zahrad ve tvaru jakémkoliv.

Špatné vlastnosti: V květu jest poněkud choulostivá, v deštivém počasí puká, je vyhledávána ptactvem.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, v čas zralí nemá na trhu konkurence; krásou, velikostí a jakostí předčí všechny třeshně. Hodí se výborně k zaváření. Náleží k nejcennějším a nejvýnosnějším odrůdám.

Synonyma: Tropričter's schwarze Knorpelkirsche, Guigne noire de Tropričter, Tropričtera.

33. Tropričterova polochrupka.

34. Sladkovišeň raná.

34. Sladkovišeň raná.

Původu neznámého, jest všeobecně rozšířena a oblíbena.

Plod jest nadprostřední velikosti, tupě srdčitý, u stopky širší, po jedné straně proláklý, neb po obou stejnoměrně stlačený; bývá as 20 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 58 g.

Stopka jest zelená, k plodu silnější a zarudlá, bývá as 38—50 mm dlouhá, v širší, dosti hluboké jamce.

Slupka v plné zralosti nechá se stáhnouti, jest jako skleněná, tmavě až hnědě červená, z které prosvítá hojně bledších pih.

Dužnina jest měkká a jemná, rudá, bledě prokvetalá, obsahuje mnoho bledě barvivé šťavy. Chuti jest znamenité, sladce navinulé, kořenité, osvěžující.

Zraje postupně a velmi nestejně, ve II. až III. týdnu třetím. Často plody úplně zelené visí vedle plodů téměř zralých. Tato vlastnost zvyšuje sice režii s česáním, avšak naopak zase předností jest tam, kde pozvolný místní prodej jest zaručen. Zrání počíná ve druhé třetině června, zraje často až do poloviny července. Plody drží pevně na stopkách, v dešti nepukají.

Strom roste bujně, tvoří úzkou a vysokou korunu, větve jsou hojně plodonosnými větévkami obrostlé. Plodí záhy po výsadbě a jest téměř každoročně hojně plodný, třebaže není tato odrůda úplně samosprašná. V květu nezmrzá. Spokojí se s každou, jen poněkud vhodnou půdou.

Květe prostředně pozdě. Jest částečně samosprašná.

Hodí se k výsadbě všude, také i do zcela malých zahrádek.

Špatné vlastnosti: Závadou k většímu vysazování jest postupné, nestejně zrání. V příliš suchých, nevhodných půdách usychají konce větví, strom zakrňuje, ovoce jest drobné.

Upotřebení: Dopravu snáší jen pokud jest červená. Hodí se do pečiva, na trhu jest oblíbena a dobře placená.

Synonyma: Mářinky, Višňák, Nástupeňka, Rote Maikirsche, May Duke, Cerise Royale hâtive, Ksiażeczka (pol.), Anglaise hâtive, Süsse Frühweichsel, Višeň májová a j.

35. Ramon Oliva.

Původ: Srdcovka z Francie.

Plod jest velikosti nadprůměrné, mívá až 3 cm v průměru, nejčastěji jest as 25 mm vysoký, 26 mm široký, 10 plodů váží až 75 g.

Tvar má tupě srdčitý, pravidelný, který se postupně zúžuje a končí širším temenem. Se stran jest nestejně stlačený; jedna strana jest více vydutá, po této se táhne hlubší rýha, druhá jest zploštělá, u stopky šikmo sražená. Po celé délce jest širší, dosti hluboká prohlubinka, která postupně se vytrácí. Téměř vždy uprostřed temene jest hnědá tečka, obklopená hrbolky.

Stopka prostředně silná, as 4 cm dlouhá, sedí v široké, hluboké, pravidelně kroužené jamce.

Slupka jest nápadně lesklá, jako lakovaná, tmavě červená až hnědá; místy zřetelně prosvítají pihy a čárky.

Dužnina jest tuhá, ne chruplavá, obsahuje hojně slabě barvivé šťávy, barvu má růžově červenou, jest řídce bílými vlákny protkaná, velice jemná, cukernatě, příjemně kořeněné chuti.

Pecka jest dosti velká, tvaru nepravidelného.

Zraje ve II. týdnu třeshnovém, v pol. června.

Kvete záhy.

Strom roste velmi bujně, jest velmi a každoročně úrodný. Korunu má široce rozložitou, větve odslávají a mírně se kloní; jest nápadný velikým, eliptickým listem.

Upotřebení: Prvotřídní stolní odrůda, vhodná zvláště pro domácí zahrady; patří mezi nejlepší rané třeshně, zasluhuje pěstitelské pozornosti a většího rozšíření.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XVIII.

35. Ramon Oliva

36. Vlkova obrovská srdcovka.

36. Vlkova obrovská srdcovka.

Původ: Světlá srdcovka, vypěstovaná v r. 1892 u fy Vlk ve Vanovicích.

Plod jest veliký, při menší úrodě až velmi veliký, as 24 mm v průměru, 10 plodů váží 65 g.

Tvar má široce, tupě srdčitý, hladký, ne vždy jednotný. Většina plodů bývá nejširší v hoření třetině, odtud se k oběma koncům mírně zúžuje.

Plod s obou stran jest zploštělý: strana, která jest více, někdy až nápadně smáčknutá, má po délce znatelnou čáru, také až rýhu, která končí na širokém temeni žlutavou tečkou v malé prohlubince. Po druhé straně se táhne nepatrný žlábek, který se často vyznačuje pouze základní barvou plodu.

Stopka as 4 cm dlouhá, prostředně silná, k oběma koncům rozšířená, jest v mělké, prostorné a pravidelné jamce.

Slupka jest tenká, jemná, barvu má zlato-žlutou, z větší části jest rumělkově zastřená: červené krátké žíhy jsou téměř po celém plodu a v nich jsou četné žlutavé tečky.

Dužnina jest průsvitná, měkká a řídká, žlutě růžová, světležlutými žilkami protkaná, obsahuje hojně nebarvivé šťávy; chuti jest sladké, příjemně nakyslé, velmi dobré.

Pecka jest přiměřeně velká, baňatá, jde dosti dobře od dužniny.

Uzrává v II. až III. týdnů třetím, ke konci června a počátkem července, hromadně.

Strom jest bujného vzrůstu, tvoří jehlanovitou korunu. Ve stanovišti není vybíravý, je vhodný i pro horské kraje. Jest záhy a neobvykle urodný.

Jest samosprašná (podle pěstitele), velmi pozdě kvete, čím se vysvětluje její nadměrná úrodnost a stálá plodnost.

Špatné vlastnosti: V suchých půdách a při veliké úrodě zůstává mnoho plodů drobných.

Upotřebení: Pro dopravu češe se před úplným uzráním, na trzích se dobře prodává.

Synonyma: Vlk's Riesenkirsche, Bigarreau de Vlk, Wilkowa.

37. Skleňovka Choisská.

(Čti: Skleňovka šoaská.)

Původ francouzský.

Plod nadprůměrní velikosti, asi 20 mm vysoký a 22 mm široký; 10 plodů váží 36–42 g.

Tvar má zploštěle kulovitý, také i pravidelně okrouhlý, s obou konců mírně stlačený; po straně více vypouklé se táhne zřetelná čára, končící tmavou tečkou, která sedí v mělké prohlubince na mírně skoseném temeni.

Stopka jest zelená, 4 cm i více dlouhá, prostředně silná, k oběma koncům rozšířená, sedí v nálevkovité jamce.

Slupka jest slabá a lesklá. Základní barva žlutě oranžová jest z větší části světlou červení zastřená, na slunečné straně bývá více zarudlá, u stopky jest zřetelně žlutě čárkovaná, u špičky jemně tečkovaná; dužnina slupkou prosvítá.

Dužnina jest světle žlutá až špinavě žlutá, velmi jemná, šťavnatá; šťáva jest bělavě zžloutlá, chuť má sladce navinulou, příjemnou.

Pecka jest krátce oválná, částečně drží u dužniny.

Zraje koncem II. a počátkem III. třetěšního týdne, asi 20. června.

Strom roste zdravě, v dobrých půdách a za příznivých poměrů jest záhy a velmi úrodný.

Špatné vlastnosti: Pro vzdálenou dopravu se nehodí, dá se zasílati pouze ve stavu tuhém.

Upotřebení: Pro znamenitou chuť jest oblíbená a zaslouží rozšíření zvláště tam, kde místní nebo blízký odbyt jest zajištěn.

Synonyma: Schöne von Chouisy, Skleněnka z Chouisy, Ambrée, Dauphine, Doucette, Nouvelle d'Angleterre, Griottier de Chauisy, Cerisier à Fruit Ambré, André de Chouissy, Doucette, Grosse Merise Blanche, Grosse Griotte Douce a jiná.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XIX.

37. Skleňovka Choisská.

38. Windsorská chrupka.

38. Windsorská chrupka.

Původ: Kanada.

Plod jest velký až velmi veliký, průměrně 21 mm vysoký, 25 mm široký, 10 plodů váží 62 g.

Tvar nebývá u všech stejný; některé jsou kulatější, jiné zdánlivě vyšší, vždy však poněkud stlačené a zhranatělé. Strana více vypouklá má středem široký, proláklý jazykový žlábek, který se táhne přes mírně skosené široké temeno na stranu druhou, široce zploštělou; po této jest rýžka, od které bývá plod značně na obě strany vypouklý, končí v hlubší proláklíně zbytkem čnělky.

Stopky bývají nesterpně dlouhé, některé až hodně krátké, jsou poměrně slabé, vězí v objemných, hlubších jamkách.

Slupka se leskne, jest pevná, dosti silná, má barvu tmavě kaštanově hnědou, na sluneční straně až černohnědou, proniká jí množství červených, droboučkových, křivých čárek a teček.

Dužnina jest polotuhá, zažloutlá, masově až tmavě červená, bělavě žílkovaná, obsahuje dosti bledší, téměř nebarvivé šťávy; jest jemná, lehce nakyslá, výrazně navinulá, libě sladká, výborné chuti.

Pecka jest veliká, okrouhlá, baňatá, má velmi vyvstalý lížbet, který se od středu postupně, ke konci až velmi široce rozšiřuje; lpí částečně k dužnině.

Zraje v II.—III. týdnů třesňovém, koncem června, také až ke konci první poloviny července, příliš nepuká.

Strom roste bujně, ne však přílišně, korunu má menší, stěsnanou, plodí neúnavně, velmi záhy, v celých chomáčích a větve bývají zcela plody obalené.

Upotřebení: Jest vhodná pro obchod, při tom krásná pro trh, velmi dobrá k jídlu, výborná k zaváření; lze ji k doplnění sortimentu, zvláště domácích zahrad, doporučiti.

Synonyma: Bigarreau Windsor.

39. Chrupka hnědá.

Plod nadprůměrný až obrovský, průměrně asi 24 mm vysoký a 26 mm široký, 10 plodů váží 76 g.

Tvar má široce tupě srdčitý, pravidelný, nejširší u stopky. Jedna strana jest vypouklá, středem zcela málo prohloubená, naopak zase druhá jest značně smáčknutá, ke stopce jako useknutá. Po této straně se táhne středem čára, vyznačená tmavou barvou a končící světlou tečkou na mírně skoseném nebo ploše zakulaceném temeni v mělké prohlubince. Příčný průřez plodu je zhranatělý.

Stopka 4—5 cm dlouhá, silná, jest zcela málo zakřivená, sedí velmi pevně v mělké, široké a nepravidelné jamce.

Slupka se leskne, jest pevná, kaštanově červená, v úplné zralosti tmavě hnědá, na slunečné straně až osmahlá, plod vypadá jako mramorovaný, vzhledný; s míst zastíněných proniká mnoho zřetelných krátkých čárek a teček.

Dužnina jest tuhá, rudě červená, kolem pecky tmavě červená, bělavými vlákny nestejně hustě protkaná, obsahuje hojně bledě červené šťávy, chuti jest výborné, příjemně navinule sladké, mírně zahořklé.

Pecka drží částečně hřbetem u dužniny, k velikosti plodu jest poměrně malá, má hřbet vystalý a široce půlený; tím vznikají dva dosti prohloubené žlábký.

Zraje ve II.—III. týdnu třesňovém, od 20. do 30. června, na stromě velmi dlouho vydrží, v deštivém počasí téměř nepuká.

Strom roste bujně a velmi zdravě, rozvětňuje se v pravidelnou, široce kulovitou korunu, plodí dosti záhy a jest střídavě úrodný.

Upotřebení: Dopravu snáší velmi dobře, jest vhodná k zaváření i jako ovoce stolní. V závodě fy Vaněk v Chrudimi jest v pokusné zahradě již několik let pozorována a vyznačuje se téměř všemi vlastnostmi, které od tržní odrůdy jsou požadovány.

Vaněk: Lidová
pomologie, IV.

Tab. XX.

39. Chrupka hnědá.

40. Ziklova chrupka.

40. Ziklova chrupka.

Původ: V Těchlovicích u Nechanic nalezen v rozsáhlých třešňovkách semenáč, pro který se vžilo shora uvedené pojmenování.

Plod jest velký, as 24 mm vysoký, 26 mm široký, 10 plodů váží 65 g.

Tvar má tupě srdčitý, pravidelně třešňový; s obou stran bývá obvykle široce a téměř stejně, ne mnoho stlačený. Vyskytují se také plody s jedné strany více vypouklé, uprostřed málo zhranatělé: u těch jest druhá strana nejširší u středu plodu, odtud se k oběma koncům plod zúžuje a v průřezu jest zhranatělý. Po této straně jest barvou vyznačena čára, která se táhne na ploché temeno, kde končí velikou šedou jízvou v nápadné prohlubince.

Stopka as 3½ cm dlouhá, silná, jest v hluboké, široké, pěkně kroužené prohlubince.

Slupka velmi lesklá, silná a pevná, těžko se stahuje, jest tmavohnědá až hnědočerná, hojně a souvisle tečkovaná, zdánlivě jako krupičkovitá.

Dužnina jest tuhá, pevná, dosti tvrdá, obsahuje hojně značně barvivé šťávy, jest rudá až temně rudá, velmi aromatická, mírně nakyslá, dobré, příjemné chuti.

Pecka jest krátká, baňatá, ke koncům oblá, hřbet má vyvstalý, úzce půlený.

Zraje v II.—III. týdnu třešňovém, ke konci června (od 23. června).

Strom vyniká zdravostí, korunu má jehlanovitou, hodí se i k výsadbě alejí, jest velmi a záhy plodný. Ovoce v deštích málo puká.

Upotřebení: Dopravu snáší bezvadně; používá se nejvíce k zaváření.

Synonyma: Ziklovka, Cykla, Těchlovická chrupka.

41. Krásná z Marienhöhe. (Černá srdcovka.)

Původ: Mairenhöhe u Weimaru v Německu.

Plod prostřední velikosti; nejvíce plodů bývá asi 18 mm vysokých, 20 mm širokých, jednotlivě bývají větší, 10 kusů váží asi 46–56 g.

Tvar jest pravidelný, tupě srdčitý, vzhledný, zdánlivě kulovitý; jedna strana jest pěkně vypouklá, středem dosti široce zhranatělá, druhá široce smáčknutá. Po této straně jest obvykle barvou vyznačena čára, která končí na plochem, širším, také i zakulaceném temeni, znatelnou tečkou v hlubší prohlubince.

Stopka nestejně dlouhá (3½–5 cm), silná, mírně prohnutá, na sluneční straně celá zarudlá, sedí v prostorné, hluboké jamce.

Slupka jest nápadně lesklá, pevná, barvy tmavohnědé, více hnědočerné, nabývá zvláštní, u třešní neobvyklé barvy; jest velmi četně jemnými pihami posetá.

Dužnina polotuhá (jest spíše polochrupka), dosti tvrdá, tmavá, hojně bělavými vlákny proťkaná, obsahuje málo zcela nepatrně barvivé šťávy, chuti jest sladké, mírně nahořklé, velmi dobré, prvotřídní.

Pecka srdčitá, velká, baňatá, drží dosti u dužniny, má vyvstalý, široce půlený, rýhovaný hřbet.

Kvete prostředně záhy.

Zraje počátkem července, ve II.–III. týdnu třešňovém.

Strom jest mírnějšího vzrůstu, rozvětňuje se v širší kompaktní korunu, plodí dosti brzy po výsadbě a velmi hojně.

Špatné vlastnosti: Strom jest náročný. V hustých chomáčích visící plody snadněji hnijí.

Synonyma: Schöne von Marienhöhe, Belle de Marienhöhe.

41. Krásná z Marienhöhe

42. Litoměřická srdcovka.

Původ: Přivezena byla z Litoměřicka. Vrchní zahradník p. Josef Pastýřík poznal její výborné vlastnosti a na bývalém harachovském panství ve všech třešňovkách ji šlechtil a staré stromy jí přestěpoval. Na Hradecku vžila se pod jménem »Libčanka«.

Plod jest velký až obrovský, bývá as 22 mm vysoký, 26 mm široký, 10 plodů váží 63 g.

Tvar: Jest široce zploštělá, nejširší bývá uprostřed, k oběma koncům jest pěkně krouženná a nabývá vzhledného tvaru. Jedna strana jest více vypouklá, středem se táhne půlměsíčková mírná prohlubinka, již se plod hranatí. Druhá, se širokým, plochým zhranatěním se zúžuje; plod v průměru nabývá zdánlivě tvaru několika trojúhelníků. Po délce této strany se táhne většinou pouze barvou vyznačená čára, která končí na zašpičatělém, ne vždy stejně širokém temeni znatelnou větší jízvou.

Stopka nápadně dlouhá, pružná, sedí v mělké, širší jamce.

Slupka dosti silná, hebká, lesklá, jest barvy temně červené až hnědé, jako mramorovaná; množství jemných čárek a pih jí prosvítá, zvláště v zastíněných místech.

Dužnina jest polotuhá, jemná, karmínově červená, bělavými vlákny protkaná; obsahuje hojně rudé barvivé šťávy, chuť má znamenitou, příjemně kořeněnou, výrazně uavinule sladkou.

Pecka poměrně malá, baňatá, jde téměř úplně od dužniny; má hřbet široce půlený, hrany vyvstálé.

Zraje ve III. týdnu třešňovém, koncem června, v teplých krajích také již 23. června, postupně, jinde až v červenci.

Strom má vzrůst mohutný, korunu vyvíjí velikou, širokou. Plodí později, úrodnost jest vždy veliká.

Upotřebení: Vyhledávána jest ke konzervaci i jako stolní ovoce. Zaslouhuje pozornosti.

Synonyma: Libčanská, Libčanka, Litoměřka, Libežaňska.

43. Eltonská srdcovka.

Pochází z Anglie, kde byla vypěstována ze semen Napoleonovy chrupky.

Plod jest prostřední velikosti, až velký, 21 mm vysoký a 20 mm široký, 10 plodů váží 48 g.

Tvar má srdčitý, k temeni zúžený, protáhlý, na obou stranách poněkud zploštělý. Na přední straně jest široká, málo znatelná rýžka.

Stopka jest $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm dlouhá, poměrně tenká, světle zelená, v nepatrné jamce.

Slupka jest tenká a pevná, světle červená, temněji proužkovaná a mramorovaná, lesklá.

Dužnina jest jemná, hutná, v plném uzrání měkká, šťavnatá, nažloutlá; je sladká, lehce nakyslá, velmi dobré, příjemné chuti.

Zraje počátkem července před Napoleono-
vou chrupkou, ve III. týdnu třešňovém, dozrá-
vá stejnoměrně a jest možno ji najednou sče-
sat. Pro trh se čese pokud jest ještě tuhá, aby
snesla dopravu.

Kvete záhy. Jest cizosprašná.

Pecka jest protáhle vejčitá, drží částečně u dužniny.

Strom roste bujně, tvoří mohutnou, vysokou korunu, roste i v méně příznivých poměrech, vyznačuje se zdravostí, plodí nepravidelně. Hodí se k výsadbě domácích zahrad a sadů.

Špatné vlastnosti: Nesnáší dobře dopravu. Při česání musí se trhati opatrně, otláčení je znatelné a ztrácí jím na vzhledu, proto také i na ceně. Její obliba poklesla.

Upotřebení: Jest to stolní odrůda, pro trh se čese pokud jest ještě tuhá. Po otláčení ne-
hnědne tak rychle jako jiné. Nejlépe ji sá-
zeti tam, kde místní odbyt je zaručen. Jest
vhodná i ke konzervaci.

Synonyma: Eltonkirsche, Bigarreau Elton,
Sercova, Elton Heart.

43. Eltonská srdcovka.

44. Královna Hortensie.

44. Královna Hortensie.

Původ: Francie neb Belgie. Jest to skleňovka, již snad žádná se nemůže vyrovnati.

Plod bývá nadprůměrné velikosti, as 27 mm vysoký, 24 mm široký, 10 plodů váží 70—100 g; většinou nebývají všechny stejně vyvinuté.

Tvar mívá odlišný, vždy jest u stopky i temena stejně zakulacená, jedna strana často mírně proláklá, druhá stlačená; po této se táhne rýha, která končí v malé jamce na temeni plodu.

Stopka jest mírně zakřivená, nestejně délky (až 4½ cm), sedí v hluboké a těsné jamce.

Slupka jest jemná, průsvitná, lesklá, dá se lehce stáhnouti, jest jasně červená neb žlutavě červená, žlutě prokvétalá a velmi jemně žlutavými tečkami pokrytá.

Dužnina jest bělavě žlutavá, měkká a rozplývavá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, u zcela zralých plodů jest výborné, lahodné, sladce navinulé chuti, se zvláštní kořeněnou příchutí. Patří mezi nejchutnější třešně.

Pecka jest přiměřeně velká, dlouhá a úzká. Uzářává koncem června a počátkem července, ve III. týdnu třešňovém, protrhává se, menší plody se vyvinou a jsou mnohem chutnější.

Kvete prostředně pozdě. Jest cizosprašná.

Strom roste spíše slaběji, rozvětňuje se v korunu vysokou, kulovitou, později se částečně rozkládá. Plodí nestejně; důležitým činitelem jest stanoviště, blízký dobrý opylovač a klimatické poměry; roubována na ptáčnici, špatně rodí; pro velké zákrsky a kmeny nutno použití višň, pro menší tvary mahalebku.

Špatné vlastnosti: Vůči mrazům jsou květná poupata málo otužilá, proto se také názory o plodnosti rozcházejí. Dopravu nesnáší a i při větru plody se snadno otloukají, zhnědnou a rychle se kazí.

Upotřebení: Prvotřídní, nejchutnější stolní odrůda, vhodná zvláště do domácích zahrad, kde i nádherným květem vítězí.

Synonyma: Königin Hortensia, Reine Hortense, Hortensja (pol.), Monstrueuse de Bavay, a j. více jak padesát.

Raná Královna Hortensie jest jedna z nejranějších sladkovišní, zraje o něco dříve než Král. Hortensie, má dosti veliké, žlutavě červené, velmi chutné plody, strom jest každoročně úrodný. Jinak jest podobná předešlé.

Synonyma: Reine Hortense hátive.

45. Köröšská višeň.

Původ v Maďarsku; na Slovensku jest hojně vysazována a považována za nejlepší višeň.

Plod jest nadprůměrné velikosti, až velmi veliký, as 24 mm vysoký, 28 mm široký, 10 plodů váží 70 až 80 gr.

Tvar jest ploše zakulacený, povrch dosti pravidelný; po jedné, mírně zhranatělé straně se táhne málo znatelná čára, která dělí plod na dvě stejné polovice. Končí na rovném temeni jízvou v mělké prohlubince.

Stopka jest silná, k oběma koncům rozšířená, prohnutá, 3½—4 cm dlouhá, v široké, hluboké jamce.

Slupka jest jemná, rudohnědá, lesklá, dá se stáhnouti. Pihy na slupce prosvítají, jednotlivě jsou i znatelné bělavé tečky.

Dužnina jest polotuhá, temně rudá, obsahuje hojně málo barvivé šťávy; chuť má prvotřídní, lahodnou, navinulou a aromatickou.

Zraje ve III. týdnu třeshnovém, v prvé polovině července, většinou v prvním týdnu.

Strom roste zdravě, bujně, za příznivých poměrů záhy, hojně a pravidelně plodí; korunu tvoří širší, pěkně kulovitou, poněkud převislou; v požadavcích není náročný. Jest cizosprašná.

Špatné vlastnosti: Úrodnost jest závislá na dostatečném opylení.

Upotřebení: je vhodná pro domácnost i konservaci. Hodí se také i pro domácí zahrádky; k opylení jest však nutno vysaditi poblíž jinou višeň (příp. Ostheimskou), nebo na jednu větev tuto naroubovati.

Synonyma: Körösi meggy, Köröšska višňa, Köröser Weichsel, Pandý gaas Weichsel, Kereszka.

45. Köröšská višeň.

46. Kostelnice

46. Kostelnice.

Původ: Tmavá, poloraná srdcovka z východních Čech, hojně rozšířená v okresech opočenském a novoměstském.

Plod jest prostřední velikosti, as 22 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 59 g.

Tvar má tupě srdčitý, také i široce zploštělý, nejširší jest uprostřed, k oběma koncům se zvolna zúžuje. S obou stran jest smáčknutý, po jedné se táhne mírná prohloubinka, po druhé, více stlačené, beze všeho prohloubení ze stopěčné jamky sotva znatelný šev. Končí velkou šedou tečkou na širším, ufatém, skoseném temeni.

Stopka jest silná, dlouhá, k oběma koncům rozšířená, drží velmi pevně u plodu, sedí v malé, pravidelné, dosti hluboké jamce.

Slupka se velmi leskne, jest něžná, rudě tmavá až černá, velmi jemnými tečkami hojně a hustě posetá.

Dužnina jest měkká, hutná, tmavě rudá, jemně protkaná bledšími vlákny, obsahuje hojně barvivé šťávy; chuť má výbornou, sladkou, u zcela zralých plodů kořeněnou, s příjemnou hořkostí.

Pecka drží hřbetem u dužniny, jest velká, vejčité zašpičatělá.

Zraje ve III. týdně třeshnovém, počátkem července, také i v polovině července i déle.

Strom roste bujně, pěkně do výšky v mohutné jedince, jest nenáročný, otužilý i ve vyšších polohách. Dříve byly v krajích třeshnových Kostelnice hlavní vývozní odrůdou, čemuž napomáhala veliká plodnost starších stromů.

Špatné vlastnosti. V nepříznivých letech se před jinými odrůdami úrodou nevyznačuje a mimo svoji oblast, kde se velice osvědčila, pozbývá pěstitelského významu.

Upotřebení: Jest zvláště vhodná ke konzervaci, do pečiva i jako ovoce stolní.

Synonyma: Kostelnicka.

47. Krügerova srdcovka.

Stará německá odrůda, u pěstitelů velmi oblíbená.

Plod jest prostřední velikosti až velký, as 23 mm vysoký i široký, 10 plodů váží 60 g.

Tvar má tupě srdčitý, mírně s obou stran zploštělý; po jedné straně se táhne mělká rýha, která plod dělí na dvě stejně veliké, pravidelné polovice.

Stopka jest 3½—4 cm dlouhá, prostředně silná, světle zelená, při úplném uzrání načervenalá, a sedí v mělké jamce.

Slupka jest velmi jemná, málo lesklá, barvy hnědé až černočervené.

Dužnina jest velmi šťavnatá, jemná, tmavě červená, chuti sladce nakyslé, příjemně kořeněné.

Pecka jest malá, protáhle kulovitá, baňatá.

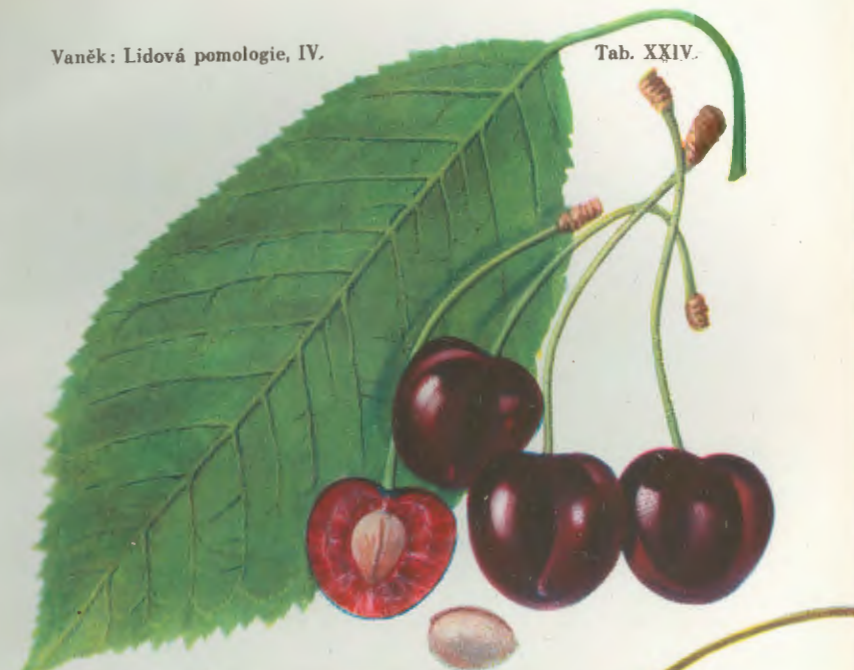
Zraje počátkem července, ve III. týdnů třetím, někdy také již koncem června, uzrává postupně a musí se protrhávat.

Strom roste velmi bujně, má vysokou, kulovitou a hustou korunu. V poloze ani půdě není příliš vybíravý, spokojí se s každým, poněkud pro třesně způsobilým stanovištěm, prospívá zvláště na výhřevných jižních stráních.

Špatné vlastnosti: Vyžaduje česání když jest sice již vybarvená, ale ještě úplně tuhá, při úplném uzrání na stromě rychle změkne a pro dopravu jest nezpůsobilá. Jest s oblibou vyhledávána ptactvem.

Upotřebení: Vhodná pro domácí spotřebu i pro blízké trhy, kde jest oblíbená a placena; používá se i ke konzervaci.

Synonyma: Srdečnice, Krüger's Herzkirsche, Guigne de Krüger, Bigarreau Krüger, Krüger's, Schwarze Herzkirsche, Krüger's Herz Kirsche zu Frankfurt, Krügera.

47. Krügerova srdcovka.

48. Naršanská chrupka.

48. Ľarřanská chrupka.

Původ: Pochází z okolí Ľarřan na Slovensku, kde se odedávna pěstuje a jest tam velmi oblíbená.

Plod jest nadprůměrné velikosti, patří mezi největší třešně, bývá as 20 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 60 g.

Tvar jest u všech plodů celkově pravidelný, protáhle kulovitý; jedna strana jest široce stlačená, čímž se plod v průřezu nepravidelně hranatí. Čára bývá obyčejně vyznačena tmavou barvou, také i švem, a končí na užším skoseném temeni šedou tečkou ve zhrbolené prohlubince. U stopky jest plod s obou stran značně smáčkutý.

Stopka prostředně silná, as 4 cm dlouhá a mírně prohnutá, sedí v hlubší, prostorné jamce.

Slupka jest pevná, neobyčejně lesklá, barvy temně červené až černé, jest jemně, hustě jako krupičkami posetá a prosvítají ji pihy a čárky.

Dužnina jest tuhá, tmavočervená, červeně prokvétalá, obsahuje hojně barvivé šťávy, chuti je velmi lahodné, aromatické, která zvláště vyniká při kompotech.

Pecka jest poměrně malá, lpí dosti k dužnině.

Zraje v III. týdnu třešňovém, koncem června a počátkem července.

Strom roste bujně a silně, zdravě, plně vzdoruje zimním mrazům. Tvoří velmi veliké koruny, výsadbu vyžaduje na velkou vzdálenost, zvláště v lepších půdách. Dospělý strom jest neobyčejně úrodný a dává veliké výnosy; zvláštních požadavků nemá, daří se v každém, pro třešně způsobilém stanovišti, nejlépe vyniká v polohách v blízkosti obce Ľarřan.

Špatné vlastnosti: V deštích puká a hnije.

Upotřebení: Dá se velmi dobře zasílati a vyváží se ve velkém i do ciziny. Jest vhodná pro konservaci.

Synonyma: Ľarřanská čerešňa, Ľarřaner Knorpelkirsche, Bigarreau de Ľarřany, Nyársardó, Narszańska.

49. Pivovky.

Původ: Na Turnovsku jsou tyto tmavé pozdní chrupky oblíbené. Původ a správné pomologické pojmenování není známo; výskyt její datuje se as z r. 1870.

Plod nadprostřední velikosti až velký, 22 mm vysoký, 25 mm široký, 10 plodů váží 55 g.

Tvar má široce, tupě srdčitý, s obou stran nápadně stlačený; objevují se i plody pěkně pravidelné. Po straně více vypouklé táhne se od stopky středem mělký, jazykový žlábek, který se zúžuje a na nejvyšším bodě přechází v tmavou čáru. Druhá strana jest po délce středem plodu, pěkně nápadně vykrojená, čímž povstává hlubší rýha. Povrch plodu jest zhrbohlený i více zhranatělý. Zhranatělost se jeví zvláště v příčném průřezu. Tečka jest obyčejně vyvstálá na zašpičatělém temeni.

Stopka silná, pevná, jest na hmat mastná, těžko se stahuje; barvu má tmavě hnědou až hnědočernou. Červenavé tečky a čárky prosvítají a jsou zvláště v zastíněných místech velmi znatelné.

Dužnina jest tuhá, chruplavá, dosti tvrdá, krvavě až tmavě červená, obsahuje hojně velmi barvivé šťávy, chuti jest dosti dobré, mírně nahorklé, nikterak však vynikající.

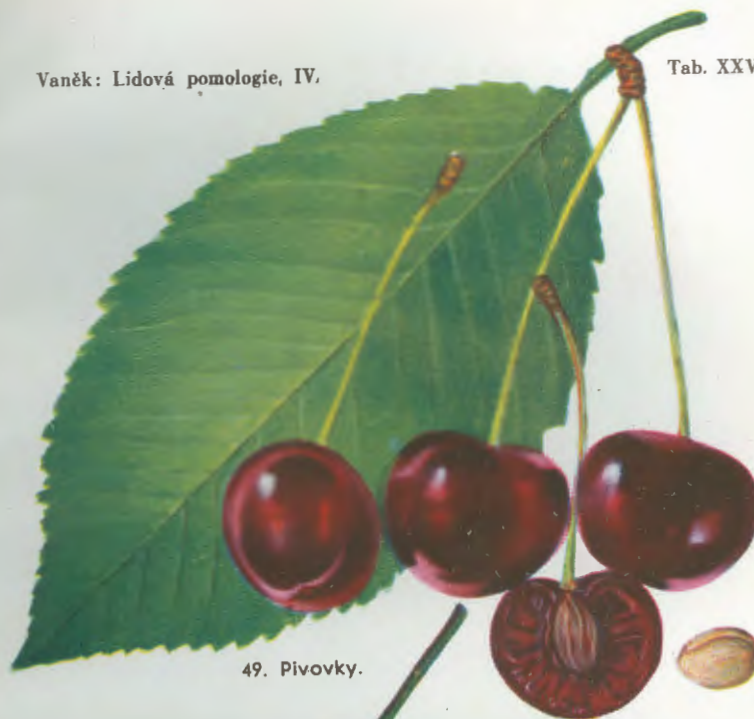
Pecka pěkně zašpičatělá má zvláště k jedné straně vyvstálý, se stran proláklý hřbet, který jest úzce půlený.

Zraje v III. týdnu třesňovém, v první třetině července, v krajích výše položených později.

Strom roste bujně, má vzpřímený vzrůst, u mladých stromků upomíná listem více na amarrelku.

Upotřebení: Jest oblíbena jako pozdní trešeň k zaváření.

Synonyma: Pivky, Pelzkirsche, Sychrovská chrupka.

49. Pivovky.

50. Poplzká černá srdcovka.

50. Poplzká černá srdcovka.

Původ: Vyskytla se na Libochovicku a vžilo se pro ni shora uvedené pojmenování.

Plod jest prostřední velikosti, as 19 mm vysoký i široký, 10 plodů váží 43 g.

Tvar jest tupě srdčitý, pravidelný a mírně zhranatělý. Jedna strana jest více vypouklá, druhá mírně stlačená; po této se táhne od stopky širší a mělký žlábek, který se as v polou plodu vytrácí. Čárka bývá většinou značena pouze barvou a končí na rovném, širším temeni větší tečkou v znatelné prohlubince.

Stopka jest velmi slabá, 4—5 cm dlouhá, sedí v dosti hluboké, širší jamce.

Slupka jest lesklá, pevná, dosti silná, zcela tmavá až černá.

Dužnina jest měkká, polotuhá, barvy krvavě až tmavě červené, chuti velmi dobré, pikantně natrpklé.

Pecka odpovídá velikosti plodu, lpí hřbetem k dužnině; hřbet jest široce půlený a k jedné straně nápadně vyvstálý.

Zraje ve III. týdnu třeshnovém, koncem června, většinou po 6. červenci.

Strom jest nápadný mohutným, vzrůstem a v libochovickém kraji nalézají se úctyhodné exempláře. V r. 1929 v nížinách zmrzly a pouze na vyšších místech zůstaly. Strom rozvětňuje se v řidší vznosnou korunu, kvete bohatě po celé délce větví, jest úrodný.

Špatné vlastnosti: V déle trvajících deštích puká.

Upotřebení: Jest vhodná do pečiva i k zaváření. Také i k jídlu jest dobrá; i když je v přemíře používána nepůsobí vnitřních obtíží. V tamním kraji jest ze všech odrůd nejvíce rozšířena.

51. Pumra (chrupka).

Původ: Lokální odrůda, na Hořicku a Jaro měřsku hojně rozšířená; zjevem i kvalitou značně připomíná Napoleonovu chrupku. Jedná se asi o nahodilý její semenáč, neboť jinak původ není objasněn.

Plod jest značné velikosti, průměrně 22 mm vysoký, 25 mm široký, 10 plodů váží 84 g.

Tvar zploštěle kulovitý neb protáhle kulovitý, také pravidelně tupě srdčitý, u stopky jest mírně prohnutý, as 2 mm pod nejvyšší rovinu stěn, temeno zakulacené, také i různě stlačené s mírnou proláklinkou, v níž jest znatelná tečka. Šev jest značen rýhou nebo pouze barvou.

Stopka 4—6 cm dlouhá, slabá, k plodu značně rozšířená, zapadá do destičky, což vypadá jako když sedí pouze na povrchu, ačkoliv je v dosti hluboké nálevkovité jamce.

Slupka má základní barvu žlutou, z větší části je zastřena jasnou světlou červení a to buď souvisle, nebo je krátce stříkaná; základní barva prosvítá, plod nabývá vábného, pestrého zjevu.

Dužnina jest tuhá, velmi šťavnatá, šfáva jest bezbarvá; barva dužniny jest žlutavě bělavá, pod slupkou zarůžovělá, chutí velmi sladké, znamenité.

Pecka jest průměrné velikosti, spíše malá, jde dobře od dužniny.

Zraje ve III. týdnu třešňovém, od 1.—10. července.

Strom je bujného vzrůstu, korunou podobá se přibližně Františkově chrupce, listem je odlišný. Je velmi úrodný a hlavně v hlubokých půdách má ovoce značně veliké a chutné.

Špatné vlastnosti: Přijdou-li v době zrání deště — praská.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, v krajích svého výskytu jest výnosnou tržní odrůdou.

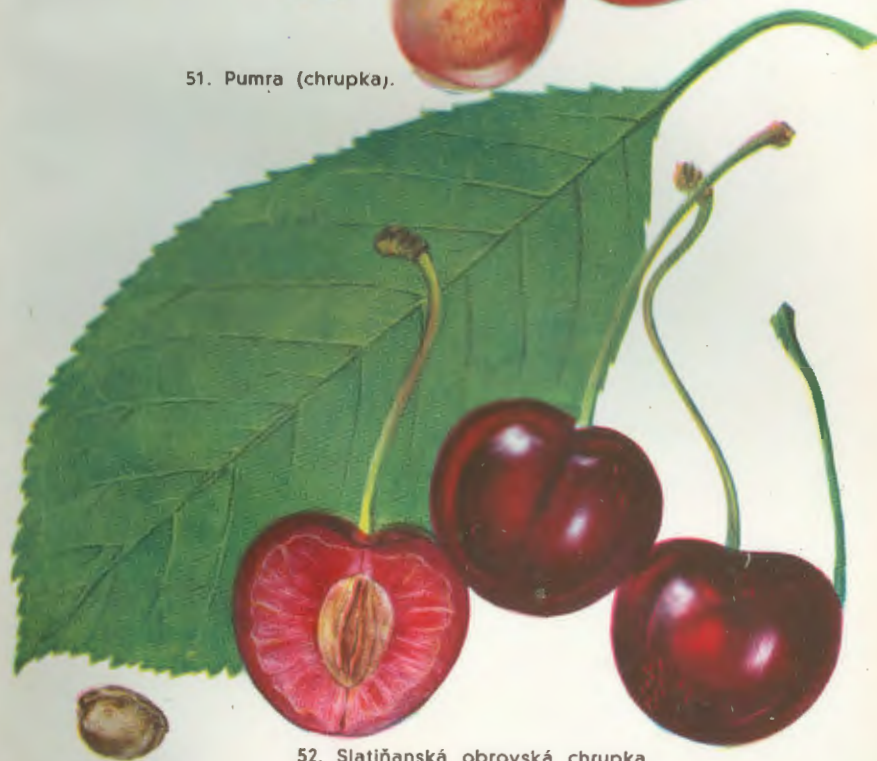
Synonyma: Hořické pumry na rozdíl od Pumry přeloučské.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XXVI.

51. Pumra (chrupka).

52. Slatiňanská obrovská chrupka.

52. Slatiňanská obrovská chrupka.

Původ: Ve známých slatiňanských třešňovkách poutala vždy pozornost tato třešeň jedinečnou velikostí ovoce. Poněvadž za dřívějších let vysazovaly se třešně plané, které teprve na místě byly roubovány, odborníci mají zato, že jest to vyrostlý semenáč, neboť také místo roubování není vůbec znatelné.

Plod většinou jest obrovský, průměrně 21 mm vysoký, 24 mm široký; vyskytují se plody až 28 mm vysoké, 30 mm široké, váha 10 plodů bývá 58—90 g.

Tvar jest nejčastěji pravidelně srdčitý; objevují se také plody zaokrouhlené se značně širokými temeny, neb také i zcela jiného tvaru. Po straně více vypouklé táhne se široký, zcela mělký žlábek; druhá strana, obyčejně zploštělá, mívá často povrch různě zhranatělý, má po délce nestejně vlnitý žlábek. Tmavá čára, zahnutá k jedné straně, končí na rozdílně širokém skoseném temeni tečkou; tato nebývá ve stejné poloze, s jedné strany jest obklopena hrbolem, s druhé prohlubinkou.

Stopky nestejně dlouhé, jednotlivě až velmi dlouhé (5—6 cm), jsou poměrně slabé, sedí v pěkně krojených, prostorných, mělkých jamkách.

Slupka se velmi leskne, základní barvu má tmavě žlutou, z větší části jest krásnou červení zastřená, místa, zvláště slunci vystavená jsou tmavě červená, v úplné zralosti až hnědě černá. Velké množství žlutavých teček a čárek před úplným uzráním slupkou prosvítá.

Dužnina jest polotuhá až tuhá, jemná, světle červená, kolem pecky tmavě červená, světle žlilkovaná, obsahuje velmi hojně barvivé šťávy; chuti jest výborné, osvěžující, aromaticky naviňulé, výrazně sladké.

Pecka částečně lpí na dužnině; jest četně rýhovaná, hřbet má široce, ne znatelně pŕlený.

Zraje ve III. týdně třešňovém, koncem června (24.—30.), také i počátkem července.

Strom mateční roste bujně, tvoří široce jehlancovitou korunu. Plodí poměrně málo, stromy touto odrůdou přešlechtěné již obštojně.

Upotřebení: Na Chrudimsku stává se odrůdou populární, jest výborná pro stůl i k zaváření.

53. Vlk Sláva.

Původ: Černá polochrupka, získaná výběrem semenáčů v r. 1900 u fy Vlk ve Vanovicích. Mateční strom jest 36 let starý.

Plod jest velký, as 24 mm vysoký, v nejširším místě také tolik široký, 10 plodů váží 58 g.

Tvar má pravidelně srdčitý, vzhledný, nejširší v první třetině; u stopky jest krásně vykrojený, ke špičce plodu více zúžený, čímž vzniká úzké, zašpičaté temeno. Povrch plodu má vyvstálé hrany, plod v průřezu jest silně zhranatělý. Po jedné straně jest širší, proláklá, jazyková prohlubinka, druhá strana jest více do šířky zploštělá; středem vzniká žlábek, po jehož délce se táhne zratelná rýžka.

Stopka as 5 cm dlouhá, prostředně silná, jest prohnutá, k plodu nápadně rozšířená, sedí a drží pevně v hluboké, široké, nálevkovité zúžené jamce.

Slupka silná, pevná, barvy tmavohnědé až černé, jest lesklá, jako lakovaná, v zastíněných místech červeně prokvetá.

Dužnina rudě až tmavě červená, jest tuhá, chruplavá, ne tvrdá, méně šťavnatá, barvivá; chuť má dobrou, sladkou, mírně navinulou.

Pecka jest baňatá, zašpičatělá, hřbet má široce půlený.

Zraje v III. týdnu třesňovém, počátkem července, postupně asi týden.

Strom roste bujně, tvoří silnou, jehlancovitou korunu. Vyžaduje dobrou, hlubokou, humusovitou půdu. Kvetě bohatě, raně, potřebuje k sobě současně kvetoucí jinou odrůdu pro opylení. Hodí se k výsadbě sadů i stromořadí.

Špatné vlastnosti: Ve vlhkých polohách strom klovatí, naopak zase v příliš suchých nevyvine ovoce.

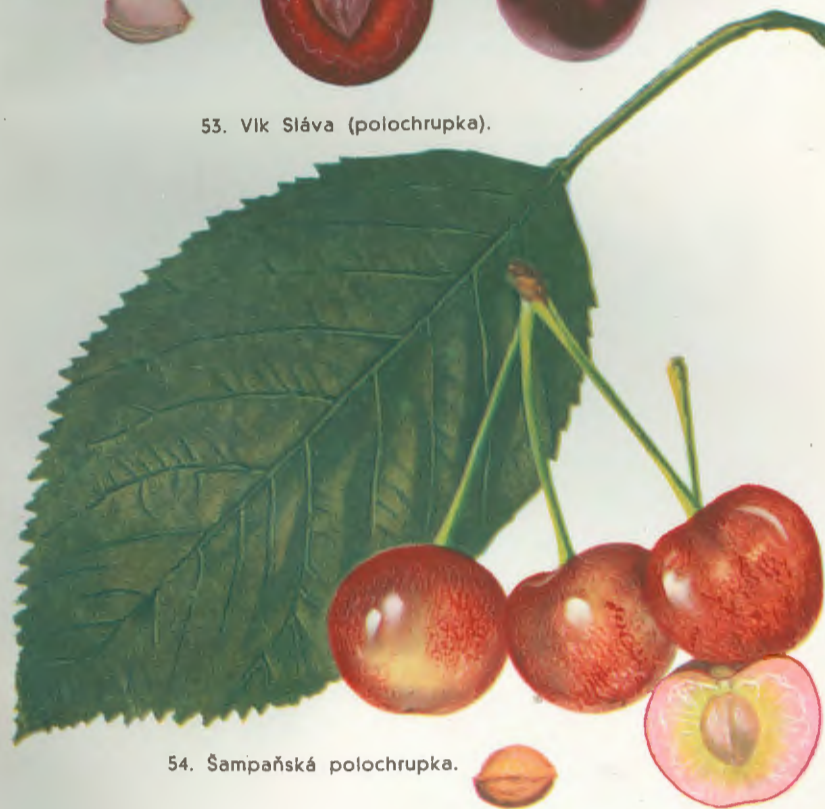
Upotřebení: Jest to stolní odrůda, zasluhuje rozšíření i do zahrádek.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XXVII.

53. Vlk Sláva (polochrupka).

54. Šampaňská polochrupka.

54. Šampaňská polochrupka.

Původ: Francie.

Plod veliký, až velmi veliký, as 25 mm vysoký, 25 mm široký, 10 průměrných plodů váží 56 g.

Tvar jest protáhle zakulacený, obyčejně nepravidelný, často i značně zhranatělý; nejširší jest v hoření třetině, odkud k oběma koncům se pozvolna zúžuje. Jedna strana druhou převyšuje, jest více vypouklá, větší. Táhne se po ní mírná prohlubinka, která u menších plodů jest značena pouze barvou a tam, kde končí, sbíhají se hrany, které se táhnou po celém plodu; tím povstává zhranatělé k jedné straně skosené temeno. Po druhé straně jest plod středem prohloubený, často až velmi široce, uprostřed jest rýha nebo také pouze čára, končící bělavou tečkou, která bývá ze středu posunutá.

Stopka as 4—4½ cm dlouhá, silná, jest mírně zakřivená, nápadně k oběma koncům rozšířená drží u plodu pevně ve zvlněné, užší a dosti hluboké jamce.

Slupka se leskne, jest jemná a pevná, základní barvy bledě žluté, z větší části, hlavně na sluneční straně jest krásnou červení souvisle neb trhaně pokryta. V těchto místech červeně doplňují žlutavé tečky a čárky, které plodu dodávají krásného vzhledu.

Dužnina velice jemná, měkká, vlákny řídké protkaná, obsahuje velmi hojně nebarvivé šťávy; jest bělavě žlutavá, kolem pecky zelenavá, pod slupkou zarůžovělá. Chuti jest výtečné, sladké, výrazně vinné, občerstvující.

Pecka se od dužniny dobře odlučuje, drží se této částečně pouze hřbetem, jest krátká a hánatá, hřbet na ní nevystává, jest značně rýhovaná.

Zraje ve III. týdnu třesňovém, koncem června, v některém roce i později.

Strom roste bujně, rozvětňuje se v řídkou korunu, široce rozložitou, částečně převislou; jest záhy plodný a úrodný.

Špatné vlastnosti: Plody snadno v deštích pukají, delší dopravu nesnášejí.

Upotřebení: Jako stolní odrůda do domácích zahrad zaslouží pozornosti.

Synonyma: Bigarreau de Champagné, Szampaňska.

55. Medovka.

V severovýchodních Čechách, hlavně na Královéhradecku, jest rozšířená a velmi oblíbená a může se považovati za nahodilý semenáč tamějších krajů.

Plod jest malý, průměrně 18 mm vysoký a 16 mm široký, 10 plodů váží 30 g.

Tvar má podlouhlý, pravidelný; jedna strana jest více smáčknutá, táhne se po ní znatelná, obyčejně bledě červená čára, která končí na zakulaceném temeni tmavší tečkou.

Stopka jest slabá, $3\frac{1}{2}$ —4 cm dlouhá, sedí téměř na povrchu ve zcela mělké, dosti objemné jamce.

Slupka jest lesklá, pevná, dá se stáhnouti; barvu má voskově žlutou, na slunečné straně sytě žlutou a částečně zarudlou.

Dužnina bělavě žlutá jest značně vláknitá, hojně šťavnatá, šťáva nebarví; chuť má velmi sladkou, až medově sladkou, dobrou.

Pecky jsou nestejně veliké, většinou malé, naopak zase u některých plodů značně veliké, od dužniny se dobře odlučují.

Zraje počátkem července, ve III. týdnu třetího měsíce, na stromě i úplně zralé plody dlouho vydrží, až úplně seschnou.

Strom roste bujně, vyniká zdravostí až do vysokého stáří, plodí záhy a velmi hojně v celých chomáčích. Není náročný, roste a uspokojuje i v půdách štěrkovitých, samozřejmě jest, že v lepších půdách přináší větší a chutnější plody.

Špatné vlastnosti: V trvalém deštivém počasí plody hnilí.

Upotřebení: Pro trh se nehodí, jest příliš drobná, ustupuje v pěstování odrůdám velkoplodým. Dobrého konsumu nalézá zvláště u dětí, kterým tyto sladké plody jsou znamenitou pochoutkou a na venkově jeden strom »Medovky« obživí omladinu z několika domů. Jinak plody se také suší jako hrozinky.

Pěstitelský význam však nemá, neboť dnešní sortiment poskytuje výběr kvalitnějších odrůd.

55. Medovka.

56. Frommova černá srdcovka.

56. Frommova černá srdcovka.

Původu jest německého.

Plod jest nadprostřední velikosti až veliký, asi 21 mm vysoký a 22 mm široký, 10 plodů váží 62 g.

Tvar má tupě srdčitý, povrch nepravidelně zhrbolený; ve spodní části ke stopce má nápadné hrany, v příčném průřezu je plod zřetelně zhranatělý. Přední strana jest více vypouklá, má středem široký, plochý hřbet, druhá jest zploštělá a táhne se po ní zřetelná čára, končící tečkou v malé, mělké, nepravidelné prohlubince. Temeno bývá zaokrouhlené nebo široce tupé.

Stopka prostředně silná, 3—4½ cm dlouhá, světle zelená, částečně zarudlá, je k oběma koncům rozšířená, sedí v nepravidelné, prostorné jamce.

Slupka se leskne, jest jemná, barvy černé, v zastíněných místech hnědě červená; jemné tečky v těchto místech prosvítají.

Dužnina jest jemná, měkká, tmavě červená, velmi šťavnatá, šťáva hodně barvivá, chuti jest velmi dobré, sladce aromatické.

Pecka jest oválná, k velikosti plodu průměrně veliká, jde téměř zcela od dužniny.

Zraje ve III. týdnu třeshnovém.

Strom z mládí roste bujně a zdravě, později mírněji, tvoří širokou, rozložitou, řídkou korunu, je velmi úrodný. Vyžaduje příznivou třeshnovou polohu a dobrou hlinitou, vápenitou, ne suchou půdu.

Kvete pozdě.

Špatné vlastnosti: V dozrálém stavu jest poněkud měkká a slupka pro dlouhou dopravu jemná.

Upotřebení: Vhodná pro výsadbu větších třeshnovok; při vyrovnané velikosti plodu a znamenité chuti vždy se dobře zpeněží.

Synonyma: Fromms Herzkirsche, Fromma.

57. Centenaire. (Centenární třešeň.) (Pestrá chrupka.)

Původ francouzský.

Plod nadprůměrné velikosti, bývá asi 24 mm vysoký a 20—22 mm široký; 10 plodů váží 65 až 70 g.

Tvar má protáhle srdčitý, jednotlivě i vejčitý, obvykle pravidelný a velmi vzhledný. Jedna strana jest vypouklá, na pohled mohutná, středem ploše zhranatělá, druhá jest stlačená, což se jeví zvláště u stopky asi do poloviny plodu. Po této straně se táhne zakřivená čára a končí na zúženém, skoseném temeni bělavou tečkou.

Stopka jest silná, asi 3½ cm dlouhá, mírně zakřivená, u plodu drží pevně, sedí v mělčí, dosti prostorné jamce, která jest s obou stran smáčknutá.

Slupka se leskne, jest silná a pevná, voskově žlutá, z větší části jest zastřena jasnou červení, bývá i zarůžovělá, ve stínu žlutavě prokvétá; jemné pihy a čárky hojně slupkou prosvítají, v úplné zralosti bývá plod krásně pestře zbarvený.

Dužnina jest tuhá, dosti tvrdá, bělavě žlutá, pod slupkou zarůžovělá a řídce vláknitá; obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest dobré, navinule sladké a slabě kořenné.

Pecka jest podlouhlá, v poměru k velikosti plodu malá, k oběma koncům zašpičatělá, vystalým hřbetem jest pūlená, čímž vznikají dvě stejnoměrné rýžky; od dužniny špatně pouští.

Zraje ve třetím týdnu třešňové zralosti, koncem června a počátkem července.

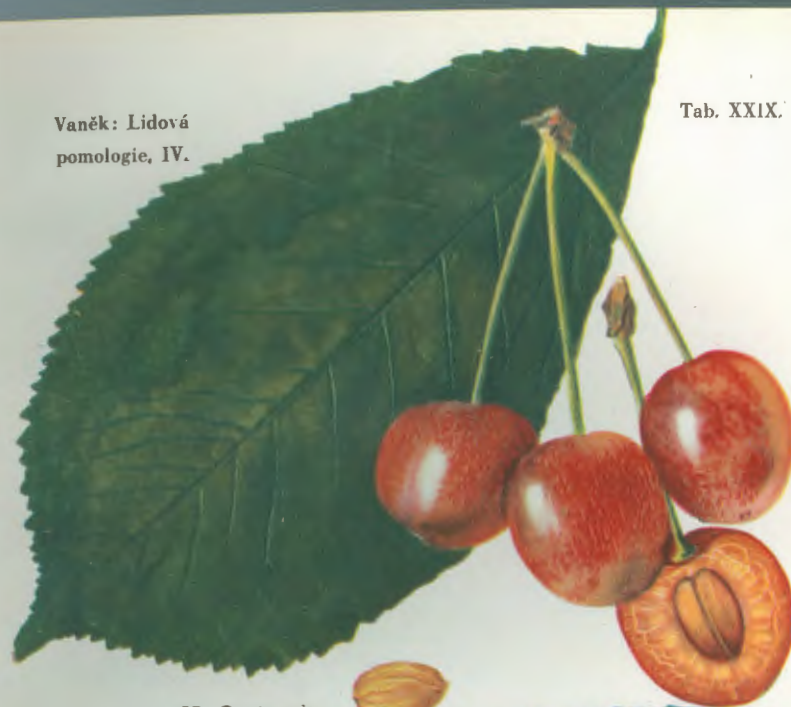
Strom roste bujně, tvoří kulovité, dosti husté koruny, plodnost dostavuje se záhy a jest střídavá.

Špatné vlastnosti: V úplně nedozrálém stavu jsou plody příliš tvrdé, při dozrání úplném přichází do údobí, kdy jest dosti kvalitních odrůd

Upotřebení: Pro dopravu jest velmi vhodná.

Vaněk: Lidová
pomologie, IV.

Tab. XXIX.

57. Centenaire.

58. Cisařovna Eugenie.

58. Císařovna Eugenie.

Původ jest francouzský; řadí se mezi sklenovky.

Plod jest prostředně veliký, často i nadpro střední velikosti, průměrně asi 20—22 mm vysoký a 22 mm široký; 10 plodů váží 54 g.

Tvar bývá nestejný, buď zploštělý a zakrouhlený nebo protáhlý; plod jest s obou stran mírně stlačený, někdy s jedné strany až velmi nápadně široce zploštělý. Středem této strany se táhne znatelná čára a končí na širším, k jedné straně mírně skoseném temeni šedou tečkou; temeno některých plodů bývá užší a dosti zašpičatělé.

Stopka jest prostředně silná, pružná, $3\frac{1}{2}$ až 4 cm dlouhá, sedí v prostorné, hlubší, nálevkovité jamce, která bývá k jedné straně skloněná.

Slupka jest lesklá, průsvitná, barvy třešňové červené, kterou prosvítají světlé i tmavší čárky a tečky; plod tím nabývá pěkného vzhledu.

Dužnina jest bělavě až špinavě žlutá, částečně začervenalá, řídce vláknitá, jemná, obsahuje hojně bledě žluté nebarvivé šťávy; chuti jest lahodné, sladce nakyslé, příjemně nahořklé.

Pecka jest malá, plochá a zašpičatělá, hřbet má nepatrně vyvstálý, široce pūlený, od dužniny dosti dobře pouští, ne však úplně.

Zraje koncem III. třešňového týdne, počátkem července.

Strom roste zdravě, nevzrůstá do velikých rozměrů, velmi záhy a hojně plodí, vyžaduje dobré půdy a teplejší stanoviště.

Špatné vlastnosti: V nevhodném stanovišti, zvláště v šterkovitých, suchých půdách strom krní, plodí neuspokojivě a přináší příliš drobné plody.

Upotřebení: Jest vhodná pro stůl a pro všechny kuchyňské účely.

Synonyma: Princezna Eugenie, Kaiserin Eugenie, Impératrice Eugenie, Empress Eugenie Eugénia, Silva de Pallau.

59. Villeneuská srdcovka.

(Čti: Vijenéska srdcovka.)

Plod jest nadprůměrný až obrovský, průměrně asi 22 mm vysoký a 24 mm široký, 10 plodů váží 70 g.

Tvar má nepravidelný, značně zhranatělý; jedna strana jest méně stlačená, více zhranatělá a zhrbolená, středem této se táhne žlábek, který zvláště u stopky začíná široce, postupně se zužuje a tvoří jazykovou prohlubinku. Druhá strana jest stlačená více, střed má vyvstálý, čímž povstává hřbet, po kterém se táhne nerovná, tmavší čára, která končí velikou rzivou tečkou v hluboké, nepravidelné jamce.

Stopka jest silná, 5½–6 cm dlouhá, vtěsnaná do široké, nepravidelné jamky.

Slupka jest jemná, dosti pevná, matově lesklá; základní barvu má špinavě žlutou, z větší části je nejasnou červení zastřena, v úplné zralosti bývá tmavě červená, místy až hnědá, na slunečné straně jak osmahlá; červení prosvítá hojně pih a čárek a často barva slupky bývá neurčitá, rozdílné barvy, na některých plodech jako rozmazaná.

Dužnina jest polotuhá, jemná, růžová a slabě načervenalá, kolem pecky zelenavá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest znamenité, sladké a značně aromatické.

Pecka jest přiměřeně veliká, široká a dosti baňatá, částečně drží u dužniny.

Zraje počátkem července, ve III. třetím týdnu, postupně, na stromě dlouho nevydrží.

Strom má vzrůst dosti bujný, rozvětňuje se v řídké, rozkladité koruny, větve se kladou více vodorovně, později i částečně visí a celkový vzrůst jest dosti nespořádaný. Plodnost dostavuje se záhy a bývá střídavá.

Špatné vlastnosti: Strom podléhá více než stromy jiných odrůd klejotoku, v plodnosti jest nespolehlivý, v květu jest citlivý, plody při dopravě trpí tlakem, v deštích velmi pukají.

Upotřebení: Radí se mezi nejchutnější stolní třesně, lze ji doporučit tam, kde jest možný místní odbyt a kde jest poptávka po cenném ovoci.

Synonyma: Villenes Herzkirsche, Wilneza.

60. Grollova chrupka.

Původ německý.

Pestrá polochrupka, nadprůměrně veliká, as 23 mm vysoká, 26 mm široká, 10 plodů váží 70 g. U stopky jest široká, jednu stranu má mírně proláklou a druhou stlačenou; po této se táhne čára, která končí vyvstalou jízvou v malé jamce. Témě bývá buď do špičky zaokrouhlené nebo ploše zakulacené.

Stopka jest 30—50 mm dlouhá, silná, lehce zakřivená, v široké, hluboké jamce.

Slupka jest lesklá, voskově žlutá, z větší části krásně jasně červená, z ní prosvítá množství jemných i hrubších pih.

Dužnina dosti tuhá, při tom však měkká, jest bělavě žlutavá, obsahuje mnoho nebarvivé šťávy, chuti jest velmi dobré, sladké, jemně navinulé.

Pecka jest poměrně velká.

Uzrává ve III.—IV. týdnu třešňovém, v první polovici července a za příznivého počasí drží dlouho na stromě.

Strom roste bujně a zdravě až do stáří, rozvětňuje se ve vysokou, polovelikou korunu. Plodí brzy, plodnost jest hojná a pravidelná, téměř každého roku. V době květu není choulostivý a také není nikterak náročný, může se vysazovati všude, zvláště do domácích zahrad, pro místní spotřebu. Pro pěstování ve velkém nelze ji doporučiti.

Špatné vlastnosti: Dopravu nesnáší jest měkká, příliš trpí tlakem.

Upotřebení: Jest to velmi krásná a chutná třešeň, která vždy jest hledána a placena.

Synonyma: Chrupavka Grollova, Velká plavka, Groll's Bunte Knorpelkirsche, Bigarreau Groll, Cerise Bigarreau Groll, Grolla, Bigarella Grolliana.

61. Lucie.

Původ této srdcovky jest v Německu.

Plod prostřední velikosti, as 20 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 60 g.

Tvar jest tupě srdčitý, nejširší uprostřed, k oběma koncům se zúžuje. Jedna strana jest vypouklá, středem smáčknutá, čímž nabývá mírně zhranatělého tvaru, druhá jest smáčknutá více a nápadně k oběma koncům, zvláště ke stopce tupá, často jako sražená; po této straně táhne se žlutou, červeně stříkanou barvou vyznačený šev, který končí v malé prohlubince šedou tečkou na nestejném temeni, které často bývá k jedné straně useknuté.

Stopka dosti slabá, mírně zakřivená, nestejně — až 5½ cm dlouhá, sedí v oválné, hluboce vykrojené jamce.

Slupka lesklá, pevná a silná, dá se stáhnouti, má základní barvu oranžově žlutou; na sluneční straně jest buď souvisle červeně zbarvená neb krvavě stříkaná, jednotlivě pouze červeně tečkovaná; z červené barvy prosvítá žlutá v podobě pruhů, čar neb pouze žlutavých teček, plod nabývá zvláštního, nezvyklého zbarvení.

Dužnina jemná, bělavě žlutavá, ne zcela tuhá, řidce vláknitá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest dobré, sladké, mírně navinulé.

Pecka jest malá, vejčitá, pravidelná, pouští téměř úplně od pecky.

Zraje počátkem, někdy až v polovině července, koncem III. a počátkem IV. třetňového týdne.

Květe prostředně pozdě.

Strom má vzrůst bujný, rozvětňuje se v široce kuželovité, částečně převísle koruny, jest záhy a velmi úrodný, v květu není citlivý.

Špatné vlastnosti: Zralé plody nesnášejí dobře dopravu.

Upotřebení: Vhodná odrůda pro konservaci i ke všem možným jiným účelům.

Synonyma: Lucienkirsche, Cerise Lucien, Guigne Lucien, Winkler's Weise Herz Kirsche, Bigarreau Blanc Winkler, Lucja.

Vaněk: Lidová
pomologie, IV.

Tab. XXXL

62. Srdcovka přeúrodná.

Původ: V Čechách značně rozšířená pestrá srdcovka.

Jest prostřední velikosti, pěkného srdčitého tvaru, u stopky jest široká, k temeni úzce zakulacená, se stran málo stlačená; po jedné straně táhne se nezřetelná čára, která někdy i chybí.

Plod jest obvykle as 22 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 70 g.

Stopka jest as 4 cm dlouhá, mírně zakřivená, v úzké, hluboké jamce.

Slupka jest lesklá, jasně červená, na slunci tmavší, ve stínu zažloutlá; hojně bledých pih a krátkých čárek jí prosvítá, mimo těch je po celém plodu množství jemných, rzivých teček.

Dužnina bělavě žlutavá, jest příliš měkká, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest sladce kořenité, velmi dobré.

Zraje ve III.—IV. týdnu třeshnovém, v první polovici července, na síromech vydrží do 10. až 20. července.

Strom roste bujně a zdravě, mohutně se rozvětňuje a rozkládá poněkud v rozložitou korunu.

V půdách hubených a suchých neuspokojuje; plodí malé ovoce, přestává růsti a zakrňuje, jinak jest ale nenáročná. Jest velmi úrodná, často až přeúrodná a téměř každým rokem alespoň něco plodů přináší. V čas květu jest vůči mrazíkům dosti odolná.

Špatné vlastnosti: V deštivé době puká; poněvadž je měkká, trpí při dopravě tlakem a je pak nevzhledná. Také ptactvem bývá s oblibou vyhledávána.

Upotřebení: Vzhledem je k prodeji lákavá, k jídlu jest výborná, pro místní spotřebu a zvláště do domácích zahrad zasluhuje doporučení.

Synonyma: Sercowa plodná.

63. Srdcovka královská. (Černá srdcovka.)

Původ pravděpodobně německý.

Plod jest velmi veliký, až obrovský; patří mezi největší třešně, dosahuje as 26 mm průměrné výšky i šířky, 10 plodů váží 85 g.

Tvar u většího plodu je krásně tupě srdčitý, u menšího více zašpičatělý, největší šířka jest blíže stopky; po jedné straně bývají některé plody široce stlačené a širokou rýžkou opatřené.

Stopka jest as 4 cm dlouhá, silná, zarudlá, sedí pevně v docela mělké jamce.

Slupka jest dosti silná, lesklá, při úplném uzrání hnědočerná až černá.

Dužnina jest černočervená, šfavnatá, barví tmavočerveně, je tužší jak u jiných srdcovek, chuti, zvláště u plodů řádně vyzrálých, je velmi příjemné, sladké, pikantně nakyslé.

Pecka jest poměrně malá, široká.

Zraje postupně. Zrání počíná počátkem července, zraje až přes polovinu července, ve III. až IV. týdnu třešňovému; má se nechati na stromě úplně vyzrání, neboť tak se řádně vyvine a vybarví.

Kvete prostředně pozdě.

Strom ve vhodném stanovišti roste silně, tvoří velkou a vysokou korunu, vyžaduje půdy živné, hluboké, přiměřeně vlhké, v takových jest také úrodný.

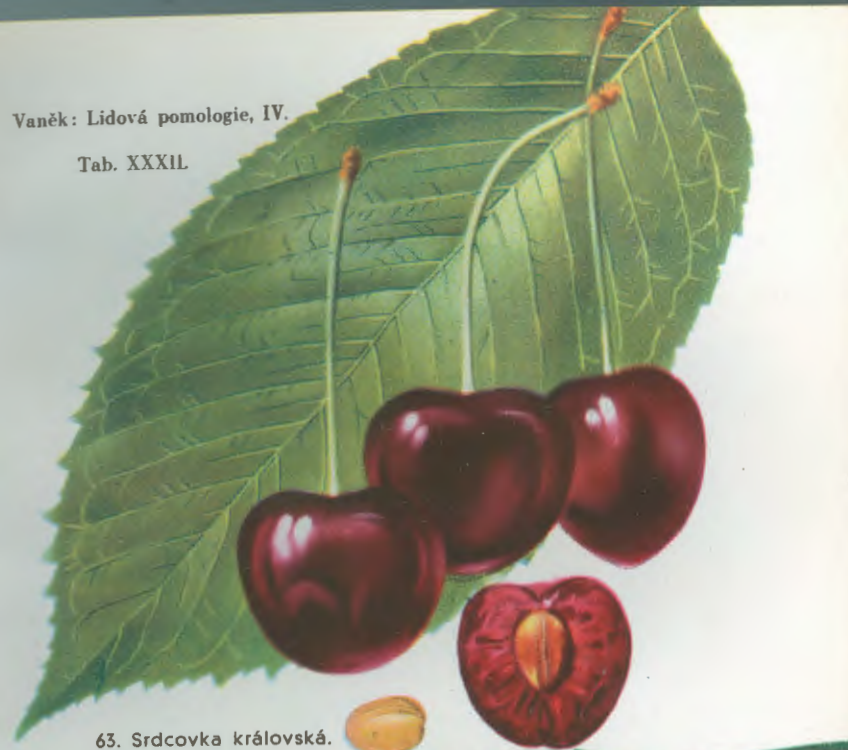
Špatné vlastnosti: Nevhodná půda, také i nepříznivá poloha napomáhají k tomu, že plody nejenom že jsou nechutné, ale zůstávají drobné. Jest to celkově odrůda náročná. Pro delší dopravu se nehodí, je-li dozralá, rychle hnije.

Upotřebení: Výborná stolní odrůda, vhodná i do pečiva, pro úhlednost na trhu oblíbená a placená.

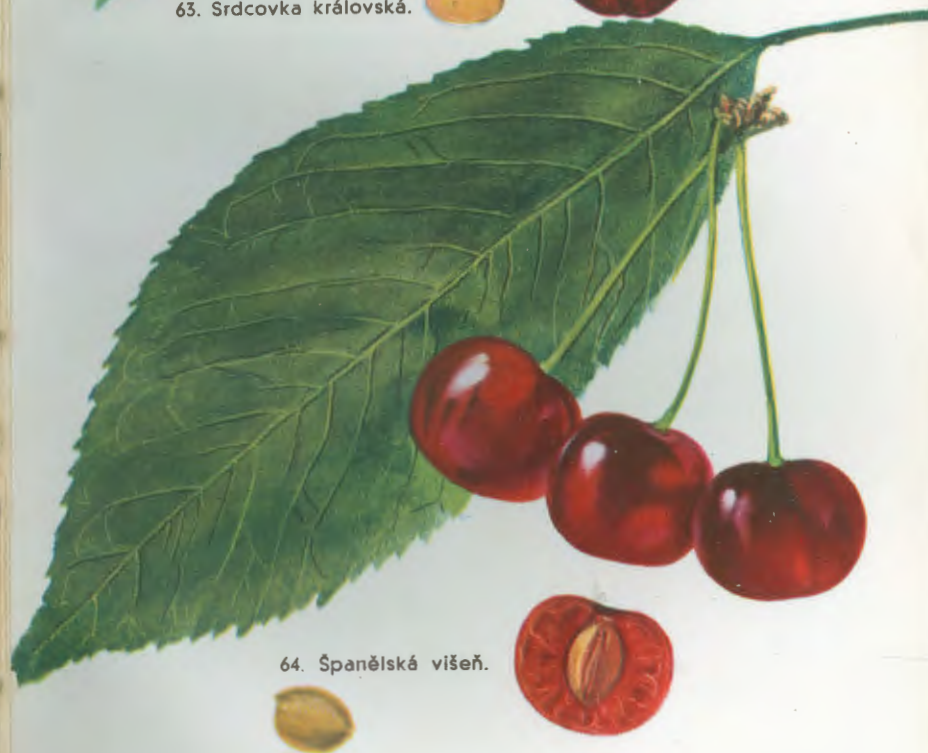
Synonyma: Volské srdce, Buliči oko, Ochsenherzkirsche, Bigarreau Gros-Coeuret Ochsenherz, Bigarreau Coeur-de Pigeon, Bigarreau Coeur-de-Poulet.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XXXII.

63. Srdcovka královská.

64. Španělská višně.

64. Španělská višeň.

Stará odrůda, neznámého původu.

Plod jest veliký, až značně veliký, průměrně as 19 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 55–60 g.

Tvar má kulatě zploštělý nebo téměř kulovitý, s obou stran smáčknutý. Jedna strana jest nápadně stlačená a středem této se táhne mnohdy až velmi znatelná čára, která dělí plod na dvě stejné polovice a končí na plochem, širším temeni velkou bělavou tečkou.

Stopka as 4½ cm dlouhá, silná, k plodu více rozšířená, sedí v mělké, prostorné, stopěčné jamce.

Slupka jest nápadně lesklá, silná a pevná, průsvitná, četné píhy prosvítají; barvu má temně červenou, při úplné zralosti černě rudou.

Dužnina jest jemná, měkká, hojně šfavnatá, šťáva je velmi barvivá. Dužnina jest rudá, řídce bělavými vlákny protkaná, velmi lahodné chuti.

Pecka jest veliká, baňatá, má vyvstalý, úzce půlený hřbet.

Zraje počátkem července, ve III. týdnu třetího měsíce, na stromě dlouho vydrží, také i do polovice července; jest možné postupně ji sklízeti.

Kvete pozdě.

Strom roste dosti bujně, tvoří charakt. višňovou korunu, jest otužilý a úrodný. Vyžaduje přiměřeně vlhkou půdu, miluje teplou polohu. Hodí se do větších výsadeb, zvláště v teplejších místech a písčitých polohách. Hodí se na aleje a roste i na ptácnici dobře.

Špatné vlastnosti: V nevhodném stanovišti plodnost neuspokojuje; velikost plodů jest závislá na okolnostech, za kterých strom vyrůstá.

Upotřebení: Jest oblíbená pro domácnost, konzervaci, jakož i u cukrářů. Jest to výnosná tržní odrůda.

Synonyma: španělka, Spanische Frühweichsel, Griotte Précoce d'Espagne, Wein Kirsche, Spanische Glaskirsche, Híszpanka slodka.

65. Valpurgiská.

Původ: Německá třešeň, veliká až obrovská, 25 mm vysoká, 28 mm široká, 10 plodů váží 85 g.

Tvar plodu jest vzhledný, tupě neb kulatě srdčitý, často nepravidelný, s obou stran jest silně stlačený. Po straně více vypouklé jest širší, nerovný a nestejně hluboký žlábek, po druhé straně se středem táhne jazyková prohlubinka a znatelná tmavá čára (spíše rýha), jež končí na širokém temeni tmavou vyvstalou tečkou, kterou obklopuje znatelná jamka. Povrch plodů jest značně zhrbolený a zhranatělý.

Stopka prostředně silná, až 5 cm dlouhá, sedí v objemné jamce.

Slupka jemná, pevná, dá se stáhnouti, jest tmavočervená až tmavohnědá, znatelně červeně tečkovaná neb čárkovaná.

Dužnina hutná, chruplavá, velmi jemná, obsahuje hojně slabě barvivé šťávy, jest červená až tmavě červená chuti sladce navinulé, kořenité.

Pecka lpí dosti u dužniny, jest menší, baňatá a krátká, značně rýhovaná, hřbet má široce půlený.

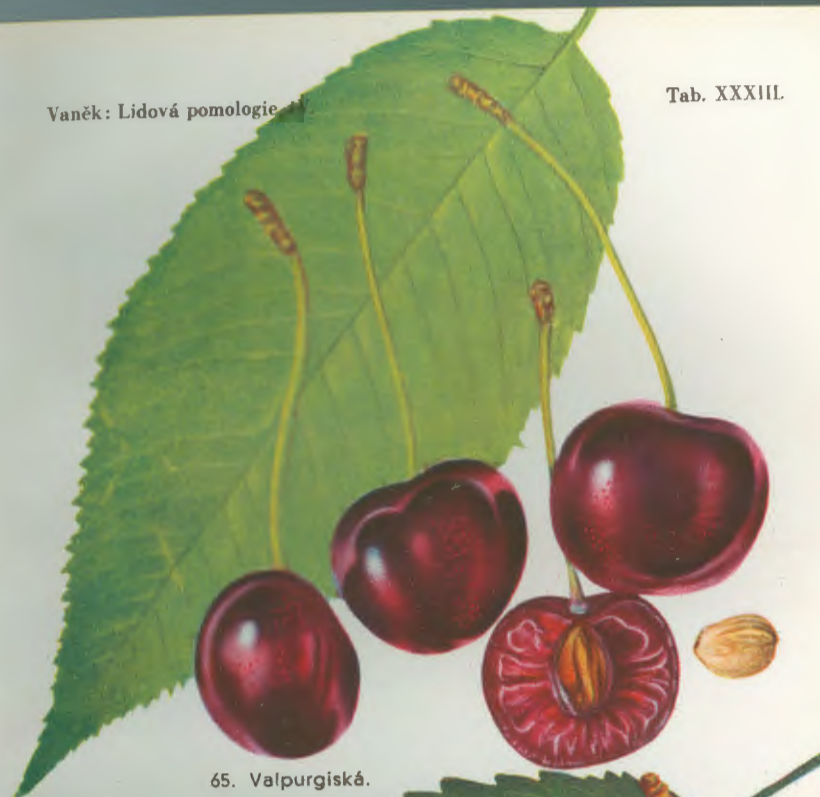
Zraje ve III—IV. týdnu třešňovém, v prvé polovině července i později a jako všechny chrupky postupně. V deštích puká méně než jiné.

Strom roste velmi bujně, tvoří mohutnou korunu i za méně příznivých poměrů. Hodí se k výsadbě domácích zahrad a sadů.

Špatné vlastnosti: Jest náchylná ke klejotku, strom musí se před poraněním chrániti.

Upotřebení: Dopravu i vzdálenou snáší dobře, řadí se mezi stolní odrůdy, na trhu jest dobře placena.

Synonyma: Walpurgis Kirsche, Cerise de Walpurgis, Bigarreau de Walpurgis.

65. Valpurgiská.

66. Vaterloo.

66. Waterloo.

(Černá srdcovka.)

Původ neznámý.

Plod nadprůměrní velikosti až veliký, bývá průměrně as 20 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 56 g.

Tvar má tupě srdčitý až zašpičatělý, pěkně pravidelný, s obou stran jest nestejně mírně stlačená. Strana méně stlačená je od stopky široce a zcela mírně proláklá, druhá je u stopky pěkně srdčitě vykrojená a přesně středem se táhne šev, spíše hlubší rýha, která končí světlou tečkou. Při pohledu s vrchu (jakož i v příčném průřezu) jest plod celkově pravidelný, zcela málo zhranatělý a končí protáhlou špicí s rovně useknutým temenem; je krásného, vzhledného tvaru.

Stopka 3—4 cm dlouhá, sedí v hluboké, široké jamce.

Slupka se velmi leskne, jest pevná, dá se stáhnouti, je hnědě černá, v úplné zralosti až černá, jemnými pihami hojně posetá.

Dužnina jest polotuhá, až tuhá, měkká, jemná, tmavě červená, hojně šfavnatá, šťáva je velmi barvivá; chuti jest velmi dobré, nepatrně příjemně zahořklé. Ovoce v deštích téměř nepuká.

Pecka jest podlouhlá, zploštělá, k jednomu konci zašpičatělá, hřbet má širěji půlený, k dužnině téměř nelne.

Zraje ve III.—IV. týdnu třeshňovém, počátkem, také až v polovině července.

Strom má vzrůst dosti bujný, mírnější než jiné odrůdy, korunu pravidelnou, jehlanovitou, jest velmi úrodný. Vyžaduje lepší stanoviště.

Upotřebení: Vhodná odrůda do domácích zahrad.

67. Baltavárská srdcovka.

Původu jest maďarského.

Pestrá srdcovka, zvláště veliká, tvaru srdčitého až tupě srdčitého; u stopky jest široká, k temeni pěkně zaokrouhlená. Jedna strana bývá méně stlačená a mírně proláklá, po druhé, více stlačené, táhne se čára. Jest 26 mm vysoká, 27½ mm široká, 10 kusů váží 92 g.

Stopka je silná, 32—45 mm dlouhá, v užší, hluboké jamce.

Slupka jest bludě červená, ve stínu bludě žlutá, strana sluncem ožehnutá červená; slupkou prosvítá mnoho čárkovitých pih i malíčkových tmavších skvrn, po celém povrchu jsou roztroušené zlatité tečky, vzhled plodu jest pestrý.

Dužnina jest polotuhá, mdle žlutavá, obsahuje hojně nebarvivé šťávy, chuti jest velmi dobré, lahodné, kořenité, sladce navinulé.

Zraje od počátku do polovice července, ve IV. týdnu třesňovém, vydrží na stromě při příznivém počasí 14 dnů i déle.

Strom roste velmi bujně, tvoří vysoké, veliké koruny, větve později se rozkládají. Ploditi začíná později, potom plodí střídavě, někdy až přílišně. V květu jest dosti otužilá. Půdy vyžaduje živné, hlinité. V suchých a špatných půdách zakrňuje, málo plodí, rovněž i ovoce jest malé. Hodí se k výsadbě domácích zahrad pro vlastní spotřebu.

Špatné vlastnosti: Dopravu nesnáší, každý malý úder jest znatelný a potom se rychle kazí. V deštivém počasí puká.

Upotřebení: V plné zralosti, kdy má svoji pravou chuť, jest k jídlu znamenitá, na trhu hojně placená.

Synonyma: Baltawaner, Baltavarer Knorpelkirsche, Baltavánská, Glockerova obróvská, Baltavárske volové oko.

67. Baltavárská srdcovka.

68. Dobřínovská sladkovišeň.

68. Dobřínovská sladkovišeň.

Původ: V okolí Rychnova n. Kn. jest velmi rozšířena. Jest nadprůměrní velikosti, as 22 mm široká, 17 mm vysoká, 10 plodů váží 48 g.

Tvar jest zploštěle, nepravidelně kulovitý, také i zhranatělý. Jedna strana jest více vypouklá, středem proláklá, druhá pozvolna zúžená a po ní se táhne čára, která končí na zakulaceném temeni větší tečkou v malé prohlubince.

Stopka jest silná, pružná, as 5 cm dlouhá, sedí v hlubší a velmi široké jamce.

Slupka jest jemná, silná, pevná, dá se stáhnouti, leskne se; barvy jest tmavě červené až černé, světlejší pihy hustě prosvítají.

Dužnina jemná, obsahuje hojně barvivé šťávy, jest krvavě až tmavě červená, chuti sladké s pikantní navinulou příchutí.

Pecka jest krátká, baňatá, drží částečně u dužniny.

Zraje ve IV. týdnu třesňovém, v polovině července.

Strom roste bujně, tvoří v lepší půdě mohutnou vzrůsnou korunu, dosahuje značného stáří, průměrně 70 roků, jest velmi úrodný; starší strom za příznivých podmínek dá přes 150 kg ovoce.

Špatné vlastnosti: Dozralé plody drží špatně u stopky, lehce padají, v dlouho trvajících deštích pukají. Plodí poměrně později.

Upotřebení: Pro své dobré vlastnosti zaslouží pozornosti, zvláště v krajích svého dosavadního pěstování.

Synonyma: Dobrzynowska.

69. Dönissenova žlutá polochrupka.

Původ není přesně znám, v Německu si ji přivlastňují.

Polochrupka, prostřední velikosti, bývá as 21 mm vysoká, 24 mm široká, 10 plodů váží 65 g. U stopky jest širší, k temeni srdčité zakrouhlená. Jednu stranu má mírně proláklou, druhou více stlačenou; po této se táhne čára, která končí jízvou v malé jamce na zakulaceném temeni.

Stopka jest dosti silná, as 45 mm dlouhá, v malé, mělké, po kraji proláklé jamce.

Slupka jest bledě žlutá, bělavé pihy a čárky ji prosvítají, velmi jemné tečky jsou dosti hustě po plodu roztroušené, mnohé plody bývají i rzí postříknuté.

Dužnina jest bělavá, polotuhá, měkká, šťáva nebarví, chuti libě navinule sladké, dobré.

Uzrává od 10. do 15. července, ve IV. týdnu třešňovém, na stromě vydrží i několik týdnů. Čese se opatrně za stopky.

Kvete prostředně pozdě.

Strom roste polobujně, rozvětňuje se hojně ve vysokou a širokou korunu, která se od jiných liší poněkud převislým vzrůstem a bledě zeleným listem. Roste zdravě i za méně příznivých poměrů, daří se v každé půdě, záhy plodí a poněvadž v květu je dosti otužilá, je i značně úrodná.

Špatné vlastnosti: K dopravě se nehodí, mačká se a hnědne. V deštivém počasí puká.

Upotřebení: Na trzích mezi jinými vyniká, láká ke koupi. Je velmi vhodná k zaváření, běže se, dokud jest ještě poněkud tuhá. Hodí se k výsadbě domácích zahrad, kde není také ptactvem zvláště vyhledávána. Poměrně málo červiví.

Synonyma: Smrtelka, Umlčí panna, Žlutka, Dönissen's gelbe Knorpelkirsche, Bigarreau Doenissen, Dönissena, Guigne Jaune de Dochmissen.

69. Dönissenova žlutá polochrupka.

70 Gobetova amarelka.

70. Gobetova amarelka.

Velkoplodá amarelka, pravděpodobně původu francouzského.

Plod jest velký, as 2 cm vysoký, 2½ cm široký, 10 plodů váží 60—80 g.

Tvar má zploštělý, se stran zcela málo smáčknutý; po straně více smáčknuté táhne se často i dosti nezřetelná čára a končí na temeni v maličké jamce rzivou jízvou.

Stopka jest silná, zelená, 2½—3½ cm dlouhá, sedí v hlubší a širší jamce.

Slupka jest sklovitě průhledná, v plné zralosti tmavě červená, na slunečné straně až tmavě rudá i hnědá, velice jemnými tečkami řídce posetá.

Dužnina jest měkká, rudá, obsahuje hojně bledě barvivé šťávy, chuti jest dobré, nasládlé, ostře kyselé; čím déle zůstane na stromě, tím jest chutnější, slupka samotná jest ostře kyselá, přitřpklá.

Pecka jest prostředně velká, kulatá a drží pevně u stopky.

Zraje v druhé třetině července, ve IV.—V. týdnu třetího, na stromě dlouho vydrží a velmi málo puká.

Strom roste uspokojivě a zdravě až do vysokého stáří, větve později se rozkládají, až sklánějí; na vzrůst i plodnost má vliv podnož a půda. Naroubovaná na ptácnici plodí později, vyrůstá v mohutný strom, na višni plodnost přichází záhy, stromy však dříve hynou, na mahalebce roste dobře, záhy plodí; prospívá i za dosti skromných podmínek.

Špatné vlastnosti: V květu jest vůči mrazům choulostivá, plodnost jest nejistá, i za příznivých podmínek nestejnomořná; ovoce dlouhé dopravy nesnese ani tehdy, je-li trháno ve stavu nedozralém.

Upotřebení: Pro trh jest lákavá, hodí se pro kuchyňské účely i k jinému všemožnému zpracování.

Synonyma: Veliký Gobet, Grosser Gobet, Szklanka (pol.), Gros Gobet à Courte Queue, Gros Gobet de Montmorency a j.

71. Herites. (Polochrupka.)

Původ neznámý.

Plod velký, as 20 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 58 g.

Tvar má zploštěle kulovitý, kolem stopky pěkně pravidelně vykroužený. Jedna strana jest asi od jedné třetiny plodu šikmá, jako sražená, táhne se po ní bledší čára, která končí ve středu širokého temene.

Stopka jest pružná, as $4\frac{1}{2}$ cm dlouhá, sedí v mělké, širší jamce.

Slupka se leskne, jest jemná, dá se stáhnouti, základní barvu má bledě žlutou, místy sytější žlutou, z větší části jest zastřena světlou červení; u některých plodů bývá pouze značně skvrnitá, základní barva prosvítá v podobě čárek.

Dužnina jest jemná, řídce vláknitá, polotuhá až tuhá, bělavě žlutá; obsahuje hojně nebarvivé šťávy; chuti jest dobré, výrazně sladké, mírně kořeněné.

Pecka jest krátká a baňatá, drží u dužniny; hřbet má k jedné straně nápadně vyvýšený až ostrý a jeho zbývající část je široce půlená.

Zraje koncem IV. třetěšňového týdne, v polovině července, za dešťů téměř nepuká.

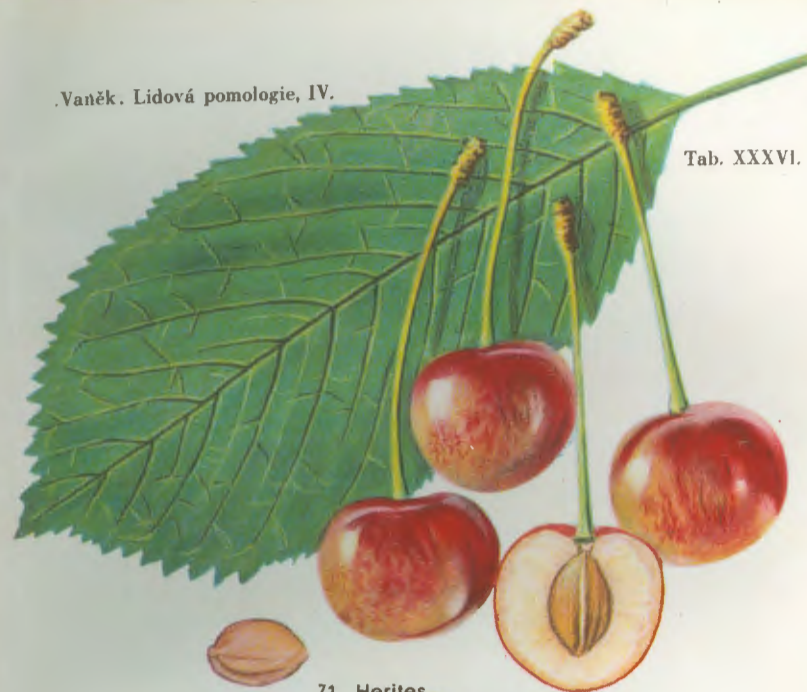
Strom má vzrůst slabší, korunu převislou.

Špatné vlastnosti: Jest středně úrodná.

Upotřebení: Vhodná odrůda do domácích zahrad, pro které strom i ovoce mají určité přednosti před současně zrajícími.

Vaněk. Lidová pomologie, IV.

Tab. XXXVI.

71. Herites.

72. Jánovka mšenská.

72. Jánovka mšenská.

Původ: Tmavá srdcovka, která se již velmi dlouho pěstuje v okolí Mšena, kde také z pochozené pecky »ptáčnice« matiční strom vyrostl.

Plod jest nadprostřední velikosti, as 24 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 55—60 g.

Tvar jest pěkně srdčitý, s obou stran stejnoměrně stlačený, po jedné straně se táhne téměř neprohloubená čára, která končí na špičatém temeni v malé jamce ze středu posunutou jízvou.

Stopka jest mírně zakřivená, as 5 cm dlouhá, v hlubší a širší jamce.

Slupka jest dosti pevná, dá se stáhnouti, jest velmi lesklá, tmavě hnědá až téměř černá, velmi jemnými tečkami posetá.

Dužnina jest polotuhá, tmavě rudá, obsahuje hojně barvivé šťávy a vyznačuje se prvotřídní kořenitou chutí.

Uzrává ve IV. týdnu třešňovém, v první polovině července, k dopravě pro trh češe se červená, od konce června, při příznivém počasí vydrží na stromě až čtrnáct dnů.

Strom má dobré vlastnosti, není náročný, vyniká zdravostí až do dlouhého stáří; roste bujně, rozvětňuje se rozložitě v mohutnou, kulovitou korunu. Kvete velmi bohatě, vůči mrazům není choulostivý a jest velmi úrodný.

Špatné vlastnosti: V deštivém počasí puká.

Upotřebení: V nepřezralém stavu snáší dopravu dobře, na trhu jest oblíbená a dobře placená; poněvadž lze ji použít ke všem způsobům spotřeby, stala se výbornou tržní odrůdou; byla oblíbenou vývozní třešní.

Synonyma: Svatojanka, Srdcovka mšenská, Jánovka, Mšener Junikirsche, Guigne noire de Mšeno. V okolí Č. Peček jest oblíbená třeseň Kozmice; podobá se Jánovce mšenské, zraje o něco dříve. Stromy jsou až nadměrně úrodné.

73. Ministr Podbielski.

(Kochova Ostheimská zlepšená.)

Původ: Německá višeň, vyrostlá jako nahodilý semenáč Ostheimské višně.

Plod velmi veliký, průměrně bývá as 20 mm vysoký, 25 mm široký, 10 plodů váží 58 g.

Tvar má zploštěle kulovitý, se stran málo smáčknutý. Po jedné straně se táhne rýha, která končí na mírně ploše zakulaceném temeni v mělké prohlubince velkou šedou tečkou.

Stopka jest silná, k oběma koncům rozšířená, $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm i více dlouhá, sedí v mělké, prostornější jamce.

Slupka matově lesklá, jest jemná, pevná, dá se stáhnouti; barvu má tmavě hnědě červenou, v době zralosti až černou. Zcela drobné, sotva znatelné tečky jsou řídky roztroušeny po celém plodu.

Dužnina jest měkká, jemná, velmi šťavnatá, šláva krvavě barví; sama má barvu purpurově červenou, světlými žilkami jest protkaná, chuť jest znamenitá, kořeněná, výrazně navinulá a mírně nasládlá.

Pecka jest malá, zakulacená, má hřbet zvláště u špičky nápadně vyvýšený.

Zraje ve IV. týdnu třeshnovém, postupně nejstejněměrně, až do 15. července.

Strom roste ze všech višní nejbujněji, koruna jest široce kulovitá, řídká, větve silné. Plodnost řídí se podle toho, na čem jest šlechtěná, proto také zprávy o plodnosti nejsou jednotné. Plodí později avšak ne příliš pozdě a starší strom jest velmi úrodný. Na stanoviště není náročný.

Jest cizosprašná.

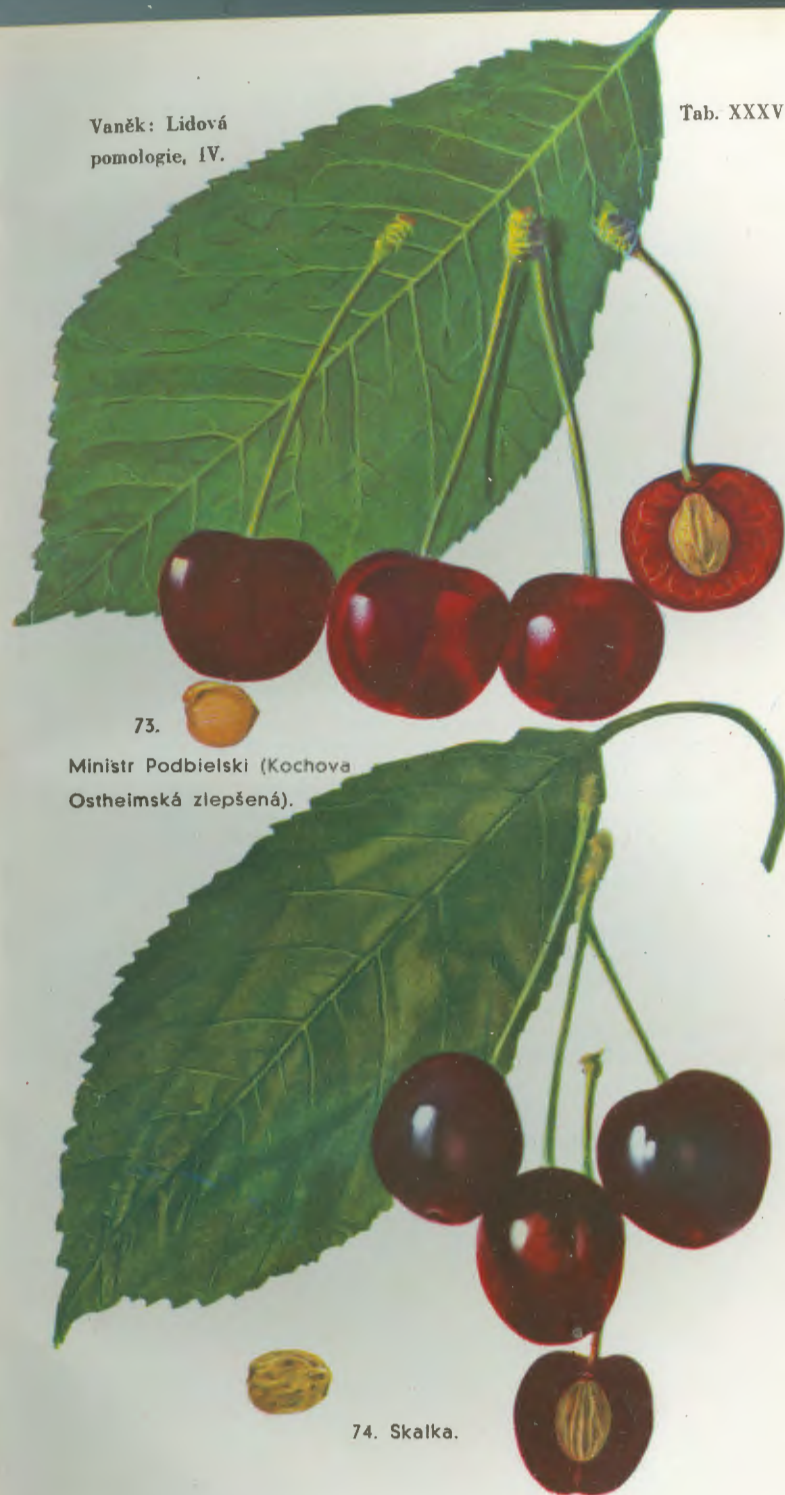
Špatné vlastnosti: Dalekou dopravu dobře nesnáší; velmi postupně zrání jest závadou při česání.

Upotřebení: Jest cenná, prodejná a výnosná, vhodná pro všechny možné účely. Není vyhledávána ptactvem.

Synonyma: Kochs verbesserte Ostheimer Weichsel. — Wantochova griotka, uváděná jako odlišná odrůda, má téměř všechny znaky nasvědčující, že jest totožná s popsanou višní. Za krátkého pozorování není možné přesné vyjádření a bude-li se jednati o odrůdu novou, bude popsána v některém následujícím díle.

Vaněk: Lidová
pomologie, IV.

Tab. XXXVII.

73.
Ministr Podbielski (Kochova
Ostheimská zlepšená).

74. Skalka.

74. Skalka.

Původ: Krajová odrůda, srdcovka z jihozápadní Moravy.

Plod je sotva průměrné velikosti, as 22 mm vysoký, 18 mm široký, poněkud protáhlý; ze stopečné jamky se táhnou nápadně znatelné 3—4 hrany a plod hranatí.

Stopka jest tenká a dlouhá až 4½ cm, v široké, mělké jamce.

Slupka se leskne, jest pevná, temně rudě červená, v plné zralosti až černá a nápadně lesklá.

Dužnina jest tuhá, temně rudá, až úplně černá, obsahuje hojně barvivé šťávy, jest přímenné, sladce navinulé, výborné chuti.

Zraje v teplých polohách ve IV. týdnu třetího, počátkem července, v chladnějších v druhé polovině července, češe se postupně, může i přezrát na stromě, nekazí se, také mnohem méně červíví než jiné odrůdy, v deštivém počasí nepuká.

Strom roste zvolna, korunu tvoří velkou, tupě jehlancovitou, hustou, dorůstá do velkých rozměrů. Půdy vyžaduje hlinité, hluboké, přiměřeně vlhké. Daří se a jest také v hornatém území hojně rozšířena, nejlépe si libuje na teplých svazích. Stromy vynikají úrodností. Při rozmnožování vyžaduje pečlivý výběr roubov z nejlepších jedinců. Hodí se k výsadbě i podél silnic.

Špatné vlastnosti: V nevhodných, zvláště suchých půdách rodí ovoce příliš drobné.

Upotřebení: Dopravu snáší bezvadně, hodí se výborně za stolní ovoce, do pečiva, k zaváření i ke všemu jinému zpracování. Kde se daří, jest cennou a hledanou tržní odrůdou.

75. Thurn Taxis.

Původ: Tmavá chrupka z Mladoboleslavska.

Plod jest nadprůměrný až obrovský, as 26 mm vysoký, 27 mm široký, 10 plodů váží 92 g.

Tvar má téměř kulovitý nebo protáhle kulovitý, jedna strana jest více vypouklá, středem mírně protáhlá, druhá více smáčknutá a mívá jednu polovici více vydutou. Po délce této strany vzniká široká, dosti hluboká prohlubina, v ní jest znatelná tmavá čára, která končí na zašpičatělém temeni vyvstalou hnědou tečkou.

Stopka jest dlouhá as 5 cm, v širší prostorné jamce, často sedí také téměř na povrchu.

Slupka se leskne, jest silná a pevná, těžko se stahuje; barvy je temně rudé, v úplné zralosti temně rudohnědé, tmavě purpurově mramorovaná, místy i žíhaná. U plodů zastíněných pronikají světlejší tečky a čárky.

Dužnina velmi tuhá, hojně vláknitá, obsahuje hojně bledě červené šťávy, jest světle červená až tmavě rudě hnědá, zvláště kolem pecky, chuť má výbornou, aromatickou, sladce navinulou.

Pecka jest velká, krátká a baňatá, lne částečně k dužnině.

Zraje ve IV. týdnu třeshnovém, obyčejně v první polovině července, na stromě vydrží velmi dlouho.

Strom jest bujného vzrůstu se řidší korunou a vyžaduje živných půd, odrostlé stromy dosti hojně plodí, úroda jest však většinou prostřední. Hodí se dobře na přeroubování starších stromů.

Špatné vlastnosti: Jest to odrůda více náročná, v deštích snadno puká.

Upotřebení: Dopravu snáší bezvadně; kde jsou s ní pěstitelské zkušenosti, jest dobrou, výnosnou, pozdě zrající tržní třešní a zasluhuje pozornosti.

Synonyma: Sametovka. V okolí Přelouče jsou rozšířené »Přeloučské pumry«, které se plody i zráním podobají třešní Thurn Taxis, vzrůst stromu, letorosty i listy jsou odlišné. Musí se však ještě pozorovati, jedná-li se skutečně o jinou odrůdu.

Vaněk: Lidová
pomologie, IV.

Tab.
XXXVIII.

75. Thurn Taxis.

76.

Velichova chrupka.

76. Velichova chrupka.

Původu domácího, zvláště na Chlumecku jest hojně rozšířená.

Plod jest nadprůměrné velikosti, asi 23 mm vysoký a 25 mm široký.

Tvar má tupě srdčitý, zdánlivě protáhlý; temeno většiny plodů jest tak stlačené, že plody na něm zůstávají státi. Přední strana bývá poněkud stlačená, táhne se po ní znatelná čára, která končí tečkou, umístěnou ve středu temene plodu.

Stopka jest $4\frac{1}{2}$ —5 cm dlouhá, prostředně silná, k oběma koncům rozšířená, sedí pevně v široké, nehluboké jamce.

Slupka má barvu tmavě třešňově červenou, na slunečné straně jest tmavší a rudě prokvétalá, naopak zase zastíněná strana jest bledší, slupkou prosvítá množství drobných teček a čárek a plod nabývá pestrého vzhledu.

Dužnina jest tuhá, chruplavá, hojně šťavnatá, bělavá; chuť má velmi příjemnou, sladkou a mírně navinulou, jemně aromatickou.

Pecka jest dosti veliká.

Kvete prostředně záhy.

Zraje ve IV. týdnu třešňové zralosti, v prvé polovině července a na stromech vydrží úplně zralá delší dobu.

Strom roste bujně a zdravě, tvoří širokou, vznosnou korunu, dosahuje značného stáří, po vysázení rychle vzrůstá, avšak později plodí; potom plodí velmi hojně a téměř každoročně a poněvadž v době květu není choulostivý, plodí i tehdy, kdy jiné odrůdy vynechají.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře; jako stolní třešeň, jakož i pro účely kuchyňské jest znamenitá.

77. Růžovka.

Ve starých třešňových a zvláště v selských zahradách na venkově jest tato třešeň velmi rozšířená a oblíbená; jest to však více rodinná tradice, pro kterou si tuto přízeň zachovala.

Plod jest prostřední velikosti, průměrně asi 22 mm vysoký i široký, 10 plodů váží 62 g.

Tvar má tupě srdčitý, krásně pravidelný; s obou stran jest zcela málo smáčknutý, od poloviny plodu k temeni se zúžuje do tupě kuželovitého tvaru, čímž povstává široce a tupě ukončené temeno. Po jedné straně se táhne čára, která končí bělavou tečkou v mělké prohlubince a dělí plod na dvě stejné polovice.

Stopka jest slabá, 3 cm i více dlouhá, u malých plodů sedí na povrchu, u větších v mělčí, prostorné jamce.

Slupka jest dosti pevná, bledě (slámově) žlutá, z větší části zarůžovělá, na slunečné straně krásně růžová, v místech zastíněných jest zcela žlutá, nebo žluté čárky prosvítají; plod má velmi sličný vzhled.

Dužnina jest jemná, měkká, bělavá, dosti šťavnatá, šáva nebarví; chuti jest sladké, dobré.

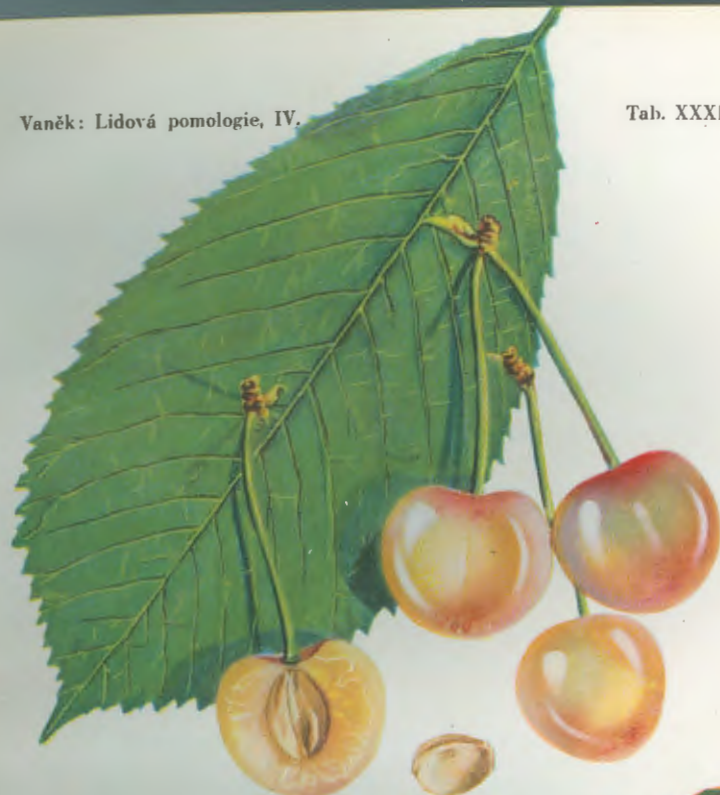
Pecka jest malá, má vyvstalý, široce otevřený lžbet, od dužniny jde dobře.

Zraje v první polovici července, ve IV. týdnu třešňové zralosti.

Strom roste bujně, rozvětňuje se v řídké, rozložitě koruny, dosahuje značné velikosti, vyniká zdravostí a až do vysokého stáří plodností; plodí záhy a velmi hojně v chomáčích.

Upotřebení: Pro dopravu se nehodí, uplatní se pouze tam, kde jest poptávka po levném ovoci, kde se nehledí tak na kvalitu jako množství a láci.

Synonyma: Stručný popis uvádí Piksa: »Růžová třešeň«, Rosenkirsche.

77. Růžovka.

78. Napoleonova chrupka.

78. Napoleonova chrupka.

Francouzská třešeň, hojně rozšířená.

Plod jest nadprůměrné velikosti, často až obrovský, bývá as 24 mm vysoký, 27 mm široký, 10 plodů váží průměrně as 85 g.

Tvar má tupě srdčitý, u stopky širší, k temeni zúžený; jedna strana bývá více, druhá méně stlačená, po širší straně se táhne čára na zašpičatělé neb ploše zakulacené temeno a končí vyvstalou jízvou.

Stopka jest as 4 cm dlouhá, zelená a sedí v hlubší a širší, po okraji proláklé jamce.

Slupka jest lesklá, růžově až temně červená, bledší pilhy a čárky jí prosvítají a jest hojně poseta jemnými, žlutými tečkami.

Dužnina jest světle žlutá, velmi tuhá, ne však tvrdá, dosti šťavnatá, nebarví, výtečné, navinule sladké, kořenité chuti.

Zraje v první polovině července, ve IV. týdnu třešňovém, za příznivého počasí vydrží velmi dlouho na stromě.

Kvete prostředně záhy.

Strom roste velmi bujně a zdravě, korunu tvoří vysokou a širokou, dorůstá velikých rozměrů a dosahuje značného věku. Vyžaduje živnější stanoviště, plodí později. Urodnost jest mnoho závislá na půdě. Ve vyšších polohách při pozdější zralosti uniká částečně červivosti. Vyžaduje vápno.

Špatné vlastnosti: V květu jest dosti choulostivá, v deštích ovoce puká, ale zasychá a nehraje. V nepříznivých půdách zasychají špičky, trpí klovatinou a nedožije vysokého stáří.

Upotřebení: Dopravu snáší bezvadně, jest výnosnou tržní, vývozní odrůdou, náleží k nejchutnějším a nejoblíbenějším třešním pro trhy, a pro továrny na zpracování ovoce jest nepostradatelnou.

Synonyma: Lauermannova chrupka, Karle, Grosse Prinzessin Kirsche, Bigarreau Napoléon, Olbrzymka (pol.), Bigarreau de Hollande a mnoho jiných.

Někteří pomologové tvrdí, že Napoleonova a Lauermannova chrupka není totožná, odůvodňují to odlišným vzrůstem a malou plodností Lauermannovy chrupky.

79. Noble. (Chrupka.)

Původ neznámý.

Plod jest nadprůměrní velikosti, jednotlivě až velmi veliký; průměrně asi 22 mm vysoký a široký; 10 plodů váží 65 g.

Tvar jest nepravidelný, široce zhranatělý s povrchem nerovným. Jedna strana jest od poloviny plodu k temeni zúžená, má středem prohloubený žlábek, čímž vzniká nápadná rýha; tato končí na širokém, k jedné straně skoseném temeni vyvstalou bělavou tečkou v značně proláklé prohlubince. Průřez plodu jest nápadně zhranatělý.

Stopka jest prostředně silná, asi 5 cm dlouhá, pevně drží v proláklé, pěkně kroužené, objemné jamce.

Slupka jest silná, pevná a leskne se; barvu má tmavě červenou až hnědou,bledší čárky hlavně v zastíněných místech hojně jí prosvítají.

Dužnina jest tuhá, chruplavá, ne však tvrdá, světle červená, má hojně málobarvivé šťávy, chuti jest dobré, sladké, mírně kořeněné.

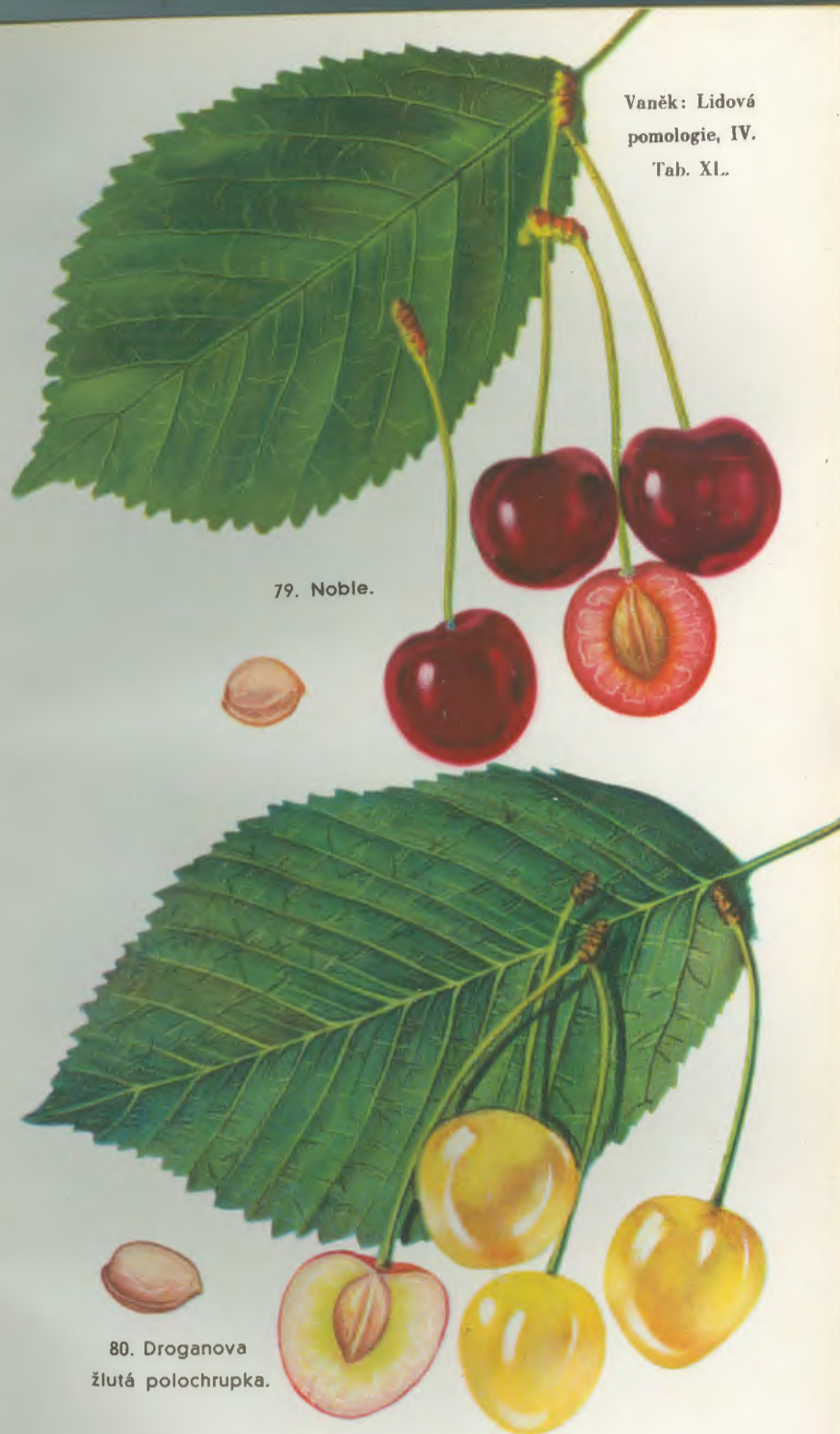
Pecka jest krátká a baňatá, hřbet má široce půlený, pouští téměř úplně od dužniny.

Zraje v VI. týdnu třešňové zralosti, ve druhé polovině, obvykle koncem července, deštivému počasí dosti vzdoruje.

Strom roste zdravě, má poněkud pomalejší vzrůst, tvoří menší, pravidelnou korunu a uspořádává plodí.

Špatné vlastnosti: Není ještě mnoho rozšířená, větších zkušeností není.

Upotřebení: Plody mají pevnou slupku a tvrdou dužninu, dopravu snášejí dobře a ačkoliv v tu dobu zraje více kvalitních odrůd, zasluhuje pěstitelské pozornosti.

80. Droganova žlutá polochrupka.

Původ v Německu.

Plod jest nadprostřední velikosti, bývá asi 22 mm vysoký a 24 mm široký; 10 plodů váží 48—56 g.

Tvar bývá buď pravidelný, protáhle tupě srdčitý, nebo zašpičatělý, také i široce srdčitý; s obou stran jest téměř stejnoměrně stlačený, po zadní straně se táhne rýžka, která přechází spíše v čáru a končí na zakulaceném temeni v malé prohlubince tmavší jízvou, na straně přední bývá mírně vyvstálý hřbítek, který se postupně vytrácí.

Stopka jest prostředně silná, zelená asi 4 cm dlouhá, sedí v hlubší, prostorné a k jedné straně skloněné jamce a drží v ní pevně.

Slupka se nápadně leskne, jest voskově žlutá, místy i oranžová, na slunečné straně nepatrně zardělá; jest pevná a dá se stáhnouti.

Dužnina jest polotuhá, spíše měkká, bělavě žlutavá, hojně žilkovaná, kolem pecky zelenavá, chuti příjemně sladké, v úplné zralosti až mdlé; obsahuje dosti bělavě žluté, nebarvivé šťávy.

Pecka jest baňatá, krátce oválná, také i vejčitá, má hřbet široce půlený, hrany vyvstálé, k jedné straně promáčknuté.

Zraje ve IV. týdnu třešňové zralosti, v první polovici července.

Strom roste bujně, tvoří mohutné, rozložené, řídké koruny, jest záhy a uspokojivě plodný.

Špatné vlastnosti: Za vlhka puká a hnije.

Upotřebení: Na trzích láká ke koupi, dopravu snáší ve stavu tuhém, jest vhodná k zaváření.

Synonyma: Drogan's gelbe Knorpelkirsche, Bigarreau Jaune de Drogan, Drogan's Jelow Bigarreau, Drogana, Drogan's grosse gelbe Knorpel, Bigarreau Drogan's grosse gelbe.

81. Truskavce.

Původ: Na Slovensku v krupinském okrese se hojně pěstuje.

Plod jest prostřední velikosti, asi 20 mm vysoký a 18–20 mm široký; 10 plodů váží 46 až 50 g.

Tvar má krásně srdčitý, také i tupě srdčitý; s obou stran jest velmi nápadně stlačený, zvláště znatelné a charakteristické jest toto blíže temena, což se objevuje u zcela málo odrůd. Po jedné straně se táhne nápadná rýha, která na zašpičatělé špičce jest ukončena šedou tečkou.

Stopka jest silná, ku plodu značně rozšířená, asi 4½ cm dlouhá, sedí v hlubší, velmi prostorné jamce.

Slupka jest velmi lesklá, jako lakovaná, červená, v úplné zralosti tmavě červená, hojně čárkovaná a posetá tečkami; povrch plodu jest jako krupičkovitý.

Dužnina jest tuhá, zdánlivě hrubá, světle červená, kolem pecky tmavě červená, obsahuje málo bledě červené šťávy, chuti jest běžné třešňové; jest mírně zahořklá, spíše druhořadě jakosti.

Pecka jest veliká, baňatá, se hřbetem široce půleným; drží hodně u dužniny.

Zraje ve IV.—V. týdnu třešňové zralosti v první polovině července.

Má pouze významu v krajích dosavadního pěstování a snad i výskytu a jest zbytečná tam, kde se daří cennějším odrůdám, neb v ničem nad jiné nevyniká.

81. Truskavce.

82.

Badasconská obrovská polochrupka.

82. Badasconská obrovská polochrupka. (Čti: Badačonská.)

Původ nelze zjistiti; podle jména se předpokládá, že pochází z Maďarska.

Plod jest veliký až obrovský; k popisu bylo vzato ovoce průměrné velikosti, 24 mm vysoké, 26 mm široké, 10 kusů vážilo 70—75 g.

Tvar bývá nestejný, většina plodů má temeno zaokrouhlené, jiné se k temenu o málo více úží a nabývají tvaru více srdčitého. Celý povrch jest nestejněmárně zhranatělý, se stran nestejně stlačený. Jedna strana jest nápadně vypouklá, má vyvstalý lžbet, druhá zase velmi a nestejně široce smáčkutá, středem proláklá. Z mělké, nepravidelné stopečné jamky se táhne čára, spíše šev, přes vyvýšené, mírně skosené temeno a končí šedou tečkou.

Stopka nestejně dlouhá, poměrně slabá, zelená, k plodu zardělá, vězí v širší, hlubší jamce.

Slupka jest silná, tvrdá, nedá se stáhnouti; základní barvu má špinavě žlutou, na slunečné straně — místy i jinde — jest červeně zarudlá neb skvrnitá, z větší části zahnědlá, jako osmahlá a jest hustě bleděčervenými tečkami a čárkami posetá.

Dužnina jest polotuhá (může se řaditi spíše k polochrupkám) žlutavá, hojně šťavnatá, šťáva nebarví, chuti medově sladké, mírně navinulé, dobré.

Pecka v poměru k velikosti plodu jest malá, lžbet má široce půlený.

Zraje ve IV.—V. týdnu třesňovém, postupně v polovině července po 14 dnů i déle.

Strom silně a pravidelně roste, rozvětňuje se široce kulovitě v řidší korunu, plodí střídavě, některý rok více, jiný méně.

Špatné vlastnosti: Strom jest choulostivý na řez, nesnáší jej, po řezu v zápětí následuje klejotok; místy i méně plodí. Nestejně zraje, nutno česati aspoň na dvakrát.

Upotřebení: Tvrdá slupka umožňuje snažší dopravu na trh, jest však více pro milovníky velkého, chutného ovoce.

Synonyma: Badasconer rotweise, Riesenkirsche, Bigarreau de Bidascony, Geante de Badascon, Badaksoňská.

83. Kráska ze Sauvigny.

(Čti: Kráska ze Sovini.)

Původ francouzský.

Plod nadprůměrní velikosti, 18—20 mm vysoký, 20 mm široký, 10 plodů váží 54 g.

Tvar jest nepravidelně kulovitý, amarelkovitý, nepravidelnost se mnohdy jeví značně. Po zploštělé straně se táhne znatelný šev, končící větší tečkou v mírné prohlubince, která jest ze středu většinou k jedné straně posunuta a tím směrem se také temeno skloňuje.

Stopka as 3½ cm dlouhá, silná, k plodu znatelně rozšířená, sedí v dosti hluboké, objemné a pěkně kroužené jamce.

Slupka jest jemná, pevná a průsvitná, dobře se stahuje, barvu má jasně červenou, lesknou se.

Dužnina jest špinavě žlutá, bledě a čteně žilkovaná, má hojně nebarvivé šťávy, chuti jest příjemné, sladce navinulé, ostře nakyslé.

Pecka drží u stopky, jde dosti dobře od dužniny, jest poměrně veliká, ostře zašpičatělá, vypouklá, s vyvýšeným hřbetem.

Zraje v polovině až koncem července, ve IV.—V. třetím týdnu.

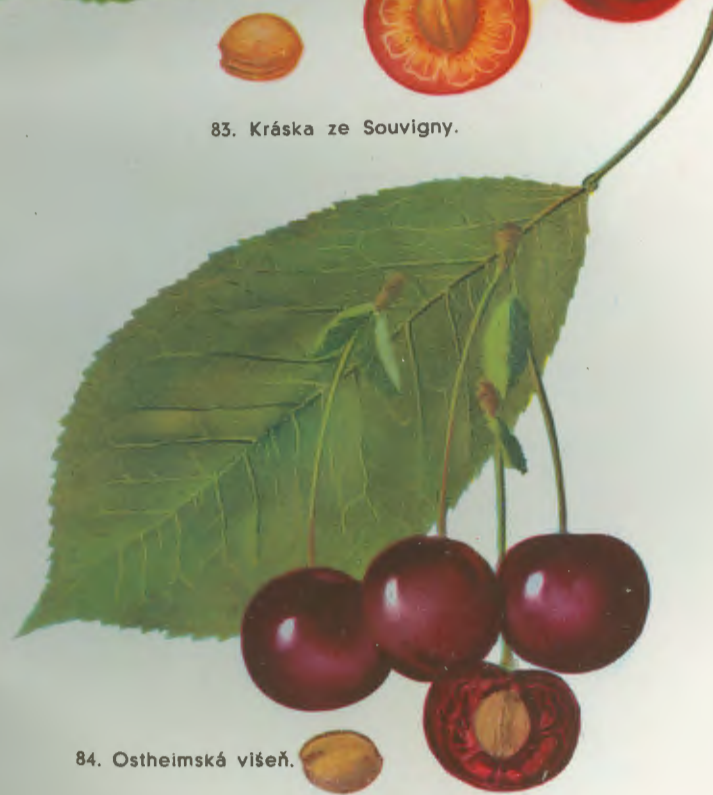
Strom má střední vzrůst, korunu menší, větve slabší, převislé, jest úrodný.

Upotřebení: Ovoce jest velmi vhodné k vaření.

Synonyma: Belle de Sauvigny, Montmorency de Sauvigny, Cerise de Sauvigny, z Sauvigny (pol.).

83. Kráska ze Sauvigny.

84. Ostheimská višněň.

84. Ostheimská višň.

Pochází ze Španělska.

Plod jest střední velikosti, as 18 mm vysoký, 21 mm široký, 10 plodů váží 52 g.

Tvar má zploštěle kulovitý, se stran jest velice málo stlačená, příční průřez jest téměř kulovitý; po jedné straně se táhne málo zřetelná čára, která končí rzivou jízvou v malinké jamce na širokém temeni.

Stopka $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ cm dlouhá, sedí v malé, mělké jamce.

Slupka se leskne, jest jemná, tmavě červená až temně rudá, jemnými tečkami hustě posetá.

Dužnina jest jemná, měkká, plná rudé barvivé šťávy, chuti příjemně ostře nakyslé.

Pecka jest poměrně malá.

Uzrává v prvé polovině července, ve IV.—V. týdnu třešňovém, postupně, za příznivého počasí vydrží velmi dlouho na stromě, aniž by pukala.

Strom tvoří malou, polokulovitou, hustou korunu, tenké větve visí dolů, vyžaduje občasného průklestu. Plodí podle toho, na čem jest šlechtěna. Na ptáčnici plodí později, vyniká zdravostí a později za příznivých poměrů i úrodností. Při rozmnožování šlechtěním, musejí se bráti rouby jen se stromů spolehlivě plodících. Rozmnožování z odkopků možno doporučiti jedině tam, kde odkopky plodí dostatečně veliké ovoce. Jest velmi skromná, roste všude. Ploditi začíná až 5. rokem po výsadbě. Lze ji použít i jako okrasných stromů. Bohatě a krásně kvete, je-li dobře oplozena i hojně rodí.

Kvete pozdě. Jest cizosprašná.

Jest vhodná pro domácí zahrádky; může se vysazovati i ve tvaru keřovitém na výslunné stráně.

Špatné vlastnosti: Poněkud nestálá plodnost, také i nestejně zrání jest závadou při sklizni.

Upotřebení: Pokud jest červená, lze ji zasílati, oblíbená jest pro kuchyň, ke konzervaci, k výrobě šťáv i k sušení. Jest to dobrá tržní odrůda.

Synonyma: Vlasáčka, Vlasatice, Ostheimka, Ostheimer Weichsel, Griotte d'Ostheim, Osthajmská, a j.

85. Schneiderova pozdní chrupka.

Původ německý (Guben).

Plod jest velmi veliký, asi 26 mm vysoký a 50 mm široký; 10 kusů váží 80—90 g.

Tvar má široce srdčitý, povrch částečně a ne-
stejně zhranatělý. Jedna strana jest vypouklá,
k temeni více stlačená, táhne se po ní hlubší,
tmavší rýha; druhá strana jest naopak zploštělá
a po této se táhne čára, často vyznačená pouze
barvou. Temeno bývá k jedné straně skosené,
zaokrouhlené, u menších plodů i zašpičatělé,
tmavá tečka jest buď úplně na povrchu, nebo
v malé prohlubince. Průřez plodů jest zhrana-
tělý.

Stopka asi $4\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ cm dlouhá, prostředně
silná, jest zelená, u plodu částečně zarudlá, sedí
v široké a hluboké jamce.

Slupka jest pevná, tmavočervená, v úplně
zralosti hnědá, světle až tmavě pruhovaná a
zvláště v zastíněných místech jemně a znatelně
tečkovaná a čárkovaná.

Dužnina jest velmi tuhá, ne však tvrdá, řídice
vláknitá a šťavnatá, šťáva nebarví; barvu má
žlutou, kolem pecky jest začervenalá, chuti
znamenitě, sladké, příjemně, lehce navinulé.

Pecka jest prostředně veliká, dlouze oválná,
od dužniny úplně nepouští.

Zraje ve IV.—V. týdnu třešňové zralosti.

Strom roste velmi bujně, dosti hustě rozvět-
vuje ve vysoké, kuželovité koruny, jest záhy
a hojně plodný. V půdách není vybíravý, roste
a prospívá všude tam, kde jiné odrůdy; za
příliš nepříznivých poměrů strom podléhá kle-
jotoku.

Kvete pozdě. Jest cizosprašná.

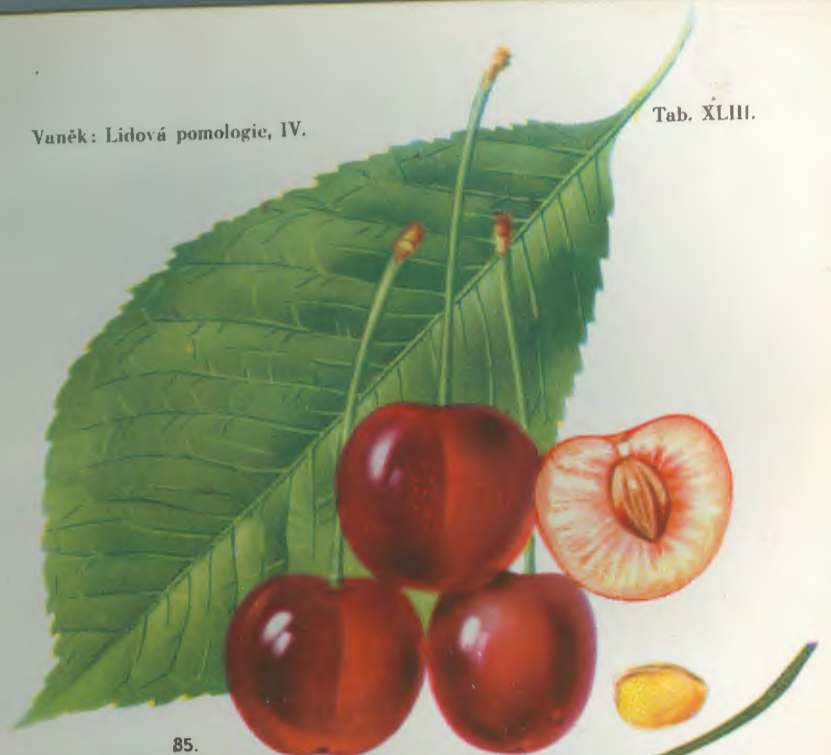
Upotřebení: Dopravu snáší dobře; řadí se
mezi nejlepší tržní, výnosné odrůdy a zaslu-
huje pěstitelské pozornosti.

V půdách vlhkých bývají plody v poloviční
velikosti shazovány.

Synonyma: Schneider's späte Knorpelkirsche,
Guigne de Schneider, Późna Schneidra (pol.).

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XLIII.

85.

Schneiderova pozdní chrupka.

86. Františkova chrupka.

86. Františkova chrupka.

Pestrá chrupka, původu anglického; je nadprůměrně veliká, as 23 mm vysoká, 27 mm široká, 10 plodů váží 90 až 100 g. U stopky jest široká, k temeni tupě zaokrouhlená, jednu stranu má mírně protáhlou, druhou více stlačenou; po této se táhne čára, která končí v malíčkové prohlubince rzivou jízvou.

Stopka jest silná, v hluboké a široké jamce.

Slupka jest pestrá, převážně krásně červená, ve stínu bledší až žlutavě prokvétalá, temnější čárkami, pihami a jemnými, znatelnými tečkami hojně posetá.

Dužnina jest velmi tuhá, ne tvrdá, mdle žlutavá, kolem pecky zarůžovělá, má málo šťávy, chuti jest navinule sladké, znamenité.

Pecka lpí na dužnině a jest poměrně malá.

Zraje v první polovině července, postupně asi 14 dní, v V. týdnu třešňovém, na stromech drží dlouho.

Kvete pozdě.

Strom jest mohutného vzrůstu, půdy vyžaduje živnější, plodí později, potom plodnost jest skvělá.

Špatné vlastnosti: V době květu zmrzá, v deštivém počasí puká.

Upotřebení: Vzhledem podobá se chrupce Napoleonově, také často se s ní zaměňuje. Uzává později než tato, navazuje tak na její zrání. V teplých krajích nebývají rozdíly ve zralosti téměř znatelné. Také i všemi výbornými vlastnostmi dužniny, i způsobností pro stůl, dopravu a konservaci se téměř shoduje s Napoleonovou chrupkou.

Řadí se mezi nejlepší tržní odrůdy.

Synonyma: Císaře Františka chrupka, Kaiser Franz Knorpelkirsche, Bigarreau Empereur François, Cesarz Franciszek.

87. Germersdorfská černá chrupka.

Německá třešeň vypěstovaná v okolí Gubina.

Plod jest nadprůměrný až obrovský, as 22 mm vysoký, 25½ mm široký, 10 plodů váží 80–90 g.

Tvar je okrouhle srdčitý, k temeni o málo zúženější než ke stopce. Jedna strana bývá mírně proláklá, druhá více stlačená; na plodech ostře vyniká břišní šev.

Stopka jest 40–50 mm dlouhá, silná, v hluboké, užší, po kraji proláklé jamce.

Slupka se leskne, jest silná, temně rudohnědá až černá, bledší pihy ji prosvítají; po celém plodu jsou řidce roztroušeny velmi jemné tečky.

Dužnina je tuhá, temně rudá, má dosti barvivé šťávy, je sladce navinulá a příjemně kořenitá. Chuti je výborné.

Pecka je oválně protáhlá, pouští dobře od dužniny.

Zraje v V. týdnu třešňové zralosti. Čese se pro trh as v polou července (v červené zralosti), úplně uzrává později, na stromě dlouho vydrží.

Strom roste bujně, přímo, tvoří mohutnou korunu s rozložitými větvemi. Přednost dává půdě lehké, dostatečně vlhké, v nevhodné půdě strom špatně roste a mnoho plodů předčasně opadá. Plodí později, více jak Hedelfingenská, ve květu je poměrně dosti otužilý.

Kvete prostředně pozdě.

Špatné vlastnosti: V květu je otužilejší, také však zmrzá, v suchém stanovišti plody padají, v deštích pukají.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, pro trh jest velmi vábivá, hodí se k jídlu, lze ji také spotřebovatí všelikým způsobem úchovek.

Synonyma: Germersdorfer Schwarze Knorpelkirsche, Bigarreau Noir de Germersdorf, Germersdorfer grosse Kirsche.

88. Hedelfingenská chrupka.

Tmavá chrupka, pocházející z Německa; jest nadprůměrné velikosti až veliká, 24 mm vysoká, 25½ mm široká, 10 plodů váží as 90 g.

Tvar jest více vejčitý než srdčitý, s jednou stranou pěkně zakulacenou, druhou stlačenou a lehce proláklou, po které se táhne nezřetelná čára.

Stopka as 4—5 cm dlouhá, jest v úzké a hluboké jamce šikmo, jako u Hortensie.

Slupka se leskne, jest temně rudohnědá, až hnědočerná; z této proniká množství bledších, čárkovitých pih, po celém plodu jsou řídce roztroušeny tečky.

Dužnina jest tuhá, světle rudá, barvivá, navinule sladká a kořenitá, velmi dobrá.

Pecka lpí k dužnině, jest velká.

Uzrává ve druhé polovině července, v V. týdnu třesňovém, na stromech vydrží velmi dlouho.

Kvete prostředně pozdě.

Strom roste bujně, korunu tvoří mohutnou, řídkou, větve se rozkládají, později až sklánějí. Není zvlášť náročný. Plodí velmi hojně, nedosahuje však zpravidla úrodnosti jiných. V suchých půdách plody jsou drobné a často předčasně padají.

Špatné vlastnosti: V deštích a ve vlhké půdě puká.

Upotřebení: Krásou i jakostí řadí se k nejcenějším pozdním chrupkám, také výborně se zpracuje a zavařuje. Po Napoleonově chrupce snad nejvíce svojí výbornou jakostí na trzích proniká a řadí se mezi nejvýnosnější tržní odrůdy. Dopravu snáší velmi dobře.

Synonyma: Skořicovka, Hedelfinger Riesenkirsche, Bigarreau noir d'Hedelfingen, Geante d'Hedelfingen, Hedelfińska, Hedelfingenska krupna tresnja.

89. Chrupka bílá, nová.

Původ pravděpodobně francouzský.

Plod jest dosti veliký, 21 mm vysoký, 24 mm široký, 10 plodů váží 54 g.

Tvar má pravidelný, okrouhle zašpičatělý; jedna strana je mírně stlačená, táhne se po ní bledší čára, vyznačená pouze barvou a končí na tupém temeni šedou tečkou.

Stopka prostředně silná, as 3½ cm dlouhá, sedí téměř na povrchu plodu.

Slupka jest bělavě až voskově žlutá, místy zarůžovělá, také i bledě neb světle červeně, zvláště na slunečné straně zastřená, z čehož prosvítají znatelné žlutavé čárky.

Dužnina tuhá, ne tvrdá, chruplavá, dosti jemná, jest bělavě žlutavá, řídce vláknitá, šťáva nebarví, chuti jest dosti dobré, nasládlé.

Pecka jest baňatá, lpí dosti u dužniny, má hřbet široce prolákle půlený.

Zraje v V. týdnu třešňovém, v polovině července, v deštích nepuká.

Strom jest dosti bujného vzrůstu, rozvětňuje se v pravidelnou, širší korunu, je úrodný.

Špatné vlastnosti: Pro dopravu jest méně vhodná, pomačkané ovoce dostává skvrny.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XLV.

89. Chrupka bílá nová.

90. Leopoldova srdcovka.

90. Leopoldova srdcovka.

Původ německý.

Plod nadprostřední velikosti, 20 mm vysoký, 22 mm široký, 10 plodů váží 50 g.

Tvar má zploštěle kulovitý až tupě srdčitý, celkově dosti pravidelný; pouze jedna strana jest částečně smáčknutá; táhne se po ní středem šev, někdy také pouze čára značená jen barvou, která končí tečkou v malé prohlubince na plochem temeni.

Stopka přes 4 cm dlouhá, silná, sedí ve zcela malé, mělké, výjimečně i hlubší jamce.

Slupka jemná, lesklá, dá se dobře stáhnouti, je základní barvy bledě žlutavé, z větší části jest světlejší, někdy i tmavší červení zastřená nebo stříkaná; bledší čárky a tečky hojně prosvítají.

Dužnina jest dosti tuhá, bledě žlutá, také slabě zarůžovělá, bělavými vlákny hojně protkaná; šťáva nebarví, chuti jest velmi sladké, příjemné, nepatrně nakyslé.

Pecka jest malá, plochá, hřbet má široce, nepravidelně půlený.

Zraje v V. týdnu třeshnovém, v druhé polovině července, po uzrání vydrží dlouho na stromě. Po dešti nepraská.

Strom roste bujně, zdravě, rozvětňuje se v širokou korunu, je velmi úrodný.

Upotřebení: Pro domácí zahrady je vhodná; sušené plody — zbavené pecek — jsou výbornou náhradou hrozinek.

Synonyma: Leopold's Kirsche, Leopolda.

91. Markétka.

Původ: Na Chrudimsku objevená chrupka zesnulým okresním zahradníkem p. Ročném.

Plod jest velmi veliký (jedna z největších chrupek), průměrně as 22—25 mm vysoký, 23 až 24 mm široký, 10 plodů váží 75 g.

Tvar jest nepravidelný, zhranatělý; jedna strana jest zvláště středem značně vypouklá, naopak zase druhá jest zploštělá. Vydutí jest největší asi v polovině plodu, odtud se nestejně k oběma koncům zúžuje. Po délce se táhne znatelná rýha, uprostřed širokého temene končí ve větší prohlubince světlou jízvou.

Stopka prostředně silná, as 4 cm dlouhá, sedí v prostorné, pěkně kroužené jamce.

Slupka jest silná, těžko se stahuje, nápadně se leskne; jest jako mramorovaná a lakovaná, základní barvy žluté, z větší části jest tmavě červeně až hnědě zastřená. Světlejší tečky a čárky pronikají; místy, hlavně ve spodní části se hustě objevují jemné bělavé krupičky.

Dužnina tuhá, chruplavá, jest jemná, světle až rudě červená, obsahuje hojně téměř nebarvivé šťávy, chuti jest výborné, sladce navinulé, osvěžující.

Pecka jest velká, baňatá, má vyvstalý, široce půlený hřbet, pouští dobře od dužniny.

Zraje v V. týdnu třeshnovém, v druhé polovině července, zrání protáhne se také až do konce července.

Strom roste bujně a zdravě, korunu tvoří velikou, široce rozloženou, jest velmi úrodný.

Upotřebení: Jest výborné chuti, vhodná i pro delší dopravu, daří se a plně uspokojuje i ve vyšších polohách. Velice příznivý posudek zaslal p. Ing. Dr. Herles z pokusných sadů z Čisté u Rakovníka. Zaslouhuje pěstitelské pozornosti. Poněvadž tato chrupka počíná zrát kdy jest svátek Markétky, vžilo se v místě výskytu shora uvedené pojmenování.

Tab. XLVI.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

91. Markétka

92. Uherka, velká chrupka.

92. Uherka velká.

Původ neznámý. V podhoří orlickém jest tato tmavá chrupka velmi oblíbená.

Plod jest veliký, při menší úrodě až velmi veliký, průměrně 20 mm vysoký, 23 mm široký, 10 plodů váží 58—65 g.

Tvar jest stlačeně kulovitý, celkově pravidelný, s obou stran stlačený. Jedna strana jest stlačena více do šířky, táhne se po ní rýha, která přetíná tečku a částečně jde na druhou stranu, což u třešní se málo objevuje. Temeno jest širší, k jedné straně skosené, na povrchu se nalézá šedá tečka. Průřez plodu je zhranatělý.

Stopka 5—6½ cm dlouhá, prostředně silná, k oběma koncům zúžená, sedí pevně v nápadně hluboké, široké a pěkně vykroužené jamce.

Slupka se velmi leskne, jest černá, povrch jest jak krupičkovaný.

Dužnina jest tuhá, chruplavá, měkká, tmavě červená, bělavě žilkovaná, obsahuje hojně velice barvivé šťávy; je osobité, delikátně lehce přitrpklé, zahořklé a zároveň sladce naviňulé, výborné chuti. Pravá chrupka.

Pecka jest veliká, nápadně široká, baňatá, má vyvstalý, velmi široce půlený hřbet.

Zraje v V. týdnu třešňovém, v polou července, na stromě dlouho vydrží, také až úplně seschne.

Strom narůstá v mohutné jedince; koruna jest rozložitá, plodnost pozdější, úrodnost průměrná.

Špatné vlastnosti: Přichází do údobí, když jsou již jiné druhy ovoce (hrušky a švestky).

Upotřebení. Jest znamenitá konservační a stolní odrůda.

Synonyma: Na venkově vžilo se lidové pojmenování »Špekovka«. Poněvadž se pěstuje ještě Uherka měkká (Moravka), výborná to raná odrůda pro místní trhy, jest použito u popisované jméno Uherka velká.

93. Velká černá chrupka.

Stará, všeobecně rozšířená třešeň, většinou uváděná pod nesprávnými názvy; vznik její není objasněn.

Plod jest nadprůměrně veliký až obrovský, as 22 mm vysoký, 25 mm široký, 10 plodů váží 70—85 g.

Tvar má tupě mírně srdčitý, pravidelný; stanoviště i některá léta bývají zvláště příznivá pro vývin třešní, tvar se nápadně mění, což jest zvláště u této odrůdy časté, a jest také důvodem k různému pojmenování. Na povrchu vznikají místa vypouklá i zhranatělá; toto jeví se hlavně středem, kde široce zploštělé hrany povstávají. Po jedné straně plodu jest zvláště toto zploštění nápadné, plod ke špičce jest skosený, zde se táhne po celé délce znatelná čára, končící na oble zašpičatělém temeni znatelnou šedou tečkou.

Stopka silná, k oběma koncům rozšířená, 3½—4½ cm dlouhá, vězí v hlubší, pěkně kroužené jamce.

Slupka jemná, pevná, silná, těžko se stahuje, je barvy tmavohnědé až černé; světlejší čárky prosvítají, jemnými šedými tečkami jest hustě posetá.

Dužnina je tuhá, chruplavá, temně rudá, má hojně barvivé šťávy, bělavými vlákny je proťkaná, chuť má sladkou, mírně navinulou, velice dobrou.

Květe záhy.

Zraje v první polovině července, v V. týdnu třešňovém, postupně, drží velmi dlouho na stromě.

Pecka je velmi veliká, někdy jde špatně od dužniny.

Strom roste zdravě, tvoří mohutné, vysoké, kulovité a pravidelné koruny. Daří se ve všech polohách i půdách, ale stanoviště má veliký vliv na jakost plodů; vyžaduje spíše kraje teplé, půdy vápenité.

Špatné vlastnosti: Za nepříznivých poměrů neuspokojuje, bývá hořká, nevyvine se. V době dešťů puká.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, dá se ke všem účelům upotřebiti, ke konzervování jest znamenitá. Jest to dobrá tržní odrůda.

Synonyma: Černice, Uherka tvrdá, Grosse Schwarze Knorpelkirsche, Bigarreau Gros Noir, Czarna poźna a mnohá jiná.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XLVII.

93. Velká černá chrupka.

94. Winklerova černá chrupka.

94. Winklerova černá chrupka.

Černá chrupka, původu německého; jest veliká, as 20 mm vysoká, 24 mm široká, 10 plodů váží až 80 g.

Jest kulatě srdčitá, u stopky široká, k temeni nízce zaokrouhlená. Jedna strana bývá mírně proláklá, druhá více stlačená; po této táhne se čára, která končí rzivou, obyčejně vyvstalou jízvou v maličké prohlubince.

Stopka jest mírně zakřivená, až 5 cm dlouhá, v menší, mírně hluboké jamce.

Slupka je velmi lesklá, pevná, tmavě hnědá až černá, hustě jemnými tečkami posetá.

Dužnina je tuhá, rudá, obsahuje dosti barvivé šfávy, chuť vyzrálých plodů jest sladká, s navinulou příchutí, kořenitá, velmi příjemná.

Pecka jest přiměřené velikosti.

Zraje mezi 10.—16. červencem, v V. týdnu třešňovém, vydrží dlouho na stromě.

Kvete prostředně pozdě. \ K

Strom roste velmi bujně a zdravě, tvoří vysokou, vznosnou korunu, plodí hojně a dosti stejnoměrně, poměrně však později než stromy jiných odrůd. Jest vhodná jen do dobrých půd.

Špatné vlastnosti: V době květu zmrzá a za deštivého počasí puká a hnije.

Upotřebení: Poněvadž jest dosti tvrdá, snáší dobře dopravu. Vzhledem, jakož i lahodnou chutí řadí se mezi nejlepší stolní třešně, také i k zaváření jest způsobilá. Kde se daří, jest výnosnou odrůdou.

Synonyma: Chrupavka Winklerova, Winkler's Schwarze Knorpelkirsche, Bigarreau Noir de Winkler, Lutetia Winkleri, Czarna Winklera.

95. Büttnerova pozdní červená chrupka.

Původu jest německého.

Plod jest veliký, až velmi veliký, asi 21 mm vysoký a 24 mm široký, 10 plodů váží 78—85 g.

Tvar má široce tupě srdčitý, zdánlivě protáhlý, ve skutečnosti jest vždy o něco širší než delší; nejširší je uprostřed, u stopky tupý, k temeni zúžený. Jedna strana bývá široce a více stlačená, druhá zase vypouklá, zhranatělá; příčný průřez jeví se kruhem k jedné straně širším, mírně, někdy i značně zhranatělým. Po straně více smáčknuté se táhne čára, končící vyvstlou smáčknutou tečkou na plochem, mírně zakulaceném temeni v maličké prohlubince; čára často tečku přetíná a dosti daleko se za ní táhne.

Stopka jest silná, asi 4 cm dlouhá, tmavě zelená, slabě zardělá, sedí pevně v prostorné, pěkně kroužené jamce.

Slupka jest pevná, leskne se, základní barvu má jasně žlutou, z větší části i v zastíněných místech je jasně červeně zastřená; v plné zralosti jest hnědě červená, červeně čárkovaná a mramorovaná, pestrá.

Dužnina tuhá, žlutá, jest jemně, bledě červeně řídce vláknitá, není příliš šfavnatá, jest znamenitě, sladké a příjemně aromatické chuti.

Pecka jest oválně vejčitá, dosti baňatá, od dužniny úplně nepouští.

Zraje v V. třeseňovém týdnu.

Strom roste zdravě, dobře se rozvětňuje v široce kuželovitou korunu, plodí záhy, za příznivých poměrů hojně a pravidelně, na stanoviště není nikterak náročný.

Kvete prostředně záhy.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, jako znamenitá pozdní třeseň nachází vždy odbyt; jest výhodná pro konzervaci a vhodná ke všem účelům a proto se stává významnou tržní odrůdou.

Špatné vlastnosti: Plody za vlhka praskají, ale ne více, než u jiných chrupek.

Synonyma: Büttner's späte rote Knorpelkirche, Büttner's Harte Marmor, Büttner's Neue Rote Knorpel, Bigarreau Rouge Büttner.

Vaněk: Lidová pomologie, IV.

Tab. XLVIII.

Büttnerova pozdní chrupka.

96. Belle de Lerida.

96. Belle de Lerida.

Pochází ze Španělska.

Plod jest velký, tvar mívá kulovitý nebo tupě a krátce srdčitý.

Stopka slabší, střední délky, plody přirůstají po jednom ke každému plodonoši.

Slupka je pevná, lesklá, barvy hnědočervené.

Dužnina jest načervenalá, při slupce více oranžová, světle žilkovaná, velice hutná, chruplavá, chuti okořenělé, slabě nahořklé, velice sladké, lehce navinulé; na pecce poměrně značně drží.

Uzrává v VI. týdnu, v druhé polovině července.

Strom dorůstá středních rozměrů, korunu má kulovitou a velmi řídkou; větve se rozkládají vějířovitě a pravidelně, letorosty narůstají střední délky a síly, kůru mají na slunci šedohnědou, ve stínu hnědozelenou a jsou velmi řídké, nenápadně zahnědle tečkované. List střední, dlouhý a úzký, nápadně dlouze zašpičatělý a výrazně hluboce pilovaný, při okraji zvlněný. Na stanovištní požadavky jest strom velmi skromný, aklimatisační schopnost dovoluje jej pěstovati v každé poněkud příznivé poloze, nejlépe prospívá v hlubokých, obdělávaných a hnojených pozemcích, které v době vývinu plodů nepostrádají vláhu. Plodnost dostavuje se velmi záhy a bývá pravidelná a hojná. Květy objevují se uprostřed období třešňového výkvětu, jsou odolné vůči nepříznivému počasí.

Špatné vlastnosti: Ve špatných, suchých půdách strom ve vzrůstu značně ochabuje a přináší drobné plody.

Upotřebení: Činí zajímavou a vzácnou výjimku mezi polopozdními a pozdními odrůdami, neb výskyt červivosti u ní nebyl dosud pozorován. Dopravu snáší velmi dobře, nepuká a vzhledem k uvedeným vlastnostem, lze ji doporučiti také k pokusnému pěstování v centrech třešňové produkce.

97. Büttnerova pozdní višeň.

Původ německý.

Plod jest nadprůměrní velikosti, asi 20—22 mm vysoký a 20 mm široký; 10 plodů váží 55 až 60 g.

Tvar bývá měnivý; některé plody jsou pravidelně srdčité, jiné dlouze oválné, nebo i kulovité. Podle toho také povstává temeno plodu, které jest buď zašpičatělé nebo oblé.

Stopka jest velmi dlouhá, 5—5½ cm, prostředně silná, pružná, sedí v malé jamce, někdy i zcela na povrchu.

Slupka jest lesklá, tmavě červená, v úplné zralosti na slunečné straně hnědá, naopak zase v zastíněných místech pouze světle červená.

Dužnina jest měkká, jasně červená, kolem pecky bělavými vlákny řídkce protkaná; obsahuje hojně příliš nebarvivé šťávy; chuť má příjemně kyselou s kořenitou příchutí.

Pecka jest veliká, k oběma koncům zašpičatělá, v nedozrálém stavu pouští velmi špatně od dužniny, v dozrálém již mnohem lépe, ne však úplně.

Zraje podle klimatických poměrů a stanoviště v VI.—VII. týdnu třesňové zralosti, někde koncem srpna, jinde v září, také až v říjnu.

Strom má vzrůst prostředně silný, hojně se rozvětňuje, plodí záhy, téměř každoročně a hojně. Pro špatnější půdy roubuje se na ptáčníci, plodnost i na této bývá uspokojivá, jinak na višeň nebo mahalebku.

Špatné vlastnosti: Ve studených polohách plody špatně uzrávají, někdy také vůbec nedozrají a zase naopak, za přílišných veder se obyčejně vůbec nevyvinou, téměř se upekou a seschnou. Na volbě vhodného stanoviště závisí celkový úspěch.

Upotřebení: Jest vhodná ke všem účelům kuchyňským i pro konzervaci.

Synonyma: Wiśnia Büttnera (pol.), Büttner's späte Weichselkirsche, Büttner's Oktober Weichsel, Griotte Tardive de Büttner.

98. Bruselská hnědá višeň.

Višeň pocházející z Belgie neb Holandska.

Plod jest prostřední velikosti, ke stopce i k temeni stejně zakulacený; je as 20 mm vysoký a 21½ mm široký, 10 plodů váží as 55 g.

Tvar. Jedna strana jest pěkně zaokrouhlená, druhá mírně stlačená, po jedné se táhne málo zřetelná čára, temeno je zakulacené.

Stopka jest as 4 cm dlouhá, v úzké, mělké jamce, opatřená malými lístky.

Slupka se velmi leskne, jest pevná, hnědě tmavorudá, bledě prokvétalá, velmi jemnými, zdánlivě vyvstalými tečkami posetá.

Dužnina jest bledě rudá, hojně šťavnatá, rudě barvivá, ostře nakyslá, slabě přitrpklá.

Pecka jest podlouhlá, drží pevně na stopce.

Zraje koncem července, v VI.—VII. týdnu třešňovém, ponemáhlu, vydrží dlouho na stromě a příliš nepuká.

Strom má vysokou, úzkou, zcela málo se rozkládající, hustou korunu. V půdě si nevybírá, roste všude, je otužilý, záhy a pravidelně, někdy až přílišně plodí. Hodí se k pěstování v třešňovkách, také i podél silnic a poněvadž najednou nezraje je vhodná do domácích zahrad, zvláště stromy na mahalebce šlechtěné.

Špatné vlastnosti: V některých místech jest nevýhodou její pozdní a postupné zrání. Často při veliké úrodnosti se ráda vyčerpá a strom zakrnlí.

Upotřebení: Dopravu snáší dobře, dá se všemožně upotřebiti — hlavně pro výrobu višňovky a při své pozdní zralosti je vzácnou, dobře placenou višní.

Synonyma: Brüsseler Braune, Brune de Bruxelles, Francouzští pomologové slučují Morelu pozdní a Bruselskou v jednu odrůdu pod jménem Griotte à Ratafia (Grosse), ačkoliv jsou mezi oběma rozdíly velmi nápadné.

99. Chatenayova skleňovka.

(Čti: Šateneyova skleňovka.)

Původu jest francouzského, prostřední velikosti až velká; bývá as 22 mm vysoká a 25½ mm široká, 10 plodů váží 80 g.

Tvar jest měnivý, některé jsou více zakulacené, jiné zploštělé, u stopky širší, k temeni více zaokrouhlené; jedna strana jest nepatrně proláklá, druhá více stlačená, po této se táhne jemná čára a končí rživou jízvou v malé jamce pod nejvyšším bodem temene.

Stopka jest as 35—50 mm dlouhá, v hluboké, širší jamce.

Slupka jest velmi lesklá, průsvitná, dosti pevná, světle červená, na slunci zářivě červená; nestejně velké pihy slupkou prosvítají, celá jest řídce posetá velmi jemnými, zdánlivě vyvstalými tečkami.

Dužnina jest měkká a jemná, lososově žlutavá, nebarví, v plné zralosti nakysle sladká, osvěžující.

Pecka jest velká, lpí hřbetem k dužnině a drží pevně na stopce.

Zraje v druhé polovině července, v V.—VI. týdnů třešňovém, poněmhu po 3 týdny, a vydrží dlouho na stromě.

Kvete pozdě. Jest částečně samosprašná.

Strom roste zdravě, dosti bujně, hojně se rozvětňuje v menší kulovitou korunu, větve z mládí rostou do výše, později se rozkládají i visí. Roste na každé podnoži dobře, prospívá i za dosti skromných poměrů, plodí bohatě. Na višni šlechtěna plodí velmi hojně, brzy se však vyrodí. Pro zákrsky šlechtí se vždy na malebku.

Kvete velmi pozdě, proto netrpí pozdními mrazíky tolik jako jiné.

Špatné vlastnosti: Při dlouho trvajících deštích puká, pro vzdálenější dopravu se nehodí, také následkem postupného uzrávání.

Upotřebení: Jest výborná na stůl, v kuchyni do pečiva — i k zavařování dá se dobře upotřebiti.

Jest často zaměňována jinými odrůdami.

Synonyma: Chatenay's Schöne, Schöne von Chatenay, Belle de Chatenay, Skleněnka Šatnejská, Belle Magnifique, Chatenayská.

99. Chatenayova skleňovka.

100. Morela pozdní (Amarelka stinná).

100. Morela pozdní.

(Amarelka stinná.)

Višeň původu neznámého.

Plod je nadprůměrně veliký, as 20 mm vysoký a 23 mm široký, 10 plodů váží as 80 g.

Tvar má kulovitý, poněkud zploštělý; jedna strana bývá málo, druhá více stlačená, přes tuto se táhne bledě zbarvená čára, která končí rží v jízvu v malé jamce.

Stopka jest silná, as 40 mm dlouhá, v širší, zcela mělké jamce.

Slupka jest jemná, průsvitná, temně rudá, jemnými, zdánlivě vyvstálými tečkami posetá.

Dužnina jest měkká, rudá, velmi šťavnatá a barvivá, chuť příjemně kyselá, s kořenitou příchutí.

Pecka jest malá, protáhlá, má nápadně vyniklé rýhy a na stopce pevně drží.

Uzrává koncem července, postupně až do poloviny srpna, v VI. týdnu třeshnovém, vydrží velmi dlouho na stromě, nepuká.

Strom hojně a drobně se rozvětňuje, silnější větve trčí do výše, později se rozkládají a prodlužující větve se sklánějí. Na aleje se nehodí.

Kvete pozdě. Jest samosprašná.

V suchých půdách neprospívá, plody většinou spadnou. Daří se i na místech zastíněných — severních zdech, avšak nejlepší a nejchutnější ovoce dává na výsluní. V zahradách pěstuje se jako zákrsek, neb palmeta. Jinak pro vysoké stromy šlechtí se na višni. Při šlechtění vyžaduje pečlivý výběr roubov; rouby s očky kulatými jsou cennější než varieta s očky špičatými. Vůči mrazům jest značně odolná, plodí záhy, plodnost se stupňuje a je téměř každoroční a hojná.

Špatné vlastnosti: Často usychají náhle celé chomáče květů i letorostů, což se stává i u mnoha jiných višní.

Upotřebení: V nepřezralém, tuhém stavu snáší dopravu, v plné zralosti je dobrá ke všem účelům kuchyňským i konzervačním. Na trh přichází, když jiné již nejsou, jest velmi hledaná a placená, tudíž výnosná.

Synonyma: Amarelka stinná, Morela stinná, Grosse Lange Lotkirsche, Griotte du Nord, Lufvka počna cz. dlugoogonkova a jiné.

O b s a h :

Jména a příslušná čísla tučně vytištěná znamenají hlavní jména odrůd a jejich pořadí. Ostatní jména obyčejným tiskem vytištěná jsou synonyma; čísla u těchto jmen ukazují čísla pořadí hlavního jména.

Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Altenlanderská raná srdcovka	9	V.
Altenländer Frühhirsche	9	
Amarelka královská	29	XV.
Amarelle Royale Hâtive	29	
Abrée	37	
Amrhele	29	
André de Chouissy	37	
Anglaise Hâtive	34	
Annonayer Herzkirsche	1	
Annonayská srdcovka	1	I.
Badaksaňská	82	
Badassoner rotweise	82	
Badasconská obrovská polochrupka	82	XLI.
Baltawaner	67	
Baltavánská	67	
Baltavarer Knorpelkirsche	67	
Baltavárská srdcovka	67	XXXIV.
Belle de Chatenay	99	
Belle de Lerida	96	XLVIII.
Belle de Marienhöhe	41	
Belle d'Orléans	27	
Belle Magnifigne	99	
Bigarreau	63	
Bigarreau Belle d'Orleans	27	
Bigarreau Blanc Winkles	61	
Bigarreau Coeur-de-Poulet	63	
Bigarreau de Bidascony	82	
Bigarreau de Hollande	78	
Bigarreau de Champagne	54	
Bigarreau de Jaboulay	20	
Bigarreau Jaboulaise	20	
Bigarreau Jaboulay	20	
Bigarreau Jaune de Drogan	80	
Bigarreau de Ňaršany	48	
Bigarreau de Walpurgis	65	
Bigarreau de Vlk	56	
Bigarreau Doenissen	69	
Bigarreau Drogan's grosse gelbe	80	
Bigarreau Elton	45	
Bigarreau Empercur François	86	

Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Bigarreau Gaboulais	20	
Bigarreau Groll	60	
Bigarreau Gros-Coeuret	63	
Bigarreau Gros Noir	93	
Bigarreau Krüger	47	
Bigarreau Napoléon	78	
Bigarreau Noir de Gersmersdorf	87	
Bigarreau noir d'Hedelfingen	88	
Bigarreau Noir de Winkler	94	
Bigarreau Rouge Büttner	95	
Bigarreau Windsor	38	
Bigarella Grolliana	60	
Bigarreaudier Blanc Hâtif à Petit Fruit	24	
Bopparder Frühhirsche	5	14 III.
Boppardská raná srdcovka	5	
Brune de Bruxelles	98	106 XLIX.
Bruselská hnědá višň	98	
Brüsseler Braune	98	
Buličí oko	63	
Burinstrova	18	
Büttnerova pozdní červená chrupka	95	104 XLVIII.
Büttnerova pozdní višň	97	106 XLIX.
Büttner's Harte Marmor	95	
Büttner's Neue Rote Knorpel	95	
Büttner's Oktober Weichsel	97	
Büttner's späte Weichselkirche	97	
Büttner's späte rote Knorpelkirsche	95	
Centenaire (Centenární třeseň)	57	66 XXIX.
Cerise Bigarreau groll	60	
Cerise de Mai de Cöbourg	13	
Cerise de Medne	16	
Cerise de Prince	26	
Cerise de Walpurgis	65	
Cerise Lucien	61	
Celise Royale Hâtive	34	
Cerisier à Fruit Ambré	37	
Cesarz Franciszek	86	
Císaře Františka chrupka	86	
Císařovna Eugenie	58	67 XXIX.
Coeur - de - Pigeon	63	
Cykla	40	
Czarna požna	93	
Czarna Winklera	94	

	Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Černice	93		
Dauphine	37		
Dobrzynowska	68		
Dobřínovská sladkovišeň	68	77	XXXIV.
Dönissena	69		
Dönissenova žlutá polochrupka	69	78	XXXV.
Dönissen's gelbe Knorpelkirsche	69		
Doucette	37		
Doutese	37		
Drogana	80		
Droganova žl. polochrupka	80	89	XL.
Drogan's gelbe Knorpelkirsche	80		
Drogan's grosse gelbe Knorpel	80		
Drogan's Jelow Bigarreau	80		
Early Jaboulay	20		
Early Lyons	17		
Eltonkirsche	43		
Elton Heart	43		
Eltonská srdcovka	43	52	XXII.
Emilia Mednyánsky	16		
Empress Eugenie	58		
Eugeňa	58		
Fahnera	10		
Fahnerova raná srdcovka	10	19	V.
Fahner's Frühe Herzkirscher	10		
Flamentiner	24		
Flämische	24		
Františkova chrupka	86	95	XLIII.
Fromma	56		
Frommova černá srdcovka	56	65	XXVIII.
Fromms Herzkirsche	56		
Frühe aus Chlumec	12		
Frühe Boppárd	5		
Frühe schwarze Knorpelkirsche	13		
Früheste aus Libějovice	7		
Früheste der Mark	2		
Geante d'Hedelfingen	88		
Geante de Badacson	82		
Germersdorfer Grosse Kirsche	87		
Germersdorfer Schwarze Knorpelkirsche	87		
Germersdorfská černá chrupka	87	96	XLIV.
Gobetova amarelka	70	79	XXXV.
Goryczká	29		

	Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Griotte à Ratafia (Grosse)	98		
Griotte d'Ostheim	84		
Griotte du Nord	100		
Griotte Précocose d'Espagni	64		
Griotte Précocose de Vacek	23		
Griotte Tardive de Büttner	97		
Griottier de Chanisy	37		
Grolla	60		
Grollova chrupka	60	69	XXX.
Groll's Bunte Knorpelkirsche	60		
Gros Gobet à Courte Quene	70		
Gros Gobet de Montmorency	70		
Grosse Griotte Douce	37		
Grosse Lange Lotkirsche	100		
Grosse Merise Blanche	37		
Grosse Prinzessin Kirsche	78		
Grosse Schwarze Knorpelkirsche	93		
Grosser Gobet	70		
Guigne Belle d'Orléans	27		
Guigne d'Annonay	1		
Guigne de Krüger	47		
Guigne de Krupina	31		
Guigne de Schneider	85		
Guigne Hâtive de Lyons	17		
Guigne Jaune de Dochmissen	69		
Guigne Lucien	61		
Guigne Marbrél Précocose	1		
Guigne noire de Klecany	30		
Guigne noire de Mšeno	72		
Guigne noire de Žalany	28		
Guigne noire Hâtive	14		
Guigne Précocose de Coburg	13		
Guigne noire de Tropfichter	33		
Guindoux de Gascogne	14		
Hâtive de Chlumec	12		
Hâtive de Libějovice	7		
Hâtive de Lyon	17		
Hâtive de Molitorov	15		
Hedelfingenská chrupka	88	97	XLIV.
Hedelfingenska krupna třesnja	88		
Hedelfinger Riesenkirsche	88		
Hedelfiňská	88		
Herites (polochrupka)	71	80	XXXVI.
Heřmanoměstecká májovka (srdcovka)	4	13	II.
Hiszpanka slodka	64		
Hortensia	44		

Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Hořické pumry	51	
Chatenayova skleňovka	99	108 L.
Chatenayská	99	
Chatenay's Schöne	99	
Chlumecká raná srdcovka	12	21 VI.
Chlumecká sezerna	12	
Chrupavka Grollova	60	
Chrupavka Vinklerová	94	
Chrupka bílá, nová	89	98 XLV.
Chrupka hnědá	39	48 XX.
Impératrice Eugénie	58	
Jaboulayova polochrupka	20	29 X.
Jánovka	72	
Jánovka mšenská	72	81 XXXVI.
Kaiser Franz Knorpelkir- sche	86	
Kaiserin Eugénie	58	
Karešova raná srdcovka	3	12
Karle	78	
Karšova	3	
Karšovka	3	
Kassinova raná srdcovka	11	20 VI.
Kassins frühe	11	
Kassinsfrühe Herzkirsche	11	
Kaštánka	19	28 X.
Kereszka	45	
Klecaner schwarze Herz- kirsche	30	
Klecanská černá srdcovka	30	39 XV.
Kleczáňská	30	
Knigha	14	
Knightova raná srdcovka	14	23 VII.
Knight's frühe Herzkirsche	14	
Knight's frühe Schwarze	14	
Koburger Mai Herzkirsche	13	
Koburská raná srdcovka	13	22 VII.
Kochs verbesserte Osthei- mer Weichsel	73	
Königin Hortensia	44	
Königliche Amarelle	29	
Köröser Weichsel	45	
Körösi meggy	45	
Köröšská višň	45	54 XXIII.
Köröšská visna	45	
Kostelnice	46	55 XXIII.
Kostelnická	46	
Kozmice	72	
Královna Hortensie	44	53 XXII.
Kráska ze Souvigny	83	92 XLII.
Krásná z Marienhöhe	41	50 XXI.
Krásná z Ohio	27	

Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Krügera	47	
Krügerova srdcovka	47	56 XXIV.
Krüger's Herzkirsche	47	
Krüger's Herzkirsche zu Frankfurt	47	
Krüger's Schwarze Herz- kirsche	47	
Krupiner Herzkirsche	31	
Krupinská dudečka	31	40 XVI.
Krupinská	31	
Książeca	34	
Kupperova raná	2	
La Turguine	24	
Lauermannova chrupka	78	
Lauermann's Kirsche aus Samen mit weissem Flei- sche	60	
Leopolda	90	
Leopoldova srdcovka	90	99 XLV.
Leopold's Kirsche	90	
Libeczaňská	42	
Libčanka	42	
Libčanská	42	
Libějická	7	
Libějovická raná srdcovka	7	16 IV.
Litoměřická srdcovka	42	51 XXI.
Litoměřka	42	
Lucie	61	70 XXXI.
Lucienkirsche	61	
Lutetia Winkleri	94	
Lufovka požna cz. dlu- goonková	100	
Lyonská raná srdcovka	17	26 IX.
Májovka z Kjachty	1	
Májovka Koburská	13	
Marchijska	2	
Markétka	91	100 XLVI.
Márynky	34	
May Duke	34	
Medňanská čerešně	16	
Medňanská polochrupka	16	25 VIII.
Medovka	55	64 XXVIII.
Ministr Podbielski (Kocho- va Ostheimská zlepšená)	73	82 XXXVII.
Mjedniaska	16	
Molitorover Herzkirsche	15	
Molitorowska	15	
Montmorency	29	
Monstruense de Bavay	44	
Moravka	22	31 XI.

	Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Morela pozdní (Amarelka stinná)	100	109	L.
Morela stinná	100		
Mšener Unikirsche	72		
Napoleonova chrupka	78	87	XXXIX.
Narszańska	48		
Nástupěnka	34		
Niemiecka wczesna	2		
Nitranská bělice (chrupka)	32	41	XVI.
Nitranska bielice	32		
Nitrzańska	32		
Noble (chrupka)	79	88	XL.
Nouvelle d'Angleterre	37		
Nyársardó	48		
Ňaršaner Knorpelkirsche	48		
Ňaršanská čerešňa	48		
Ňaršanská chrupka	48	57	XXIV.
Ohájovka	27		
Ohio Beauty	27		
Ohioská srdcovka	27	36	XIV.
Ochsenherz	63		
Ochsenherzkirsche	63		
Olbrzymka	78		
Osthajmská	84		
Ostheimer Weichsel	84		
Ostheimka	84		
Ostheimská višň	84	93	XLII.
Paudy gaas Weichsel	45		
Pelzkirsche	49		
Pivky	49		
Pivovky	49	58	XXV.
Płociszczka	21		
Plotišťská srdcovka	21	30	XI.
Poplzká černá srdcovka	50	59	XXV.
Pózňa Schneidra	85		
Pravlovka	2		
Précoce de la Marche	2		
Précoce de Libějovice	7		
Princezna Eugenie	58		
Princova sladkovišň	26	35	XIII.
Přeloučské pumry	75		
Pumra	51	60	XXVI.
Purkmistrovka	18	27	IX.
Ramon Oliva (srdcovka)	35	44	XVIII.
Raná z Marky	2		
Reine Hortense	44		
Riesenkirsche	82		
Rose de Lyons	17		
Rosenkirsche	77		
Rote Maikirsche	34		
Różova wielka (pol.)	24		

	Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Růžová třešně	77		
Růžovka	77	86	XXXIX.
Rychlice Boppardská	5		
Rychlice německá	2	11	I.
Sametovka	75		
Sercova	43		
Sercowa plodňa	62		
Schallaner Herzkirsche	28		
Schneiderova pozdní chrupka	85	94	XLIII.
Schneider's späte Knorpelkirsche	85		
Schöne von Chatenay	99		
Schöne von Chouisy	37		
Schöne von Marienhöhe	41		
Schöne von Ohio	27		
Silva de Palluan	58		
Skalka	74	83	XXXVII.
Skleněnka šafnejská	99		
Skleněnka z Chouisy	37		
Skleňovka Choisská	37	46	XIX.
Skořicovka	88		
Sladkovišň raná	34	43	XVII.
Slatiňanská obrovská chrupka	52	61	XXVI.
Smrtelka	69		
Spanische Frühweichsel	64		
Spanische Glaskirsche	64		
Srdcovka královská (Černá srdcovka)	63	72	XXXII.
Srdcovka mšenská	72		
Srdcovka přeurodná	62	71	XXXI.
Srdečnice	47		
Süsse Frühweichsel	34		
Svatojanka	72		
Sychrovská chrupka	49		
Szampańska	54		
Szklanka	70		
Šalanka	28		
Šampaňská polochrupka	54	63	XXVII.
Španělka	64		
Španělská višň	64	73	XXXII.
Špekovka	92		
Těchlovická chrupka	40		
Thurn Taxis	75	84	XXXVIII.
Troprichterova polochrupka	33	42	XVII.
Troprichter's schwarze Knorpelkirsche	33		
Troprychtera	33		
Truskavce	81	90	XLI.
Türkine	24		

	Pořad. číslo	Text. strana	Tabulka
Turkyně	24	33	XII.
Türkische Kirsche	24		
Uherka tvrdá	93		
Uherka, velká chrupka	92	101	XLVI.
Umrličí panna	69		
Vacka	23		
Vackova višeň	23	32	XII.
Vacek's Frühweichsel	23		
Wantschova griotka	73		
Valpurgiská	65	74	XXXIII.
Walpurgis Kirsche	65		
Waterloo (Černá srdcovka)	66	75	XXXIII.
Wein Kirsche	64		
Velichovka chrupka	76	85	XXXVIII.
Veliký Gobet	70		
Velká černá chrupka	93	102	XLVII.
Velká plavka	60		
Videňská raná srdcovka	6	15	III.
Wiedeňska wczesna	6		
Wilkowa	36		
Willa weczesna	8		
Villennes Herzkirsche	59		
Villeneuská srdcovka	59	68	XXX.
Willova raná srdcovka	8	17	IV.
Will's frühe Herzkirsche	8		
Wilneza	59		
Windsorská chrupka	38	47	XIX.
Winklerova černá chrupka	94	103	XLVII.
Winkler's Schwarze Knor- pelkirsche	94		
Winkler's Weise Herz- kirsche	61		
Višeň májová	34		
Wišnia Büttnera	97		
Višňák	34		
Vítovka molitorovská	15	24	VIII.
Vlasačka	84		
Vlasatice	84		
Vlk Karel	25	34	XIII.
Vlkova obrovská srdcovka	36	45	XVIII.
Vlk's Riesenkirsche	36		
Vlk Sláva	53	62	XXVII.
Volské srdce	63		
Ziklova chrupka	40	49	XX.
Ziklovka	40		
Žalanka	28	37	XIV.
Žlutka	69		